

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

DIPLOMOVÁ PRÁCE

POHLED DO ŽIVOTA HOMOSEXUÁLŮ NA ÚZEMÍ JIŽNÍCH ČECH

Vedoucí práce: PhDr. David Urban, Ph.D.
Autor práce: Bc. Petra Zhorná
Studijní obor: Etika v sociální práci
Ročník: 2.

2014

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

DATUM.....

PODPIS.....

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Davidovi Urbanovi, PhD., za cenné připomínky, rady a metodické vedení.

Touto cestou chci dále poděkovat všem zúčastněným respondentům za poskytnutí rozhovorů do diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	6
1 Metodika.....	9
2 Základní informace o homosexualitě	12
2.1 Definice homosexuality	12
2.2 Dělení homosexuality.....	14
2.3 Příčiny vzniku homosexuality.....	16
3 Sexuální preference - vývoj a její ovlivnění u dětí.....	20
3.1 Vývoj sexuální preference.....	20
3.2 Ovlivnění sexuální preference u dětí.....	21
4 Coming out a jeho vliv na psychický vývoj jedince.....	24
4.1 Proces coming outu včetně jeho fází.....	27
4.2 Coming out u rodičů.....	32
4.3 Stádia rodičovského coming outu	34
4.4 Problémy související s coming outem, homosexualitou a jejich dopady na člověka	36
4.4.1 <i>Deprese</i>	37
4.4.2 <i>Sebevražedné jednání</i>	38
4.4.3 <i>Zneužívání návykových látek</i>	40
4.4.4 <i>Problémy ve škole</i>	41
5 Překonání těžkého období u homosexuálů	41
5.1 Homosexualita a stigmatizace jako negativní sociální a psychický dopad.....	44
6 Postoje k homosexualitě a jejich proměny - jako jeden z dopadů na psychiku	45
6.1 Evropské postoje k homosexualitě do 20. Století	46
6.2 Homosexualita od přelomu 20. století až do současnosti	48
6.3 Homofobie.....	51
6.4 Diskriminace jakožto důsledek homofobie	55
7 Homosexualita a poradenství jako pomoc s tíživou situací.....	58
7.1 Odborná pomoc při řešení problémů s homosexualitou a coming outem.....	59
8 Modely homosexuálního života	63
8.1 Varianta celibátu	63
8.2 Varianta manželství.....	64

8.3	Varianta homosexuálního partnerství	65
9	Rodičovství homosexuálních párů	69
9.1	Cesty k homosexuálnímu rodičovství	70
9.2	Vliv na psychický vývoj dítěte.....	72
10	Závěr	75
11	Seznam použité literatury	86
12	Seznam příloh	91
13	Přílohy.....	92
	ABSTRAKT	142
	ABSTRACT.....	143

Úvod

Pro svoji diplomovou práci jsem si zvolila téma: Pohled do života homosexuálů na území jižních Čech. Homosexualita je v dnešní době velmi často diskutovaným tématem, a právě to je jeden z důvodů, proč jsem si dané téma zvolila.

Homosexualita má sama o sobě několik definic, které se ve většině případů, v určitých bodech shodují. Tento termín pochází z řeckého slova homos = stejný a latinského slova sexus = pohlaví. Je definován jako geneticky determinovaný celoživotní a neměnný stav libida (pohlavní pud, touha), při kterém jedinec za podmínek možnosti svobodné volby, preferuje za účelem sexuálního a citového kontaktu, objekt stejného pohlaví. Takto vzniklý vztah se svou kvalitou v plné míře vyrovná vztahu heterosexuálnímu.¹ Dříve tato sexuální orientace nebyla příliš diskutovaným tématem. Postupem času, se však o homosexualitě začalo hovořit více a začali jsme se setkávat s různými názory. Pohledy, kterými lidé hledí na homosexuální zaměření, mohou být ovlivněny mnoha faktory, ať už je to věk, pohlaví, kultura, orientace či víra.

Celý život žiji na malé vesnici, kde jsem se setkávala pouze s heterosexuálními. Až v dospělosti jsem se dozvěděla o odlišné orientaci slečny, žijící ve stejné vesnici. To je další z důvodů, který přispěl k volbě daného tématu mé diplomové práce. Chtěla jsem zjistit, proč dotyčná svoji orientaci dříve skrývala, co ji přimělo k přiznání, její pocity a také způsob přijetí její rodinou, přáteli a společností. Mnoho sociálních pracovníků se může při své práci setkat s touto sexuální menšinou. Domnívám se, že tato práce mi pomůže lépe pochopit problematiku homosexuality a rozšířit své vědomosti o ní.

Nejprve bych ráda osvětlila základní informace, jelikož se domnívám, že je to nezbytné pro uvedení do této problematiky a jsou podstatné pro další kapitoly mé práce. V úvodní kapitole nejdříve definuji homosexualitu, neboť je to velmi důležité pro její rozpoznání, jelikož se často zaměňuje s homosexuálním chováním, které nutně neznamená, že člověk není heterosexuál.

Dále se budu zabývat typy homosexuality, které lze rozdělit dle pohlaví, věku, ale také podle toho, jak se člověk se svojí homosexuální orientací smíří, zda ji přijme a jak je schopen vyjádřit svoji orientaci na veřejnosti. Toto poslední kritérium má bez

¹ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 13.

pochyby vliv na celkovou psychiku jedince, protože mohou na člověka dopadnout deprese, vedoucí dokonce až k suicidním myšlenkám či chování. Proto v mé diplomové práci bude kapitola věnována problémům souvisejícím s coming outem a homosexualitou celkově.

Posléze se zaměřím na příčiny, jelikož bych ráda ukázala různé pohledy na to, jak vlastně homosexualita vzniká. V mnohých publikacích se teorie vzniku této menšinové orientace různí, někteří autoři zastávají názor nevýlučně dědičných dispozic, jiní jsou přesvědčeni, že je zapříčiněna psychickými či sociálními aspekty, ať už se jedná o rodinu, výchovu či další psychologické aspekty. Další kapitolu věnuji vývoji sexuální preference a jejímu ovlivnění u dětí, jelikož souvisí s příčinami.

Člověk, který se rozhodne dát svoji orientaci najevo, může prožívat velmi těžké psychické období. Většina lidí pociťuje strach z toho, co na to řekne okolí a zejména rodina. Ne každý jde cestou, kde se rozhodne svoji orientaci neskrývat. Někteří lidé si svoji orientaci nechtějí připustit a snaží se žít jako většina společnosti. Proces rozpoznání a odhalení homosexuální orientace se nazývá coming out. Je to jistě dlouhodobý proces, který člověk nezvládne ze dne na den. Lze se domnívat, že pro lidi, kteří se rozhodnou o své orientaci otevřeně hovořit, je velmi důležitá podpora rodiny, proto se také zaměřím na coming out u rodičů. V neposlední řadě také zmíním dopady homosexuality a coming outu na celkovou psychiku jedince.

Jak jsem výše zmínila, homosexuálové musí často čelit mnoha problémům a musí často překonávat těžké období. Ne každý člověk si dokáže poradit s problémy sám, pro mnohé z nich je nezbytná odborná pomoc, kterou mohou vyhledat při řešení problémů spjatých s jejich zaměřením, kterou také ve své práci rozvedu.

Další kapitola bude obsahovat stručnou historii homosexuality, kde popíši, jak se s postupem času na tuto orientaci měnily názory a pohledy. Tato kapitola je nezbytná, jelikož si myslím, že způsob, jakým je homosexualita vnímána společností, má velké dopady na jedince. Domnívám se, že téměř pro každého člověka je důležité, aby byl ve společnosti tolerován a brán bez ohledu na to, jaké je orientace, rasy, pohlaví apod. Tito lidé se často mohou dostávat do tíživých životních situací, které mohou být způsobeny špatnými postoji veřejnosti, ať už se jedná o diskriminaci nebo homofobii. Někteří lidé, kteří jsou diskriminováni, nebo nejsou přijímáni ostatními, často bojují s tímto tlakem, což může vést k psychickým či sociálním problémům. Mnoho lidí se na homosexualitu kouká skrz prsty a leckdy tato orientace heterosexuálními lidem přijde

jako opovrženíhodná záležitost. Do jisté míry je to bezesporu ovlivněno předsudky, i přesto, že došlo v posledních letech k obrovským sociálním změnám. Proto se i na tuto problematiku ve své práci zaměřím.

Homosexuálně orientovaný člověk se často musí rozhodovat, jakou variantou života bude žít. Velký vliv na to, jaký model života si jedinci zvolí, má jistě to, jak se se svou orientací vyrovnal, jak ji přijal, a jestli se rozhodl dát svoji orientaci najevo veřejně. Poté co si člověk vybere model života, ať už je jeho volba ovlivněna čímkoliv, má tato volba bez pochyby dopad na jeho psychický stav. Jednou z variant je manželství s heterosexuálem, avšak tato manželství obvykle příliš dlouho nevydrží. Homosexuální člověk není v manželství v drtivé většině spokojen, má často pocity úzkosti, samoty a nenaplněného života. Dalšími variantami mohou být celibát či homosexuální partnerství.

Další kapitola, která je bez pochyby pro mou práci důležitá, je rodičovství homosexuálních párů. Pro gaye a lesbičky je založení rodiny s dětmi z řady důvodů obtížnější než pro heterosexuální páry. Právě z tohoto důvodu budu ve své práci věnovat pozornost také homoparentální rodině a jejímu vlivu na psychosociální vývoj dítěte.

Všechny kapitoly budou tvořeny propojením poznatků z teorie a vlastního výzkumu, který byl proveden za účelem splnění cíle diplomové práce.

Hlavním cílem mé práce je zjistit, jaký má homosexualita a její různé dopady vliv na psychiku jedince. K naplnění cíle mi pomůže hloubková sondáž, díky které se ponořím, co nejvíce do nitra člověka. Zaměřím se na celkový život před i po uvědomění si své orientace, na otevření a vyrovnání se s touto skutečností.

S ohledem na mnou stanovené cíle jsem zvolila pro sběr dat kvalitativní výzkum. Sběr dat bude realizován technikou hloubkového rozhovoru. Rozhovorů se budou účastnit jedinci homosexuální orientace na území jižních Čech. K získávání respondentů bude použita technika sněhové koule.

1 Metodika

Diplomová práce je členěna na několik kapitol, kdy každá z kapitol byla zpracovaná podle obsahové analýzy relevantních dokumentů. Následně došlo k propojení poznatků z teorie s výzkumem, který mi dopomohl k naplnění cíle. Technika obsahové analýzy umožňuje měření proměnných v psaném textu, který je v této analýze považován za totéž, co přináší výzkum.

Pro diplomovou práci byl zvolen kvalitativní výzkum, což je proces hledání porozumění na různých metodologických tradicích zkoumaného sociálního nebo lidského jevu. Výzkumník vytváří holistický obraz, a zároveň tento výzkum informuje o názorech účastníků výzkumu, což bylo vzhledem k danému tématu shledáno za nejvhodnější postup. S respondentem se hovořilo také o názorech na různá témata související s jeho životem. Zkoumání je prováděno v přirozených podmínkách. Pro tuto metodu je typické, že se pracuje s menším počtem jedinců, protože je ideální pro úplné ponoření se do problematiky.² Proto můj výzkumný vzorek tvořilo osm respondentů. Pro provozování kvalitativního výzkumu je potřebné mnoho dovedností: získat platné údaje, schopnost abstraktního myšlení, a velmi dobré komunikační dovednosti.³ V typickém případě výzkumník stanovuje na začátku výzkumu téma a určí základní výzkumné otázky.⁴

Cílem výzkumu bylo zjistit, jaký má homosexualita a její různé dopady vliv na psychiku jedince, k němuž mi dopomohlo celkové nahlédnutí do života homosexuálů, při kterém hráli důležitou roli tyto stanovené výzkumné otázky:

1. Kdy docházelo u jedince k uvědomění si své orientace?
2. Jaké dopady má homosexualita na psychiku jedince?
3. Využívají homosexuálové často odbornou pomoc?
4. Jaké dopady mělo sdělení své orientace na vztahy v rodině
5. Setkávají se homosexuálové často s negativními postoji veřejnosti?
6. Ovlivňují tyto negativní postoje psychiku jedince?

² Srov. HEDL, J., *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*, s. 50.

³ Srov. SRAUSS, CORBINOVA., s. *Základy kvalitativního výzkumu*, s. 11.

⁴ Srov. HEDL, J., *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*, s. 50.

Pro sběr dat byla použita metoda dotazování - rozhovor. Zvolena byla technika hloubkové sondáže, která slouží k prohloubení odpovědí v určitém smyslu. Jak popisuje teorie, při tomto přístupu bylo dotazovanému dáváno najevo, že je zajímavou osobou, ale vždy se musí jednat o dvoustranou rovnocennou komunikaci. Důvody pro kladené otázky jsou vždy známy tazateli, nemusí však být vždy jasné respondentovi. S tímto problémem jsem se setkala často, někteří respondenti mnohdy nechápali smysl některých otázek. Například nebylo jasné jednomu respondentovi, jakou spojitost má výchova a homosexualita. Proto je vždy bez pochyby nutné vysvětlit dotazovanému, proč se ptáme na určité otázky. Toto sdělení o účelu otázek také pomáhá vytvořit důvěru mezi dotazovaným a tazatelem.⁵

Výzkumný vzorek byl tvořen osmi respondenty. Hlavním kritériem vhodnosti respondentů byla homosexuální orientace a bydliště na území jižních Čech. Výzkumný vzorek byl vybrán metodou sněhové koule, která patří mezi nejčastěji používané. Tato metoda je založena na kombinaci účelového a prostého náhodného výběru. Základním východiskem pro aplikaci této metody je získání prvního kontaktu, k čemuž může docházet skrze instituce či díky předchozímu osobnímu kontaktu. Právě proto prvním krokem samotného výzkumu bylo požádání mé homosexuálně orientované známé, která byla zároveň respondent, o zprostředkování kontaktu s ostatními homosexuály. Doporučila mi další případné respondenty. Díky její spolupráci jsem měla možnost realizovat další rozhovory. Ne všichni však měli zájem, či čas o účast ve výzkumu, ale vždy byly ochotni domluvit mi spolupráci s jinými homosexuálně zaměřenými osobami, což bylo ve většině případů zajištěno telefonickým spojením, či emailovou komunikací.

Rozhovory byly uskutečňovány s osmi respondenty, jednalo se o čtyři ženy a čtyři muže. Tato shoda v počtu dle pohlaví však nebyla záměrná.

Před provedením všech rozhovorů byl od všech dotazovaných získán informovaný souhlas, čímž se stali účastníky výzkumu. Všichni respondenti byli informováni a následně souhlasili s použitím jejich informací.

Jednotlivé rozhovory se vždy konaly v předem stanovený čas, i místě. Pro poskytnutí rozhovorů vždy bylo zvoleno bezpečné a důvěrné prostředí. Výběr tohoto prostředí jsem přenechala na respondentech. Některé rozhovory byly realizovány v kavárnách, jiné zase v knihovně. Předem jsem respondenty informovala o přibližné

⁵ Srov. HEDL, J., *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*, s. 170.

době trvání rozhovoru, přičemž tato doba se vždy pohybovala mezi 60 - 90 minutami. Zvláštní pozornost u kvalitativního výzkumu by měla být věnována začátku a konci rozhovoru. Na začátku rozhovoru je nutné vždy prolomit případné psychické bariéry. Důležité je také zajistit záznam.⁶ Záznam na diktafon byl vždy proveden až po souhlasu respondenta.

Po provedení rozhovoru byly vždy tematické okruhy (zaměřené na: dětství a vztahy s rodiči, uvědomování a přiznání si vlastní orientace, coming out u rodičů, postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám, dopad na psychiku a partnerství) analyzovány. Jako proces analýzy byl použit proces otevřeného kódování a data byla zanesena do tabulek. Tabulkové třídění vychází právě z otevřeného kódování, podle Strausse a Corbinové. V tomto systému jsou údaje rozebrány na samostatné části, pečlivě prostudovány, a také se porovnáním zjišťují určité rozdíly či podobnosti.⁷

U každé kategorie došlo ke stanovení vlastností, které byly dále diferencované. Nejdůležitější výsledky jsou shrnuty v tabulkách uvedených v příloze I. Tabulky jsou vloženy do příloh pro větší přehlednost a zároveň pro orientaci čtenáře ve výsledcích, jelikož v další části diplomové práce, kde komparuji teorii a praxi, na tyto tabulky v některých částech odkazují.

⁶ Srov. HEDL, J., *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. s. 167

⁷ Srov. STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J., *Základy kvalitativního výzkumu*. s. 43.

2 Základní informace o homosexualitě

I přesto, že o homosexualitě vyšlo mnoho publikací, vědomosti o této sexuální orientaci jsou u nás nevalné a také povrchní. Postoje, které lidé zauímají k homosexualitě, svědčí o naprostém nepochopení věci. Nedostatečných znalostí využívají velmi často radikální skupiny, které své názory vnucují ostatním lidem.⁸

2.1 Definice homosexuality

Výraz homosexualita poprvé použil Benkert v roce 1869 pro lásku muže a ženy k osobě stejného pohlaví, čímž mínil nejen vztah citový, ale také schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen s tendencí provádět s ním pohlavní styk.⁹ Pojem homosexualita je utvořen z řeckého homos = týž, a z latinského sexus = pohlaví. Sociologický slovník definuje homosexualitu jako psychosexuální a kulturní jev sexuální apetence vůči osobám stejného pohlaví, zahrnovaný do rámce sociálních deviací, respektive sociálně patologických jevů.¹⁰

Významní sexuologové 90. let 20. století zdůrazňují kompletnější pojetí, které zahrnuje nejen sexuální chování, ale také sociální zájmy, emotivitu, sebeidentifikaci a další postoje.¹¹ Bass o homosexualitě píše, že být lesbou či gayem znamená, že romantická, emocionální, fyzická a sexuální přitažlivost a vztahy jsou zaměřené na osobu stejného pohlaví.¹²

Homosexuální osoby jsou eroticky přitahovány osobami stejného pohlaví. Homosexuální orientace se vyskytuje jak u mužů, tak u žen, avšak u mužů je výskyt častější, odhady bývají kolem 4 %. Lidé s homosexuální orientací jsou nejpočetnější sexuální minoritou v populaci.¹³ Je však velmi důležité rozlišovat homosexuální orientaci a homosexuální chování, protože ne každé homosexuální chování je motivováno odlišnou sexuální orientací, ať už to jsou například homosexuální styky vězňů nebo homosexuální prostituce. Někteří muži preferují homosexuální styky ze strachu před sexuálním selháním u žen, což může být způsobeno například tím, že mají

⁸ Srov. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 139.

⁹ Srov. BRZEK, A., PONĎELÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 19.

¹⁰ Srov. MAŘÍKOVÁ, H., *Velký sociologický slovník*, s. 383.

¹¹ Tamtéž, s. 383.

¹² Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 21.

¹³ Srov. ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*, s. 127.

negativní předchozí zkušenosti. V jejich založení však musí být přítomna vedle převládající heterosexuální orientace určitá homosexuální dispozice. Podobným příkladem může být zklamání v dětství, které mohlo způsobit obavy jedince připoutat se.¹⁴ „*Sexuální orientace nemusí mít vždy za následek odpovídající sexuální chování.*“¹⁵ Je známo mnoho případů, kdy homosexuálně nebo heterosexuálně zaměřený člověk se jakéhokoli sexuálního chování z různého důvodu zdržuje. Vše je komplikované tím, že heterosexuální i homosexuální orientace nemusí být vždy vyhraněna stoprocentně, ale jedno pohlaví je preferováno či upřednostňováno.¹⁶

Augustyn uvádí, že rozhodná většina psychiatrů, psychologů a vychovatelů, ještě do nedávna vycházela z předpokladů, že homosexualita je porucha vyznačující se neschopností přizpůsobit se heterosexuálním formám soužití, přijatých současnou civilizací. Avšak pod vlivem silného tlaku skupin homosexuálů, vydala Světová zdravotnická organizace prohlášení, že sexuální orientace - homosexuální ani heterosexuální, nemůže být označována jako porucha.¹⁷

„*Při rozpoznávání homosexuálních sklonů je třeba nejprve rozlišit homosexualitu skutečnou a zdánlivou.*“¹⁸ Při skutečné homosexualitě se subjektivní přesvědčení o vlastních homosexuálních sklonech opírá o „skutečnou úchytku“ pohlavního pudu, která se projevuje zaměřením sexuální touhy na osobu, která je stejného pohlaví. O homosexualitě zdánlivé se dá hovořit tehdy, když subjektivní přesvědčení o svých homosexuálních sklonech není doprovázeno silnými homosexuálními sklony, ale jde spíše o obavu z homosexuality, jde tedy o strach, že tyto sklony máme.¹⁹

Závěrem je velmi důležité dodat, že homosexualita není přesně vyhraněná a ohraničená. „*Jde o poruchu sexuálního citění a chování s velkou, rozmanitou šíří.*“²⁰

¹⁴ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 15.

¹⁵ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 20.

¹⁶ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 20.

¹⁷ Srov. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 141.

¹⁸ AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 142.

¹⁹ Srov. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 142.

²⁰ PONDĚLÍČEK, I., *Každopádně sexualita*, s. 158.

2.2 Dělení homosexuality

V této kapitole se zaměřím na dělení homosexuality podle pohlaví, a to na homosexualitu ženskou (lesbismus, lesbická láska, tribadie, sappismus) a na homosexualitu mužskou (androfilie, uranismus, pederastie).²¹

Ženská homosexualita bývá také velmi často označována jako „lesbická láska“, za toto pojmenování vděčíme básnířce Sappó, která žila na ostrově Lesbos. Byla vdaná, měla dceru a musela dvakrát emigrovat. Po druhé se však vrátila bez svého muže. Hledala životní naplnění, a tak ve svém domě zřídila školu zvanou Múseion. Soustředila kolem sebe okruh mladých slečen, na něž pedagogicky působila. K některým z nich měla citový vztah, o kterém psala ve svých básních. Dodnes se počítají k velkým dílům světové literatury, hlavně proto, že Sappó byla první žena, která se veřejně přiznala k lásce k ženě.²²

„V lesbickém páru se setkávají dvě ženy. To činí dvojici citově vřelejší, často až přímo city překypující.“²³ Soužití dvou žen, které mohou často vychovávat dítě jedné z nich, nebudí tak obrovskou pozornost, jako homosexuální pár mužů. Ženy jsou méně promiskuitní, proto dvojice lesbiček může počítat s větší stálostí.²⁴ Homosexuální ženy si musí však projít také nelehkým obdobím, kdy si svou homosexualitu uvědomí, a potom ji více či méně přijmou. Po překonání tohoto období si velmi často žijí spokojeně. Ženy jsou ve většině případů více přizpůsobivé než muži. Při zatajování homosexuality to mají ženy poměrně snazší než gayové, neočekává se od nich aktivita a nedostaví-li se u nich vstřícná sexuální reakce, nebrání to pohlavnímu styku. Kdežto pokud u muže nedojde ke ztopoření pohlavního údu, sexuální styk nelze uskutečnit. Také touha po dítěti je u žen silnější než u mužů, což pomůže ženě snést neúplné sexuální spokojení.²⁵

Poznat způsoby homosexuálního chování a prožívání je u žen obtížnější než u mužů. Obvykle už v pubertě dívky napadají homosexuální myšlenky, nicméně většinou v té době napodobují své vrstevnice a „zamilovávají se“ do mužů.²⁶ Toto napodobování

²¹ Srov. PALKOVIČ, J. *Sociální exkluze homosexuálů v ČR*, s. 10.

²² Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 87.

²³ ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*, s. 131.

²⁴ Srov. ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*, s. 131.

²⁵ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 88.

²⁶ Tamtéž, s. 89.

se objevilo u jedné z respondentek, která uvedla: „První pochybnosti mě napadly v době, kdy si mé kamarádky vyhlédly například spolužáka, s tím že se jim líbí. Já už tehdy měla pocit, jakoby se mi vzdalovaly v názorech nebo jako bych na ně žárlila, že už místo chození ven se mnou, by radši s klukama na rande. Nicméně jsem tomu v té době nepřikládala velký důraz. Dokonce jsem po čase začala uvažovat, zdali můj spolužák, také není tím hezkým klukem, jako o tom mé kamarádky mluvily. Nakonec jsem se do spolužáka „zamilovala“ a chodila s ním. Na první problém jsem narazila hned na naší první schůzce, kde došlo na první polibek. Připadalo mi, jako by mi někdo vlezl do mého osobního prostoru, ve kterém nemá co dělat. Do kterého ho nechci pouštět. Během dalších pár let jsem se o navázání vztahu s chlapcem pokusila, ale nikdy to nebylo ono. Největší problém byl v okamžiku, kdy mělo dojít na nějaké intimnosti.“²⁷

Homosexuální muži mají většinou vysokou tendenci k sexuální promiskuitě, což je zapříčiněno dvěma fakty. Muži jsou biologicky disponováni k vyšší promiskuitě, a druhou příčinou je obtížná realizace stálého homosexuálního partnerství vzhledem k sociálním odporům.²⁸ Někteří homosexuální muži však dovedou přijmout své odlišné zaměření, berou ho jako součást jejich osobnosti, zařizují si život podle něj a cítí se šťastní.²⁹ V souladu s uvedeným, odpovídali i moji respondenti, všichni dotazovaní svoji orientaci přijali a taky dle toho žijí.³⁰ Avšak ne u každého homosexuálního muže tomu tak je. Jsou známy případy, kdy se muži nechtějí smířit se svojí orientací, prožívají svoje zaměření jako poruchu, jsou nešťastní a vyhledávají pomoc lékaře. Reálná cesta ke spokojenému životu homosexuálního muže je nalezení podobně cítícího muže. Aby trvalý vztah mezi dvěma homosexuály byl společensky možný, je potřeba vést společnost k pochopení homosexuality.³¹

Muž, který je jednoznačně homosexuálně založený a není schopen sexuálního styku se ženou, by si měl svou orientaci uvědomit a žít dle toho. Měl by se pokusit navázat citový vztah se stejně založeným mužem.³² Mužské homosexuální páry mají málokdy možnost pečovat o dítě, proto je jejich sociální a kulturní angažovanost větší.³³

²⁷ Respondentka G.

²⁸ Srov. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 153.

²⁹ Srov. KRATOCHVÍL, I., *Sex: starosti a radosti*, s. 222-223.

³⁰ Vlastní výzkum.

³¹ Srov. KRATOCHVÍL, I., *Sex: starosti a radosti*, s. 222-223.

³² Srov. PONDĚLÍČEK, I., *Každopádně sexualita*, s. 159.

³³ Srov. ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*, s. 131.

Další rozdělení homosexuality souvisí s věkem preferovaných sexuálních partnerů. U homosexuálně orientovaných mužů se označuje za pedofilii preference dětí do 13 let, efebofilie je vyhledávání partnerů od 15 do 20 let, androfilie je zaměření na dospělé muže a gerontofilie na starce. U homosexuálních žen se hovoří o korofilii (děti), partenofilii (adolescentní dívky), gynekofilii (dospělé ženy) a graeofilii (staré ženy).³⁴

Někteří sexuologové dále dělí homosexualitu na egodystonní a egosyntonní formu. Egosyntonní homosexualita znamená, že člověk je se svojí orientací smířen, přijal ji a je schopen přiznat svoji orientaci okolí.³⁵ Všichni respondenti, ať už ženy či muži v rozhovoru uvedli, že se se svojí orientací smířili. Jeden z dotazovaných však uvádí, že i přesto, že je s homosexualitou smířený, svoji orientaci zatím neplánuje přiznat okolí.³⁶ U druhého typu, tedy egodystonní homosexuality, jedinec tuto orientací odmítá, je sám se sebou v rozporu a touží po heterosexuální adaptaci. Navíc není schopen svoji orientaci přiznat před sebou samým ani před okolím. Velmi často pak tito lidé trpí depresi a může docházet až k suicidnímu chování, které je pro okolí mnohdy nepochopitelné.³⁷ Z mého výzkumného souboru se v počátku snažili svoji orientaci odmítat tři respondenti z osmi. Zbývajících pět respondentů, uvedlo, že si svoji odlišnou homosexualitu přiznali před sebou samým téměř hned, poté co si své zaměření uvědomili.³⁸

2.3 Příčiny vzniku homosexuality

Od té doby co se lidé začali zajímat o příčiny duševních i sexuálních chorob a poruch, začalo se pátrat i po příčinách vzniku homosexuality.³⁹ Homosexualita a další sexuální variace nebyly do současné doby prozkoumány natolik, aby společnost obdržela jednoznačnou odpověď na příčiny vzniku. Teorie vzniku homosexuality jsou velmi různorodé. Záleží na tom, v jakém oboru jsou tyto příčiny zkoumány. Některé hypotézy se doplňují, jiné se liší a stojí proti sobě.⁴⁰ Ráda bych zde uvedla nejčastěji uváděné příčiny.

³⁴ Srov. KAŇKA, P., *Abeceda homosexuality*, s. 7. [online].

³⁵ Tamtéž, s. 7.

³⁶ Vlastní výzkum.

³⁷ Srov. KAŇKA, P., *Abeceda homosexuality*, s. 7. [online].

³⁸ Vlastní výzkum.

³⁹ Srov. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 156.

⁴⁰ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 25.

Jednou z nejnámějších příčin, které se uvádějí, je genetická dispozice. Ne příliš davné objevy v genetické oblasti vedly k podpoře teorie vzniku homosexuality cestou pouze genetických vlivů. Tyto poměrně nové objevy vysvětlily průzkumy z předválečných let, které poukazovaly na častější výskyt homosexuálů v příbuzenstvu. Příkladem je výzkum H. Ellise (1915, 1950), který objevil u 39% svých pacientů příbuzného se stejnou orientací, či Henryho (1941), který neležel ve 14 případech ze 40 vyšetřovaných pacientů alespoň jednoho člena rodiny s homosexuální orientací.⁴¹ „Roku 1993 vědci D. Hamer a S. Le Vay z Národního ústavu pro výzkum rakoviny v USA při zkoumání pohlavních chromozomů u mužů zjistili, že na hrotu dlouhého raménka pohlavního chromozomu X v oblasti označené Xq 28 se pravděpodobně nachází gen nebo geny odpovědné za homosexuální orientaci.“⁴² Tyto výzkumy však nekorelují s výsledky mého výzkumu. Sedm respondentů z osmi uvedlo, že v jejich rodině není nikdo homosexuálně orientovaný. Pouze osmý dotazovaný, tedy respondent F, uvedl, že jeho sestřenice je též homosexuálně orientovaná.⁴³

Také americký badatel Kallman věnoval svou pozornost dědičným vlivům. Vyšetřil sexuální orientaci souboru jednovaječných dvojčat chlapců (u dvojčat dívek nebyl žádný výzkum proveden). Zjistil, že se jedná o stoprocentní shodnost. Pokud bylo jedno dvojče homosexuálně orientované, i druhé dvojče bylo homosexuálem a to i v případě, že vyrůstali každý v jiném prostředí.⁴⁴ Průzkumy týkající se orientace dvojčat se však od sebe velice liší, některé průzkumy ukazují shodu sexuální orientace u dvojčat v 50%, jiné zase v rozmezí 10 - 30 %.⁴⁵ Vznik homosexuality genetickou dispozicí bývá také velmi často zpochybňován celkem logickým faktem, snížené reprodukce homosexuálních lidí.⁴⁶ Z mého výzkumného souboru neměl ani jeden z dotazovaných dvojče.⁴⁷

Další velmi často uváděnou příčinou je vliv výchovy a prostředí. Odborníci se nejčastěji shodují na tom, že prostředí může sexuální založení ovlivnit pouze v prvních letech života, nejčastěji se uvádí do třech let života. Na děti působí pravděpodobně rodičovské chování, eventuálně i další psychogenní faktory. Tyto vlivy mohou mít větší

⁴¹ Tamtéž, s. 25.

⁴² JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 26.

⁴³ Vlastní výzkum.

⁴⁴ Srov. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 156.

⁴⁵ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 26.

⁴⁶ Srov. UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 27.

⁴⁷ Vlastní výzkum.

význam jen pro jedince, kteří mají genetické dispozice nebo u nich probíhal jiný prenatalní vývoj (viz níže).⁴⁸

Podle většiny psychologů jsou nejčastější příčinou vzniku homosexuality pravděpodobně špatné vztahy mezi rodiči dítěte, nebo úplná absence jednoho z rodičů. V případě, že se jedná o chlapce, bývá příčinou nepřátelské či lhostejné chování otce k němu.⁴⁹ Výzkumný soubor, tvořili čtyři homosexuální muži. Každý z dotazovaných uvedl, že měl lepší vztah k matce.⁵⁰ Respondent B, žil s otcem pouze do šesti let, poté otec zemřel. Vyrůstal tedy s matkou a jejím přítelem, s kterým neměl dobré vztahy, a příliš si nerozuměli. Jeden z dotazovaných dokonce uvedl: *„Můj fotr dělal mámě a vlastně i mě ze života peklo. Hrozně dlouho se s matkou soudil o mně. Několik let zpět byl dokonce o mě článek v Blesku přes 2 stránky. No komedie jako hrom no. Jednoho dne jsem držel fotrovi kuchyňský nůž pod krkem a pak už byl pokoj. Pamatuji si, že můj otčím byl docela ochlasta první třídy. Jednu dobu, když sem byl malý, to bylo docela kruté. Měl jsem párkrát omláčenou hlavu o stůl atd., když si otčím hrál na otce.“*⁵¹

Velmi často se také setkáváme s matkami, které jsou ve vztahu k synovi velmi náruživé, chtějí k sobě dítě připoutat a mnohdy i izolovat od otce.⁵² Při vyšetřování homosexuálního jedince se nápadně často zjišťuje, že chování jednoho nebo obou rodičů nebylo „normální“, nebo že bylo rozvrácené rodinné prostředí.⁵³ Z celkového výzkumného souboru, 50 % respondentů, tedy čtyři dotazovaní, žili po celý život s matkou a otcem. Zbýlých 50 % dotazovaných přišlo o jednoho rodiče, ať už se jednalo o smrt druhého rodiče, či o rozvod, potažmo rozchod. Odpovědi respondentů také ukazují, že pouze u třech respondentů byly funkční vztahy v rodině.⁵⁴ Mnoho homosexuálů mluví nepříznivě o svých otcích. Jak jsem výše zmiňovala, někteří otcové jsou ke svým synům lhostejní, na homosexualitu však může mít vliv i to, že jsou na své děti příliš tvrdí.⁵⁵ Na základě svých výzkumů, kdy Bieber srovnával dětství a vztahy uvnitř rodiny, u 84 heterosexuálních a 83 homosexuálních mužů, došel k závěru, že homosexuální muži byli v dětství příliš silně citově fixováni na matku a otec neplnil dobře svou rodičovskou roli. Opačné tvrzení použil Yablonsky, který se domnívá, že

⁴⁸ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 28.

⁴⁹ Srov. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 144.

⁵⁰ Vlastní výzkum.

⁵¹ Respondent E.

⁵² Srov. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*, s. 144.

⁵³ Srov. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 157.

⁵⁴ Vlastní výzkum.

⁵⁵ Srov. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 157.

homosexualitu muže způsobit přílišná láska mezi dcerou a matkou, či mezi synem a otcem.⁵⁶ Toto tvrzení však můj výzkum nepotvrzuje, jelikož ani u jednoho z dotazovaných se takto koncipovaná přílišná láska neobjevovala, výsledky se tedy spíše shodují s Biebrem, který tvrdí, že otcové neplnili příliš dobře rodičovskou funkci.⁵⁷

Další příčina, která se často uvádí v literatuře, je vliv vývoje jedince v prenatálním období. Na začátku nitroděložního těhotenství má lidský zárodek základy obojího pohlaví. Teprve kolem 4-5 týdne začíná docházet k odlišnému vývoji gonád odpovídajících pohlaví zakódovanému v jeho chromozomech. Formování sexuální diference centrálního nervového systému, zejména příslušných center mezimozku, probíhá ve 4. až 6. měsíci prenatálního vývoje. Podle uvedené teorie dojde v určitém období, které trvá přibližně týden, k hormonální nevyváženosti při zásobování těchto center.⁵⁸ Kratochvíl ve své knize uvádí, že vznik homosexuality je důsledkem odlišného vývoje sexuálních center v mezimozku, ke kterému dochází asi v pátém měsíci těhotenství. Vlivem pozměněných hormonálních podmínek během několika dnů kritického období (absence mužských pohlavních hormonů vytvářejících se v zárodečných žlázách mužského plodu) nedojde k vytvoření mužského centra a začne převládat ženské centrum, tělesný vývoj plodu je jinak normální.⁵⁹

Někteří vědci se domnívají, že mužskou homosexuální orientaci způsobuje nízká hladina testosteronu. Výsledky Kaplana (1990), který se zabýval měřením testosteronu u prenatálního plodu v 13. až 15. týdnu těhotenství matek ukázaly, že hladina testosteronu u plodů později heterosexuálních mužů je v průměru 350 ng testosteronu/dl, kdežto u plodů později homosexuálních jedinců nepřekročily v žádném případě 200 ng testosteronu/dl. U budoucích heterosexuálních žen se hladina testosteronu pohybovala kolem 50 ng/dl, kdežto u později homosexuálních žen byla tato hladina 100ng/dl a více. Někteří autoři připouštějí také možnost vlivu dalších činitelů, např. toxických látek a prožitého stresu v prenatálním období.⁶⁰

Stále méně odborníků se přiklání k jedné ze starších teorií, podle níž může homosexualitu zapříčinit svedení v období dospívání jedince. Nynější důkazy a

⁵⁶ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 28-29.

⁵⁷ Vlastní výzkum.

⁵⁸ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 27.

⁵⁹ Srov. KRATOCHVÍL, S., *Sex: starosti a radosti*, s. 221.

⁶⁰ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 27-28.

poznatky z psychologických a medicínských oborů tuto teorii neschvalují, ale vyvracejí.⁶¹

Je velmi zajímavé, že lidé velmi často hovoří o tom, proč jsou lidé homosexuální, ale už se nehovoří o tom, proč jsou lidé heterosexuální orientace. Důvodem samozřejmě je, že většina naší společnosti stále předpokládá, že homosexualita je „nenormální“, proto musí být něčím zapříčiněna.⁶² „Zvážíme-li tedy své dosavadní, zatím stále velmi neúplné poznatky o možných příčinách homosexuality, jeví se jako nejpravděpodobnější působení více činitelů.“⁶³ Největší měrou působí zřejmě faktory biologické, kam lze zařadit genetické dispozice a průběh prenatálního vývoje. Toto však platí o trochu více pro vznik mužské homosexuality. Příčiny ženské homosexuality nebyly nikdy, tak podrobně zkoumány, jako je tomu u mužské homosexuality.⁶⁴

3 Sexuální preference - vývoj a její ovlivnění u dětí

Sexuální preference je obvykle trvalý pocit emocionální a sexuální přitažlivosti k nějakému pohlaví, či v některých případech k pohlaví oběma.⁶⁵ Existuje mnoho definic sexuální preference, pro moji práci je však důležité, jak se sexuální preference vyvíjí a čím může být tato preference ovlivněna.

3.1 Vývoj sexuální preference

Lidé se nerodí stejní, liší se jeden od druhého nejen tím, jací jsou, jak vypadají, ale také tím, čemu a komu dávají přednost, kdo a co je přitahuje. Platí to v celém životě, a pravděpodobně nejzřetelněji to platí v sexuálních vztazích. Ne každý vzbuzuje náš zájem, ne pro všechny jsme přitažliví my sami. Odborně řečeno preferujeme určité vlastnosti člověka, které pak podmiňují naší sexuální atraktivitu. Může to být věk, tvář, chůze, postava atd. Tuto preferenci mohou ovlivnit módní trendy. Byla doba, kdy ideálem krásy byly ženy se širokými boky a velkým poprsím, ale také období, kdy

⁶¹ Tamtéž, s. 29.

⁶² Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 24.

⁶³ PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s. 158.

⁶⁴ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 30.

⁶⁵ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 72.

ideálem krásy byly ženy s malými ňadry a útlými boky. Vždy se však uplatňovala individuální preference.⁶⁶

Velmi rozhodující je preference podle pohlaví, tedy to, zda je jedinec přitahován ke stejnému či opačnému pohlaví, a tedy zda bude převážně homosexuální či heterosexuální.⁶⁷ Sexuální preference znamená, jakému sexuálnímu objektu dává jedinec přednost a také způsob, který mu navozuje pocit vzrušení.⁶⁸

Velmi významné pro utvoření sexuální orientace, tedy sexuální preference jsou zážitky a zkušenosti z raného dětství,⁶⁹ jímž se věnuji v další kapitole.

3.2 Ovlivnění sexuální preference u dětí

Dítě si začíná uvědomovat svoji příslušnost k určitému pohlaví zhruba mezi dvanáctým a patnáctým měsícem života - probíhá pohlavní identifikace s rodičem stejného pohlaví a komplementace, tedy doplňování s rodičem, který je opačného pohlaví. Pro pohlavní identifikaci je důležité, jak rodiče s potomkem jednají. Pod vlivem dospělých si dítě uvědomuje, ujasňuje a přijímá životní roli mužskou, nebo ženskou.⁷⁰ „*Sexuální identifikace určuje, za koho jedinec sám sebe považuje.*“⁷¹

Mezi dětmi jsou rozšířené různé sexuální hry, které napomáhají k upevnění vlastní pohlavní identifikace, nebo k posílení pozice ve skupině. Nebývají motivovány sexuálním uspokojením, přesto může u chlapců dojít ke ztopoření pohlavního údu. Zájem chlapečků o úd je příčinou, která usnadňuje homosexuální hry mezi chlapci, které jsou v mladším věku méně časté. V tomto období se jedná spíše o vzájemné prohlížení údu.⁷² Tyto sexuální hry spočívají v přiměřené dětské zvědavosti, dále pak v napodobování dospělých. Tomuto chování není třeba přisuzovat nebezpečný charakter, sexuální výchova však vyžaduje nutné poučení o tom, jaké hranice by děti neměly u her překročit.⁷³ Jak uvádí Jánošová, do prepuberty mají hry převážně bisexuální ráz. Také za pozdějšími sexuálně laděnými hrami se mohou skrývat erotické

⁶⁶ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 9.

⁶⁷ Tamtéž, s. 9.

⁶⁸ Srov. WEISS, P., *Sloupky o sexu: [40 úvah o sexu a vztazích]*, s. 142.

⁶⁹ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 10.

⁷⁰ Tamtéž, s. 10.

⁷¹ JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 16.

⁷² Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 10.

⁷³ Srov. UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 10.

představy, které nemusí být orientovány na stejné pohlaví. Z hlediska sexuální identifikace bývá za nejvýznamnější považováno to, co převažuje ve fantaziích.⁷⁴

Pokud dítě vyžaduje oblékání typické pro opačné pohlaví, odmítá si hrát s předměty typickými pro své vlastní pohlaví, mnoho rodičů napadne, že jejich dítě bude v budoucnu homosexuálně orientováno. Psychologové tomu však přezdírají: pohlavní nevyhraněnost. Mnohdy se to projevuje i v hrách, kdy se dívky rády perou a upřednostňují charakteristicky chlapecké typy her, zatímco chlapci rádi předstírají, že jsou dívkami, pečují o panenky či barbíny, malují se, nebo si dokonce půjčují oblečení své matky. Vědci zkoumali, zda toto chování může být předzvěstí budoucí sexuální orientace. Zjistili, že předpokladem je, že toto chování trvá minimálně několik měsíců a je obvykle podstatné, zda chování dítěte zahrnuje i převlékání se do šatů opačného pohlaví, preference typu her a předstírání, že je dítětem opačného pohlaví. Potom může jít o signál budoucí homosexuální orientace, avšak není to podmínka, že tomu tak bude.⁷⁵ Pouze jeden z respondentů mužského pohlaví uvedl, že si v dětství rád hrál s barbínami a sám sebe nazval „holčičákem“, rád také s matkou chodil do práce - kadeřnictví a v oblíbě měl navštěvování krejčovství.⁷⁶ Právě v tomto případě by se dalo říci, že se jednalo o výše zmíněný signál budoucí homosexuální orientace, jelikož respondent uvedl, že toho „holčičí“ chování se u něj objevovalo celé dětství.⁷⁷

Sexuální zájem o stejné pohlaví u dětí může být také ovlivněn tím, že děti uznávají někoho o trochu staršího jako autoritu, někdy ho uctívají jako hrdinu, proto s ním chtějí být co nejčastěji. Mnohdy ho obdivují a závidějí mu jeho úspěchy. Takto vznikající situace mající sexuální náboj, v některých případech se může dostavit vzrušení a erekce. U chlapců, kteří si nejsou jistí svoji orientací, tato situace často vyvolává znepokojení.⁷⁸

Se sexuální orientací nemají nic společného erekce, které se dostávají u chlapců v období mezi dvanáctým a čtrnáctým rokem při různých sportech, ve kterých dochází k úzkému tělesnému kontaktu. Je to nespecifická sexuální reakce, objevující se nejčastěji v období puberty, mnohdy krátce před pubertou.⁷⁹

Některé děti poměrně často onanují, nemělo by se proti tomu bojovat a zejména to nějak restriktivně potlačovat. V dětském věku tato aktivita nemá většinou erotický

⁷⁴ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 18.

⁷⁵ Srov. VÁCHA, J., *Může být vaše dítě homosexuál?*[online].

⁷⁶ Respondent B.

⁷⁷ Vlastní výzkum.

⁷⁸ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 10.

⁷⁹ Tamtéž, s. 10.

význam.⁸⁰ V pubertě už onanuje většina chlapců, s tím rozdílem, že onanii provázejí erotické představy. Představa se týká osoby, která u hoča vzbuzuje erotické zájmy. Jestliže se ve fantaziích objevuje i chlapec, nemusí to mít žádný význam. Pokud však erotické sny o chlapcích, tedy o stejném pohlaví, převažují, nasvědčuje to dalšímu homosexuálnímu vývoji.⁸¹

Problémy s upevněním pohlavní identifikace mívají chlapci, kteří vyrůstali izolovaně nebo jsou uzavření, protože rodiče je mnohdy včas nepoučí o sexuálních otázkách. Nedovedou si vysvětlit nespécifické erekce, a proto snadněji propadnou nejistotě o své sexuální orientaci. Více složité to mají chlapci, kteří mají homosexuální dispozice, jelikož si neumí své pocity vysvětlit, trpí proto mnohdy depresemi či úzkostmi.⁸²

Rozpoznání homosexuality u dětí je velmi složité, nabízí se otázka, zda je vůbec možné v dětství rozpoznat budoucí homosexuální zaměření. U dětí mnohdy můžeme vystopovat prvky chování charakteristické pro druhé pohlaví, ale jak jsem výše zmínila, ne vždy jsou směrodatné. Mladí homosexuálové nemají chuť k agresivním kolektivním hrám, méně zlobí, rádi pomáhají v domácnosti. Velmi často jsou za svoje chování chváleni. O to větší je pak zoufalství a zděšení rodičů, když se později ukáže, že jejich potomek je homosexuálně zaměřený.⁸³

50 % dotazovaných, mužského pohlaví, uvedlo, že byly v dětství považovány za hodné děti.⁸⁴ Respondent B uvedl: „*Jako malý jsem měl docela rád společenské hry, hrál jsem si na schovku, na babu a tak, ale na fotbal by mě nikdo nedostal. Rád jsem pomáhal matce v domácnosti, byla pro mě koneckonců vzor. Byl jsem hodné dítě, které sedělo v rohu a tiše si česalo barbínu.*“ Respondent D, který o sobě řekl, že byl hodné dítě, však nerad pomáhal s domácími pracemi. Zbývající dva respondenti si nemyslí, že byli hodné děti. Jeden z nich však uvedl, že byl hodné dítě pouze do sedmi let: „*Jako malý jsem rád hrál kolektivní hry, ale to až na ZŠ, ve školce jsem byl spíše nemluvný. Nerad jsem doma pomáhal matce s udržováním domácnosti, ale samozřejmě jsem musel. Do sedmi let jsem byla takový tiché, hodné dítě. Pak jsem ale začal dělat průšvihy, rád jsem se předváděl, chtěl jsem něčím vynikat, ale jelikož jsem nevynikal,*

⁸⁰ Srov. UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 10.

⁸¹ Srov. KAŇKA, P., *Abeceda homosexuality*, s. 15.

⁸² Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 11.

⁸³ Vývoj v dětství, [online].

⁸⁴ Vlastní výzkum.

tak jsem dělal třídního šaška. Zapadal jsem dobře do kolektivu, hrál jsem vždycky všechny hry a vše mě bavilo. Byl jsem jako normální děti, vůbec jsem si neuvědomoval a ani nepociťoval, že jsem „odlišný“.

Také jedna homosexuální žena uvedla, že pro ni byly typické prvky chování charakteristické pro druhé pohlaví. *„Jako malá jsem měla blíž ke klukům. Lezla jsem po stromech, byla vůdce v dětských skupinách, hrála si s autíčky, na vojáky.“*⁸⁵ Další respondentka také uvedla, že spíše inklinovala k chlapcům. Zbývající dvě dotazované si rády hrály s oběma pohlavími.⁸⁶

Dítě přichází na svět s určitými předpoklady pro pozdější pohlavní život a sexuální preferenci. Jak jsem však zmiňovala v kapitole Příčiny homosexuality, jsou různé teorie, jak homosexualita vznikla, a o vývoji sexuální preference se bohužel zatím ví málo, a to jak u homosexuálů, tak u heterosexuálů.

4 Coming out a jeho vliv na psychický vývoj jedince

V této podkapitole se budu zabývat coming outem, jelikož tento proces bývá nejčastěji považován za nejtěžší období u homosexuálů.

Termín coming out pochází z Anglie, a doslovný překlad znamená vyjít ven, vyjít napovrch, vyjít najevo.⁸⁷ Coming out je termín, který se používá pro odhalení vlastní odchylné sexuální orientace.⁸⁸ Coming out je v naší heterosexuální společnosti nutností. Mnoho lidí vyrůstá se svými heterosexuálními rodiči, které nenapadne, že by jejich dítě mohlo být homosexuálně orientované. Jsou vychovávaní a socializováni jako heterosexuální jedinci a coming out v podstatě znamená nahrazení heterosexuální identity jinou identitou.⁸⁹

Coming out lze definovat různě široce, a to jako vnitřní přiznání si, že jsem „jedním z nich“ – vnitřní coming out, tak i sdělení této skutečnosti okolí – vnější coming out. Pro společenský obraz homosexuálů je podstatný coming out vnější, a to především takový, který se neomezuje na nejbližší okruh přátel.⁹⁰

⁸⁵ Respondentka A.

⁸⁶ Vlastní výzkum.

⁸⁷ Srov. TÝM GaTa, NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska...když choděj kluci s rukama a holky s holkama*, s. 16.

⁸⁸ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 42.

⁸⁹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 63.

⁹⁰ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 10.

Důsledky homosexuality se netýkají pouze hledání partnera se stejným pohlavím, člověk se stává zároveň součástí sexuální menšiny, což do jisté míry ovlivňuje jeho životní styl. Změna sexuální identity ve většině případů vede i ke změně vztahů s ostatními lidmi a společnostmi jako takovou. Člověk s odlišnou orientací získává odlišnou pozici ve společnosti. Zjišťuje, že kultura, ve které vyrůstal, je irelevantní jeho potřebám, jelikož normy, tradice a hodnoty této kultury předpokládají heterosexuální.⁹¹

Každý si svoji orientaci uvědomuje v jiném věku, toto uvědomování může být ovlivněno několika faktory, např. pohlavím, prostředím, kde člověk žije, apod. Nejčastěji si svoji sexuální orientaci uvědomíme v pubertě, což platí zejména u chlapců, u kterých dochází k bouřlivým změnám, které startují jejich sexualitu. Tyto změny se projevují erotickými sny, fantaziemi, a to zejména při onanii. Přesto si mnoho mužů svoji homosexualitu neuvědomuje a potlačuje ji. Jejich zaměření se může projevit až v pozdějším věku, když už jsou třeba ženatí nebo dokonce otcové rodin.⁹² Zpravidla k tomuto uvědomění přichází muž, až když se dostane do situace, v níž prožije první homosexuální zkušenost.⁹³ Toto teorie souhlasí s výpovědi respondenta: „*Takové to rozlousknutí záhady přišlo ve druháku, takže tak sedmnáct let mi bylo, když jsem poprvé prováděl orální sex muži. Je to docela vtipná historka, když si uvědomím, že s tím klukem jsme se po deseti letech dali dohromady.*“⁹⁴ Náhle pak muži pochopí, že všechno, co dosud prožívali se ženou, se intenzitou prožitku dá měřit pouze s onanií. Uvědomuje si, že jen homosexuální zážitek je pro něj tou pravou a plnohodnotnou sexualitou.⁹⁵ Takto popisuje jedna z dotazovaných pocity po první sexuální zkušenosti: „*Po první sexuální zkušenosti s osobou stejného pohlaví jsem byla překvapená, co dokáže někdo jiný udělat s mým tělem.*“⁹⁶

Zjištění sexuální orientace v pozdějším věku a to dokonce i několik let po svatbě není vzácností, především u lidí žijících mimo velká města, pro které je setkání s homosexuálním chováním jiných lidí, méně časté.⁹⁷

U žen je pozdní rozpoznání kvůli pomalejšímu dozrávání jejich sexuality ještě častější.⁹⁸ Plné sebeuvědomění homoerotického zaměření může na velmi dlouhou dobu

⁹¹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 63.

⁹² Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 6.

⁹³ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 43

⁹⁴ Respondent H.

⁹⁵ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 43.

⁹⁶ Respondentka C.

⁹⁷ Tamtéž, s. 43.

zastřít touha po dítěti, či těšení se z mateřství.⁹⁹ Do jisté míry je to také zapříčiněno tím, že pocitová chudost pohlavních styků nebo dokonce odpor k souloži, mohou být po celá léta považována za sexuální dysfunkci.¹⁰⁰

Někteří homosexuálové si svoje odlišné zaměření mohou uvědomit už v dětství. Stává se, že se chlapec platonicky zamiluje například do svého učitele, kamaráda či do oblíbeného hrdiny, ovšem tyto skutečnosti nejsou rozhodující, jelikož i heterosexuální chlapci si nacházejí své vzory ve stejném pohlaví, jako jsou oni.¹⁰¹

Jánošová ve své knize uvádí, že výsledky výzkumu, které byly v této oblasti realizovány na české půdě, naznačují, že uvědomění si odlišné orientace nastává u žen nejčastěji ve věku 15-25 let (57 % dotazovaných), někdy k němu dochází až po 35. či 40. roku života.¹⁰² Průměrný věk uvědomění si své orientace lesbických žen, byl dle mého výzkumu 17,25 let. Dvě z dotazovaných uvedly, že si svoji orientaci uvědomily ve dvaceti letech.¹⁰³ Avšak jedna ze čtyř dotazovaných, respondentka E, uvedla, že si svoji orientaci plně uvědomovala už ve dvanácti letech: *„Byla jsem normální holka, která měla zájmy jako ostatní děvčata. Když se však holky bavily o chlapcích, řekla jsem, že jsou trapný, nevím, přišlo mi to divný a úplně zbytečný. Do deváté třídy nikdo nevěděl. Už od šesti let se mi líbila jedna kamarádka, ale nevěděla jsem, co to je. Neznala jsem homosexualitu. Kluky jsem brala jako kamarády, ale holky, ty mě určitým způsobem přitahovaly. Nevím, těžko se to vysvětluje. Holky jsem prostě brala jinak. Ale ne všechny. Bylo to individuální. Ve dvanácti jsem však věděla, že jsem lesba.*

Podle výzkumu Gunthera je u mužů nejčastější věk uvědomění si své orientace mezi 12. - 16. rokem.¹⁰⁴ Z mého výzkumu vyplývá, že k plnému uvědomění si své orientace u mužů docházelo v průměru kolem 18,5 let věku.¹⁰⁵ Jen z respondentů vypověděl, že k uvědomování začalo docházet v šestnácti ti letech, ale trvalo zhruba čtyři roky, kdy si plně uvědomil, že je homosexuál. *„Zhruba v šestnácti letech jsem si začal uvědomovat, že jsme od ostatních odlišný. Byl jsem se spolužákem opilí a dali*

⁹⁸ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 6.

⁹⁹ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 20.

¹⁰⁰ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 43.

¹⁰¹ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 6.

¹⁰² Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 20.

¹⁰³ Vlastní výzkum.

¹⁰⁴ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 6.

¹⁰⁵ Viz. Tabulka č. 3. Příloha I.

jsme si pusu. Moc se mi to líbilo, ale pořád mi to přišlo nějaký divný. Mimochodem, ten spolužák je heterosexuál. Říkal jsem si, že to nic neznamená, že to byl jen úlet, ale cítil jsem, že je tam rozdíl, než když si dám pusu se ženou. Bylo to s mužem lepší. Do 20- ti let jsem si to nechtěl připustit, snažil jsem se hrát, že jsem heterosexuál, a to zejména kvůli tomu, že mi to nepřišlo normální. Snažil jsem se to nějak neřešit, pouze jsem to vypustil. Ale ve dvaceti byl ten zlom, kdy jsem si to plně uvědomil, odešel jsem z malého města, pracoval jsem na horách. Měl jsem spolubydličího a ten byl paradoxně homosexuál. Když byl v práci, prohlížel, jsem si jeho gay časopisy. Myslel jsem si ale, že je divný on, a já normální.“¹⁰⁶

Dle některých zdrojů se odhaduje počet gayů, kteří se otevřeně přihlásí ke své orientaci před rodiči a přáteli, na druhou polovinu.¹⁰⁷ Odpovědi respondentů ukázaly, že tři ze čtyř dotazovaných mužů se k homosexualitě otevřeně přihlásili a o jejich orientaci jsou obeznámeni jejich rodiče. Tento výsledek jistě nemá velkou vypovídající hodnotu, neboť vzhledem ke zvolené technice získávání respondentů byli ve většině případů doporučováni, ti respondenti, kteří se otevřeně hlásí ke své homosexualitě.¹⁰⁸ Lesbickým ženám se většinou povede udržet v tajnosti svoji orientaci déle, protože nejsou ve společnosti tak nápadné.¹⁰⁹

Přijímání sama sebe, jako odlišně sexuálně orientovaného může být mnohdy pro jedince velmi bolestivé, zmatené a dlouhodobé.¹¹⁰ Coming outem bude člověk mnohem snáze procházet, když bude sám se sebou smířen a vyrovnán.¹¹¹ Uvádí se, že coming out znamená také ztrátu sociálních a kulturních vazeb, hledání nové komunity lidí s podobnými identitami a osvojení si hodnot, norem a tradic této identity.¹¹²

4.1 Proces coming outu včetně jeho fází

Existuje celá řada modelů, které popisují celý proces coming outu a především fáze, které zahrnuje. Je důležité upozornit, že v některých případech o těchto modelech jejich autoři nehovoří, jako o modelech procesu coming out, ale jako o stádiích vývoje

¹⁰⁶ Respondent F.

¹⁰⁷ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 150.

¹⁰⁸ Vlastní výzkum.

¹⁰⁹ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 150.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 150.

¹¹¹ Srov. TÝM GaTa, NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska...když choděj kluci s rukama a holky s holkama*, s. 16.

¹¹² Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 63.

homosexuální identity. Obsahově však význam těchto dvou označení ve většině případů splývá.¹¹³

Jak výše zmiňuji, modelů je celá řada, nepovažuji však za důležité prezentovat všechny modely. Vybrala jsem dva modely, které jsou v literatuře uváděny nejčastěji, a domnívám se, že jsou dostačující pro pochopení a objasnění procesu.

Nejčastěji uváděným je model dle Cassové, která píše o šesti stádiích:

1. Zmatek v identitě - lidé v tomto stádiu si přestávají být jistí, zda jsou heterosexuálové. Začínají si uvědomovat možnost, že by mohli být homosexuální orientace, ale stále se však považují za heterosexuály. Často si pokládají otázku: „Kdo vlastně jsem?“ Na tento zmatek ve většině případů reagují dvojím způsobem. První varianta je, že začnou vyhledávat různé informace o homosexualitě, snaží se zjistit, jak člověk pozná, že je homosexuálně zaměřený¹¹⁴, což se ukázalo u respondentky C: *„Uvědomila jsem si to, když jsem odešla z vesnice do okresního města. Tam jsem se zamilovala do dívky a poznala jsem, že to není přátelství, ale něco více. Byla jsem z toho nejistá. A potřebovala jsem si zjistit informace o homosexualitě, bavil se o ní s ostatními lidmi, přijmout to, zjistit, jestli to je chvilkový zkrat, nebo jestli tomu tak skutečně je. Také proto jsem hned šla za nejbližšími přáteli a o své orientaci jim řekla.“* Druhá varianta jak na svoje podezření reagovat je popření.¹¹⁵ Mnoho lidí se snaží zapomenout na svoje pocity, aby zapadli do heterosexuální společnosti.¹¹⁶ Tuto variantu ve svých výpovědích popisuje respondentka A: *„Poprvé jsem si to uvědomila v sedmnácti letech, když se z přátelství zrodila láska a já zjistila, že ta slečna už pro mě není pouze kamarádkou. Byla jsem zmatená a odmítala si tu situaci přiznat. Nedávalo mi to smysl. Chtěla jsem být normální a najednou jsem se musela smířovat s tím, že budu asi navždy jiná. Nechtěla jsem to a bránila jsem se, si to přiznat a popírala to.“*

2. Porovnání identity - v tomto stádiu se člověk cítí, že se odlišuje od vrstevníků, rodiny a ostatních lidí, proto je pro toto stádium důležité vyrovnat se s pocitem

¹¹³ Srov. BLUMENFELT, RAYMOND in JANČOVÁ, T., *Průběh procesu „coming out“ u gayů*, s. 24.

¹¹⁴ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 64.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 64.

¹¹⁶ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 34.

odcizení.¹¹⁷ Pocit, že se jedinec liší od ostatních, vypověděl také jeden z dotazovaných: „Už od mala jsem vnímal, že jsem prostě jiný a zůstalo mi to do teď. Měl jsem a mám svůj svět. Já jsem měl to štěstí v neštěstí, že semnou se to všechno táhlo už od zakládky. Pamatuju si, že jsem byl zamilovaný do jedné holky a koncem roku, myslím, že ve třetí třídě, jsem si kvůli té holce hrál s děvčaty s panenkami. Barbíny mi byly vždycky bližší, než míče. Kluci si toho tehdy všimli a tím to tak nějak začalo. Jako malý jsem to ještě nějak nechápal, ale věděl jsem, že něco je jinak. Od mala jsem se koukal chlapům mezi nohy, i jako malý jsem byl hrozný úchyl.“¹¹⁸

3. Tolerance identity - v tomto stádiu si člověk začne uvědomovat, že je pravděpodobně homosexuálem a dokáže si to říci. Začne tolerovat svoji orientaci a uvědomuje si sociální, sexuální a emocionální potřeby.¹¹⁹

4. Akceptace identity - v tomto stádiu si člověk plně uvědomuje, že je homosexuálně zaměřený, dokáže si to říci a považuje tuto skutečnost za normální. Nejenže člověk svoji identitu toleruje, ale také akceptuje. Lidé v tomto stádiu začínají svoji orientaci zveřejňovat.¹²⁰ Člověk se smíří se sebou samým a cítí se příjemně.¹²¹ Doba mezi fází tolerance a akceptace se u jednotlivých respondentů velmi lišila. Respondent F potřeboval na úplnou akceptaci 8 let, i přesto, že ve dvaceti letech věděl, že je homosexuál a dokázal si to říci.¹²²

5. Hrdost na identitu - člověk je hrdý na to že je gay či lesba, a zároveň je naštvaný na společnost, která takto orientované lidi diskriminuje.¹²³ Hrdost na svoji identitu jsem vyzorovala u respondentky C, která na můj dotaz, proč o svojí orientaci začala mluvit na veřejnosti, odpověděla: „Řekla jsem jim to, protože chci být sama sebou a myslím si, že je dobré to netajit a ukázat světu, že i tak úžasní lidé, jako jsem já, mohou mít i odlišnou orientaci.“

¹¹⁷ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 65.

¹¹⁸ Respondent H.

¹¹⁹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 65.

¹²⁰ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 65.

¹²¹ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 40.

¹²² Vlastní výzkum.

¹²³ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, 65.

6. Syntéza identity - jedinec si začíná uvědomovat, že dělení na „my“ a „oni“ je neúnosné. Poznává heterosexuály, kteří respektují jeho identitu.¹²⁴

Z mého výzkumného souboru dospělo do této šesté fáze sedm respondentů z osmi. Všichni respondenti vyjma jednoho mají přátele mezi heterosexuály, vycházejí s ostatními lidmi, netají svoji homosexualitu a téměř všichni o jejich zaměření vědí. Osmý respondent se nachází ve třetí fázi, kdy svoji identitu toleruje, ale zatím neakceptuje. Projevuje se to právě tím, že na veřejnosti nehovoří o své identitě, ale sám je se svoji orientací smířený.¹²⁵

Důležité je tento model chápat jako možná stádia vývinu identity a ne jako pravidlo. Některým lidem mohou jednotlivé fáze trvat odlišnou dobu než většině, někteří mohou některé fáze vynechat a jejich průběh je jiný.¹²⁶

Druhým modelem, na který se ve své práci zaměřím, je Colemanův model, který je v české literatuře jednoznačně nejcitovanějším ze všech. V česky psaných pracích do roku 2000 snad ani žádný jiný model zmíněn není.¹²⁷

V tomto modelu coming out představuje dvě hlavní fáze, které můžeme rozdělit do pěti bodů, kterými homosexuální jedinec postupně prochází. Tyto fáze se mohou různě prolínat.

➤ Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace

a) Precoming out - jedinec si svojí orientaci uvědomuje, nedovede ji však vyjádřit.

b) Vlastní coming out - člověk dokáže pojmenovat svoji odlišnost, svou sexuální identitu mnohdy nejprve odmítá, ale po čase ji přizná sám sobě a poté i dalšímu člověku.¹²⁸

➤ Uspořádání života

a) Fáze explorace - navazování prvních sexuálních vztahů a experimentování.

b) Fáze partnerství - vytvoření trvalejších sexuálních a partnerských vztahů, které odpovídají celkovým citovým potřebám jedince.

¹²⁴ Tamtéž, s. 65.

¹²⁵ Vlastní výzkum.

¹²⁶ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 65.

¹²⁷ Srov. BLUMENFELT, RAYMOND in JANČOVÁ, T., *Průběh procesu „coming out“ u gayů*, s. 25.

¹²⁸ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 20 - 21.

c) Fáze integrace - dotvoření hodnot, upevnění role jedince a integrace osobnosti.¹²⁹

„Mnoho odborníků a odbornic dokonce považuje coming out za celoživotní proces, který nikdy není zcela ukončen.“¹³⁰ Ochota ke coming outu v ČR je velmi malá, a to jak u neznámých jednotlivců, tak u mediálních hvězd. Tato neochota je v mnoha případech důsledkem strachu z nepochopení a odmítnutí.¹³¹ Tato teorie koreluje se slovy respondenta D, který uvádí: „Lidé, s kterými se vídám, a mám s nimi opravdu velmi přátelské vztahy, vědí o moji orientaci, ale široké okolí o ní neví. Je to opravdu jen pár nejbližších přátel. Přátelé mě snad všichni podpořili, jejich reakce byly dobré. Řekl jsem jim to právě proto, abych v nich měl podporu a také proto, abych k nim mohl chodit pro rady a pomoc. Ostatním neříkám o tom, jak jsem na tom s orientací, kvůli tomu, jak jsem už jednou říkal, je to moje věc, a člověk nikdy neví, co může od společnosti čekat, takže se tím možná vyvarovávám nějakým nepříjemným reakcím, nebo dokonce urážek. Lidé jsou různí.“

Jánošová ve své knize zmiňuje výzkum Tučka a Holuba z roku 1994, kteří zkoumali u homosexuálních jedinců míru utajování své orientace. Z výzkumu bylo patrné, že v roce 1994 měli homosexuálové stejnou tendenci své zaměření tajit před veřejností i přáteli stejně jako v roce 1988. Do roku 1994 se nezvýšil počet lidí, kteří by znali někoho takto orientovaného. Je zřejmé, že homosexualita v těchto letech s sebou nesla i přes velké změny ve společnosti jisté sociální stigma, neboť coming out u velkého počtu takto zaměřených lidí stále probíhal s vědomím pouze jejich nejbližšího sociálního okolí.¹³²

Jak jsem již zmínila, svoji orientaci dává na veřejnosti najevo sedm z osmi respondentů, to však neznamená, že se nikdy nesnažili homosexualitu utajovat. Každý z dotazovaných svoji orientaci tajil, a to zejména před rodinou. Průměrná doba, kdy respondenti začali mluvit o svoji orientaci s rodinou, byla 2,5 roku. Respondentka G uvedla, že o svoji orientaci informovala otce za čtvrt roku, od doby co si byla vědoma své homosexuální orientace a to díky radě psycholožky. Další respondentka uvedla, že svoji orientaci tajila dokonce deset let. Jako hlavní důvod, proč o své orientaci

¹²⁹ Tamtéž, s. 20-21.

¹³⁰ KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 14.

¹³¹ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 14.

¹³² JANOŠOVÁ, P., *Dívčí a chlapecká identita*, s. 50.

nemluvila s rodiči dříve, uvedla, že nebyla vhodná příležitost.¹³³ Doba tajení homosexuality před okolím byla kratší, než doba sdělování toho faktu rodině. Jeden z dotazovaných odvětil, že svoji orientaci sdělil na veřejnosti hned poté, co si to uvědomil.¹³⁴

4.2 Coming out u rodičů

Homosexuála, který prochází coming outem čeká zápas s vlastním sebevědomím, protože je velmi často sám ze sebe zklamán. Okolí stavějící se k homosexualitě mnohdy s předsudky či odmítáním, je jednou z příčin jejich komplikovaného sebepojetí. V tomto těžkém období, které je charakteristické intenzivním prožíváním odlišnosti a s ním související labilitou a osamělostí, jsou mnohdy často rodiče, ti kteří dokážou nabídnout pomoc a porozumění.¹³⁵ Také jich se týká coming out jejich syna či dcery, a právě z tohoto důvodu, bych ráda věnovala tuto kapitolu coming outu u rodičů.

Téměř všichni gayové a lesbičky chtějí povědět o své orientaci rodičům, jelikož už nejsou ochotni skrývat své skutečné „já“.¹³⁶ Výsledky mého výzkumu ukazují, že vyjma jednoho respondenta, všichni rodiče dotazovaných vědí o homosexualitě svého potomka. Důvody, proč respondenti oznámili orientaci svým rodičům, se liší.¹³⁷

„Podle výzkumu J. Talandové z roku 1997 považují české lesbické ženy za nejobtížnější část coming outu právě sdělení rodičům (52 % dotázaných uvedlo na prvním místě obtížnosti).“¹³⁸ Na druhé straně pouze 15 % lesbiček uvedlo, že právě rodiče byli pro ně v této době významnou podporou. V tomto období je velké riziko vzájemného odcizení, které nebývá v mnoha případech dočasné. I přesto, že reakce rodičů respondentů nebyly vždy příliš pozitivní, ani u jednoho respondenta nedošlo k odcizení. Na postoji rodičů k homosexualitě se příliš nepodílí jejich vzdělání či úroveň inteligence, ale spíše kvalita vztahů.¹³⁹

Proces akceptace faktu, že potomek je homosexuální orientace, závisí na těchto faktorech:

¹³³ Ostatní uvedené doby sdělení včetně důvodů a reakci jsou uvedeny v tabulce č. 5, Příloha I.

¹³⁴ Vlastní výzkum.

¹³⁵ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 21.

¹³⁶ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 126.

¹³⁷ Vlastní výzkum, viz. Tabulka č. 5, Příloha I.

¹³⁸ JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 22.

¹³⁹ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 21.

- zda rodiče mají předchozí zkušenost s homosexuálně orientovaným jedincem
- jak dlouho vědí rodiče o homosexuální orientaci
- jestli mají rodiče důvěryhodnou osobu, s kterou si mohou o tomto „problému“ promluvit
- kvalita vztahů dítě - rodič
- stálost homosexuální identity dítěte nebo přechodná diskontinuita v homosexuální orientaci
- přítomnost jiných dětí v rodině
- hrozba onemocnění AIDS
- touha být prarodičem
- zda potomek žije ve stabilním vztahu¹⁴⁰

Každá rodina je jiná, proto bude také proces coming outu jinak dlouhý a složitý u každé rodiny.¹⁴¹ „Muži - otcové obecně přijímají jinou sexuální identitu hůře, především u synů.“¹⁴² Respondent F, dokonce uvedl, že jeho otec se stále k homosexualitě nevyjádřil, i přesto, že o tom ví spoustu let: „Mámě jsem to řekl po pěti letech, co jsem o tom věděl. Tátovi to hned potom máma řekla. Mamka brečela, oba jsme si pobřečeli, řekl jsem jí, že je mi to líto, že nebude mít vnoučata. Táta mlčel, dodneška o tom mlčí, jednou jsme se o tom bavili, a to na svatbě bratra, zeptal jsem se ho, jestli mi taky půjde na svatbu.“

Matky bývají častěji tolerantnější, ale to neplatí v případech hysterických a dominantních žen. Hůře tuto skutečnost přijímá věřící rodina. Skutečně negativní reakce, napadení či vyhazování bývají však vzácné. O sexuální orientaci svého dítěte, by se měli rodiče dozvědět přímo od něj.¹⁴³ Jedna z dotazovaných uvedla, že jedním z důvodů, proč svoji orientaci oznámila rodičům, bylo právě to, že se to začali dovídat od ostatních lidí. Je však třeba počítat s výčitkami, nepříjemným rozhovorem. Velmi často se doporučuje, aby se člověk svěřoval svým rodičům v době, kdy má partnera, od kterého homosexuál může v případě negativní reakce rodičů čekat podporu. U rodičů se velmi často setkáváme s pocity viny, výčitkami. Jindy naopak svůj hněv obrací proti

¹⁴⁰ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 152.

¹⁴¹ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 128.

¹⁴² SLOBODA, Z., *Rozmanitost proti šikaně*, s. 15. [online].

¹⁴³ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 14.

dítěti, že se jim odvděčilo za jejich péči.¹⁴⁴ Nepochopení rodičů často jedinec cítí jako hlubokou a trvalou ztrátu. Je však důležité neztrácet naději.¹⁴⁵

Jak jsem výše zmiňovala, reakce rodičů jsou velmi různorodé, většinou se však shodují v těchto bodech:

➤ první reakce zřídka znamená pochopení a porozumění, málokterý rodič řekne: „Jsem šťastná/ý, že to o sobě víš, a že se mi chceš svěřit!“

➤ první reakce či odpověď zřídka naznačí, jak budou vztahy pokračovat, úplný souhlas není potřebný

➤ dobrá reakce je taková, kdy jsou rodiče milí, cítí se příjemně a přejí si, abyste jim to řekl dříve

➤ neakceptující a ohrožující reakce je např. tato: „Jak můžeš být takhle perverzní?“¹⁴⁶

S neakceptující a ohrožující reakcí se nesetkal ani jeden s respondentů. Také s reakcí, kdy by rodiče svého potomka zavrhlí, se nemusel potýkat ani jeden z respondentů. Reakce rodičů ukazuje tabulka č. 5, která je přiložena v příloze I.¹⁴⁷

4.3 Stádia rodičovského coming outu

V této kapitole popíši stádia, kterými si prochází rodiče, poté co se jim dítě svěří s jejich orientací. Tyto stádia se dají aplikovat na většinu lidí, není to však proces typický pro každého. U někoho se stádia vyskytnou mimo daný sled, někdo nějaké stádium překročí. Někomu trvá přechod přes stádia několik dnů, někomu dokonce i roky. Jsou i případy, kdy se člověk nedostane do posledního stádia. Je to velmi individuální. Stádia vycházejí částečně z modelu E. K. Rossové a částečně ze zkušeností lidí, kteří prošli touto událostí.¹⁴⁸

První stádium je šok. Dítě se svým rodičům může svěřit přímo či nepřímo prostřednictvím letáků apod. Mnoho lidí se obává, že reakce rodičů může trvale narušit

¹⁴⁴ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 14.

¹⁴⁵ Srov. TÝM GaTa, NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska...když choděj kluci s rukama a holky s holkama*, s. 21.

¹⁴⁶ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgtb dieťaťa*, s. neuvedeno. [online].

¹⁴⁷ Vlastní výzkum.

¹⁴⁸ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgtb dieťaťa*, s. neuvedeno.

jejich vztah.¹⁴⁹ Občas se stane, že někteří rodiče měli o orientaci svého potomka tušení a proto reagují bez známek šoku.¹⁵⁰

Po šoku ve většině případů následuje další stádium, stádium popření a izolace. Rodiče odmítají uvěřit, že je jejich potomek homosexuální orientace. Myslí si, že je to přechodná fáze, že jejich dítě pouze experimentuje. Mnoho rodičů se domnívá, že jsou jediní, kteří se setkávají s tímto „problémem“ a často se izolují.¹⁵¹

Nejčastěji vyjadřovaná emoce, která následuje po šoku a popření je hněv. Rodič hledá příčinu homosexuality, hledají viníky, podezřívají druhého rodiče, přátele a dokonce i učitele, obrací proti nim svůj hněv, aby zmírnili vlastní pocit viny.¹⁵²

I přesto, že se snaží rodiče dávat vinu ostatním, často se počáteční hněv změnil na vlastní pocity viny. Viní se, že nepoznali dříve, že je jejich potomek homosexuál, domnívají se, že by tuto skutečnost mohli změnit. Ptají se sami sebe, co udělali špatně ve výchově, zda poskytly svému potomkovi správný model muže či ženy, tedy správný model heterosexuálního vztahu. Mohou si začít klást otázky o vlastní sexualitě, zajímají se, po kom by jejich syn či dcera mohli homosexualitu zdědit. Často rodiče pociťují stud, před svým dítětem schovávají pocity viny.¹⁵³

Po pocitu viny mnohdy následuje vyjednávání, snaží se získat rovnováhu uzavřením jakési „dohody“. Věřící rodiče například prosí Boha, aby je vyslyšel a změnil orientaci jejich potomka a oni budou odplatou vést spořádaný život. Někteří rodiče zakazují dítěti, o své orientaci s někým mluvit, jelikož si nepřejí o této skutečnosti už nikdy mluvit.¹⁵⁴

Jako páté stádium se uvádí v některých literaturách stádium deprese, kdy rodiče cítí ponížení a hanbu, zejména pokud se někdo další dozví o orientaci jejich dítěte. K jejich depresi přispívají také očekávání, že jejich dítě bude osamělé. Domnívají se, že budou muset tajit orientaci, aby nedošlo k diskriminaci.¹⁵⁵ V modelu, který výše zmiňuji je však pátým stádiem přijetí rozhodnutí, kdy rodiče začnou řešit věci spojené s homosexualitou a zvažují možnosti, které jsou k dispozici.¹⁵⁶

¹⁴⁹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditeľná menšina*, s. 70.

¹⁵⁰ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgbt dieťaťa*, s. neuvedeno.

¹⁵¹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditeľná menšina*, s. 70.

¹⁵² Tamtéž, s. 70.

¹⁵³ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgbt dieťaťa*, s. neuvedeno.

¹⁵⁴ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditeľná menšina*, s. 70.

¹⁵⁵ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditeľná menšina*, s. 70.

¹⁵⁶ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgbt dieťaťa*, s. neuvedeno.

Posledním stádiem je plná akceptace, kdy se opět objevuje rovnováha uvnitř rodiny. Rodiče se svěřjí s orientací svého syna či dcery svým blízkým či známým. Homosexuální orientace přestává být rodinným tajemstvím. Touha po vnučátkách přestává být tak důležitá a do popředí se dostává potřeba dítěte vyjádřit své sexuální „já“.¹⁵⁷ K akceptaci rodičů pomáhá trpělivost, vcítění se a vytrvalost. Potomci s homosexuální orientací by měli respektovat pocity rodičů, tak jako chtějí od nich, aby respektovali jejich pocity.¹⁵⁸ Někteří rodiče do této fáze nedojdou nikdy. Mnozí dosáhnou bodu, kdy se dokážou těšit z potomkovy jedinečnosti.¹⁵⁹

I přesto, že všechny reakce rodičů dotazovaných byly dle respondentů dobré, u jedné z dotazovaných lesbiček bylo přání rodičů, aby dcera nadále svoji orientaci před ostatními lidmi skrývala: „Rodiče to přijali jako fakt. Jejich dcera jsem byla, jsem a budu. Oba dva chtěli, abych to tajila, obávali se, aby mi náhodou někdo neublížil. Nesouhlasila jsem s tím, ale nekomentovala jsem to a chovala se podle svého. Čekala jsem, až to přijmou, ale vyloženě jsem je na naší malé vsi neprovokovala.“¹⁶⁰

Na otázku, zda vědomí rodičů o homosexualitě změnilo vztahy mezi rodiči a respondenty, všichni respondenti uvedli, že vztahy jsou stejné, někteří dotazovaní dokonce vypověděli, že se vztahy zlepšily.¹⁶¹

Z rozhovorů, které uvádím v příloze II. vyplývá, že rodiče všech respondentů, kteří tuto skutečnost oznámili, přijali orientaci svého dítěte. Mnoho čtenářů by se proto, mohlo domnívat, že ani jeden z rodičů neprocházel výše zmíněnými fázemi, avšak tyto výsledky nejsou vypovídající, jelikož rodiče se mohli se skutečností, že je jejich potomek homosexuálně orientovaný, smiřovat podstatně déle, než si je sám respondent vědom.

4.4 Problémy související s coming outem, homosexualitou a jejich dopady na člověka

Na některé lidi má coming out velmi negativní dopady, což může být zapříčiněno špatným průběhem tohoto jevu. Tyto dopady mohou být různé, ve své práci však uvedu

¹⁵⁷ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditel'ná menšina*, s. 70.

¹⁵⁸ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 151.

¹⁵⁹ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgtb dieťata*, s. neuvedeno.

¹⁶⁰ Respondetka C.

¹⁶¹ Vlastní výzkum.

nejčastější dopady na člověka, jelikož se domnívám, že jsou dostatečné pro pochopení této problematiky.

4.4.1 Deprese

Mnoho lidí v době coming outu prožívá opravdu těžké deprese, mezi jejichž projevy patří vedle špatné nálady, zhoršené soustředění, poruchy spánku a také poruchy chuti k jídlu. Topinková uvádí, že deprese je stav patologického aspektu s převahou smutné nálady, která působí na vnímání, poznání a emoční zkušenost.¹⁶² Příznaky deprese jsou různé, typickým příznakem jsou však poruchy nálady. Přetrvává smutná, úzkostná nálada s pocitem prázdnoty, mnohdy i bezmoci. Tato nálada se v průběhu času nemění a nereaguje na okolní podněty. Změna nálady je spojena s poruchou myšlení a vnímání, objevuje se nerozhodnost a snížené psychomotorické tempo. Dostávají se pocity viny a neschopnost prožívat radost. Může se vyskytnout nervozita, nadměrná podrážděnost, která často vede k výbušnosti.¹⁶³ Neurotické a depresivní příznaky coming outu se mohou projevit také nejrůznějšími tělesnými potížemi. Mezi ně mohou patřit také sexuální dysfunkce.¹⁶⁴

Čtyři dotazovaní respondenti uvedli, že při procesu coming out měli problémy psychického rázu, kdy se u všech dotazovaných jednalo o deprese. Tyto problémy měli dvě ženy a dva muži. Respondentka A trpěla kromě depresí, taky poruchami příjmu potravy: *„Homosexualita měla ze začátku opravdu obrovský vliv na moji psychiku. Měla jsem problémy s anorexií a depresemi. S obojím jsem se více než rok léčila. Deprese zmizely díky lékům, s jídlom bojuji doted.“* Také respondent F uvádí, že coming out pro něj byl těžkým obdobím: *„Řekl bych, že homosexualita určitě měla dopady na moji psychiku, ale jen ze začátku. Měl jsem deprese a říkal jsem si, že kdybych byl na holky, bylo by vše snazší. A to třeba kvůli dětem, nebo okolí, jak se chovalo a tak. Pociťoval jsem úzkosti.“*

Deprese se mnohdy objevuje i u rodičů, kteří se dozví o homosexuální orientaci svého potomka. Jak jsem zmiňovala v podkapitole Stádia rodičovského coming outu, v pátém stádiu přichází deprese. Jedním z důvodů tohoto stavu je obava rodičů, že jejich

¹⁶² Srov. TOPINKOVÁ, E., *Geriatric pro praxi*, s. 145.

¹⁶³ PRAŠKO, J., a kol. *Deprese a jak ji zvládat*, s. 45-46.

¹⁶⁴ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 21.

potomek bude diskriminován kvůli své orientaci.¹⁶⁵ Z mého výzkumného souboru si není vědom žádný z dotazovaných, že by jeho rodiče trpěli depresemi, avšak jedna z dotazovaných uvedla, že rodiče se obávali, aby jejich dcera nebyla diskriminována, proto si přáli, aby orientaci tajila.

Příznaky deprese mohou zakrýt původní příčinu duševní krize, která spočívá v odmítání vlastní orientace. Někteří lidé svoje psychické napětí uvolňují požíváním alkoholu či drog. Riziko spočívá v tom, že mohou oslabit kontrolu nad sebou samým, což usnadňuje sebevražedné jednání.¹⁶⁶

4.4.2 *Sebevražedné jednání*

Jak jsem výše zmiňovala, deprese mohou často vést k suicidnímu, tedy sebevražednému chování. V roce 1989 byl v USA realizován výzkum, který posuzoval vliv rodinného zázemí gayů a postoje společnosti na průběh jejich coming outu. Vztah homosexuality a sebevražedného chování byl posuzován na základě ankety, které se zúčastnilo 52 mužů z homosexuálního organizovaného sdružení a 56 mužů z volných homosexuálních společenství. Z tohoto vzorku byly někdy v průběhu života zaznamenány suicidní úmysly u 55 % respondentů. Jednalo se především o muže pocházející z rodin s problémy alkoholického rázu nebo psychického zneužívání. Také se častěji vyskytovaly u etnických menšin, více se objevovaly u jedinců bez náboženského vyznání a u těch, kteří pocházeli z rodiny či z prostředí odmítavého postoje. 20% respondentů u kterých bylo přítomno sebevražedné jednání, uvedlo, že prožívali vnitřní úzkost, která je provázela ve chvílích „uzavřenosti“, nebo souvisela se zamítnutím jejich homosexuální orientace.¹⁶⁷

Také můj výzkum byl zaměřen na sebevražedné chování či myšlenky. Ze čtyř dotazovaných gayů, uvedli dva dotazovaní, že často měli sebevražedné myšlenky a dokonce se u nich objevovalo sebevražedné jednání *„Často jsem však měl sebevražedné myšlenky, před třemi roky dokonce i pokus, bylo to kvůli tomu, že jsem se cítil osamocen. Ale nakonec jsem to vyřešil sám. Našel jsem si partnera a všechny problémy*

¹⁶⁵ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditeľná menšina*, s. 68.

¹⁶⁶ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 12.

¹⁶⁷ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 22-23.

zmizely. Ale kdybych měl celkově hodnotit svůj coming out, byl to dlouhý proces“.¹⁶⁸ Druhý dotazovaný uvedl, že jeho sebevražedné chování bylo spíše demonstrativního typu: „Pamatuju si však, že nějaký takový ty sklony, třeba sebevražedný, tam byly. Měl jsem pořezaný zápěstí, teď se tomu směju, ale tehdy sem to bral jinak. Bylo to spíš demonstrativního typu, aby si mě někdo všimnul, nikdy se nic vážného nestalo.“¹⁶⁹ Při tomto výzkumu bylo zároveň zjištěno, že oba tyto muži pocházeli z rodin s problémy s alkoholem či zneužíváním psychického rázu, což se shoduje s anketou, kterou výše uvádím.¹⁷⁰

Také jedna z dotazovaných žen, respondentka G, uvedla, že měla někdy sebevražedné myšlenky, o sebevraždu se však nikdy nepokusila: „Bylo to pro mě vysvobození, protože i když mám svůj život ráda, myšlenky na jeho ukončení mě čas od času doháněly. Nikdy jsem neměla odvalu se o sebevraždu ani pokusit.“

Zbýlých pět respondentů uvedlo, že neměli suicidní myšlenky, ani chování, které by souviselo s homosexualitou. Pro větší specifikaci uvádím krátké výpovědi některých respondentů:

Respondentka A: „Že by mě třeba někdy napadlo přemýšlet nad sebevraždou, to také rozhodně ne, je to dle mého názoru sobecký čin, takže si neumím představit, jaké potíže bych musela mít, abych měla takové myšlenky.“

Respondentka E „Jednou jsem si málem sáhla na život, ale ne kvůli tomu, že nejsem heterosexuálně orientovaná. Bylo to z toho důvodu, že jsem přišla o mojí první lásku. Neznala jsem nic jiného než ji, proto mě to tak zasáhlo. Tato ztráta mě málem stála život, ale pak jsem si uvědomila, že pro jedno kvítí slunce nesvítí.“ Respondentka uvedla, že si málem sáhla na život, avšak ne kvůli tomu, že by byla homosexuálně orientovaná, při její výpovědi byl tento fakt velmi zdůrazněn.

Jak je patrné z tabulky č. 8, která je přiložena v příloze I., suicidní myšlenky či chování se vyjma jedné dotazované objevovaly u respondentů trpících depresi.¹⁷¹

¹⁶⁸ Respondent F.

¹⁶⁹ Respondent H.

¹⁷⁰ Vlastní výzkum.

¹⁷¹ Vlastní výzkum.

4.4.3 Zneužívání návykových látek

Některé studie ukazují, že problémy s návykovými látkami, zejména s alkoholem se vyskytují u homosexuálních lidí dvakrát více než u heterosexuálů. Je třeba upozornit, že než se začali organizovat homosexuální komunity, byly pro lesby a gaye bary prakticky jediným místem, kde se mohli scházet s ostatními homosexuály. Tento fakt následně podpořil zneužívání omamných látek a také riziko vzniku závislosti. U mladých homosexuálních lidí může být požívání alkoholu či omamných látek zapříčiněno stejnými důvody jako u heterosexuální mládeže. Jde pouze o experimentování, snahu o nezávislost či zvýšení sebevědomí. Avšak společenská izolace a potřeba skrývat vlastní orientaci jen zvyšuje zranitelnost (zejména) homosexuální mládeže. Pro mnoho homosexuálů může být pití alkoholu, či užívání jiných omamných látek podmíněné úsilím vyrovnat se s pocity studu, pokusem popřít svoji orientaci, či dokonce ochrana před výsměchem a násilím.¹⁷²

Každý z dotazovaných uvedl, že alkohol či jiné návykové látky zkusili, ale pět z dotazovaných uvedlo, že to nebylo spojené s homosexualitou. Zbývající tři respondenti uvedli, že užívání škodlivých látek úzce souviselo s jejich orientací.¹⁷³

Užívání těchto látek bylo podmíněno různými faktory, uvádím zde výpovědi respondentů, kteří měli problémy tohoto rázu spojené s homosexualitou:

Respondent F: *„Dřív jsem se utápěl v alkoholu, pořád jsem se ožíral, pak jsem to ze sebe pouštěl.“*

Respondentka G: *„Odmítala jsem, že jsem lesba, a propadala jsem depresím. Naštěstí jsem v baru, kam jsem chodila zapíjet špatnou náladu, narazila na slečnu, později kolegyni na brigádě, která měla známou psycholožku.“*

Respondent H: *„Když jsem teda zjistil, že jsem teplej, měl jsem chvíli takové uzavřené období, ale netrvalo to dlouho. Pak jsem objevil kouzlo diskoték a čepovaných vín, takže sem to vlastně, tak nějak vypařil na akcích - ale samozřejmě jsem měl takové ty dny, kdy jsem si říkal, proč já. Myslím, že v té době sem i začal hulit, takže to byla vlastně pohoda.“*

Ráda bych podotkla, že také americké výzkumy ukazují, že lidé s homosexuální orientací, mají větší tendence užívat drogy a alkohol, než lidé heterosexuální.¹⁷⁴

¹⁷² Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 33.

¹⁷³ Vlastní výzkum.

4.4.4 Problémy ve škole

U mladých homosexuálně zaměřených lidí má homosexualita, zejména proces coming out negativní dopady v oblasti školy, jelikož jsou terčem posměchu nebo násilí, které může být různých forem. Důsledkem těchto stresujících skutečností, mohou být problémy s prospěchem či záškoláctví, jelikož se oběť snaží vyhnout nepříjemným situacím.¹⁷⁵ Z mého výzkumu vyplynulo, že jedna dotazovaná respondentka (G) chodila za školu kvůli své orientaci, právě proto, aby nebyla posměchem pro ostatní spolužáky: „Bylo mi čerstvých 20 let. Asi to v té době bylo moderní a tak se ke mně měla jedna z mých spolužaček. Políbily jsme se, tancovaly. Bylo to pro mě velmi vzrušující. Bohužel, ona to viděla jen jako srandu na večírku. Kdežto pro mě to bylo něco jako prozření. Zjistila jsem, že fyzický kontakt se ženou je pro mě přirozený. V prvním okamžiku to byl šok, jak z toho, že mi to bylo příjemné, tak z toho, že dotyčná slečna to brala pouze jako vtip. Na té párty nás viděla spousta spolužáků, kteří se mi poté smáli. Do školy jsem chodila, co nejméně a mé studijní výsledky se prudce zhoršovaly. Tím se zhoršil i můj vztah s otcem, který ve mně přestal vidět jeho chytrou a šikovnou holčičku.“

Ostatní respondenti uvedli, že kvůli své orientaci nikdy neměli problémy ve škole.¹⁷⁶

5 Překonání těžkého období u homosexuálů

Homosexualita je téměř vždy pro svého nositele břemenem, které mu komplikuje život. Jelikož jde o stav nezměnitelný, je důležité, aby se homosexuál se svoji orientací vyrovnal. Toto vyrovnání se, je možné dvěma způsoby. Buď existenci homosexuality jedinec popře, což se v mnohých literaturách nedoporučuje. Nebo jej přijme jako nutné břemeno, které se člověk naučí nést, zařídí si život, tak aby byl v souladu s jeho orientací. Důležité je aby člověk překonal těžké období, což je u homosexuality zejména coming out.¹⁷⁷

¹⁷⁴ Srov. ROSS, W., M., *Psychopatologie a psychotherapie u homosexuality*, s. 14.

¹⁷⁵ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 113.

¹⁷⁶ Vlastní výzkum.

¹⁷⁷ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 51.

Vnější coming out, tedy to, že člověk přijme sám sebe, se mnoha jedincům s homosexuálním zaměřením příčí. Pokud však člověk takto učiní, je to velmi odvážná věc. I přesto, že se člověk rozhodne překonat sám sebe a projevit svou orientaci, neznamená to, že jedinec nemá obavy.¹⁷⁸

Většina mladých lidí prožívá těžké období, když si uvědomí svoje city k osobě stejného pohlaví. Čím je člověk mladší, tím to bývá těžší. Pokud se člověk vyrovná s city ke stejnému pohlaví (trvání je individuální), život mu přináší řadu dalších problémů.¹⁷⁹ Z mého výzkumného souboru, byl nejranější věk uvědomění si své orientace dvanáct let¹⁸⁰, dle slov respondentky E, to pro ni bylo normální a nepociťovala žádné změny. Také uvedla, že neprocházela žádným těžkým obdobím: „*Na moji psychiku to teda nemělo ani nejmenší dopad, jsem úplně normální, jako každý jiný a tak to taky беру. I přesto, že jsem byla dost mladá, tak mě to nějak nevadilo a neřešila jsem to. To, že chci mít po boku ženu, neznamená, že jsem nějak nenormální, nebo že mám kvůli tomu problémy s psychikou. Ani při mém coming outu jsem neměla problémy. Jsem pořád stejná. Kdo potřebuje pomoc odborníka, je nenormální, a to já rozhodně nejsem. Jsem člověk, jen s tím rozdíl že nemám ráda kluky ale holky, tím pádem nejsem nemocná.*“¹⁸¹ Pokud se člověk snaží překonat těžké období, musí si uvědomit, že ne vždy to bude lehké, ale důležité je, aby si člověk věřil, že to překoná.¹⁸²

Bass a Kaufman ve své knize uvádí, že člověk by si měl uvědomit, bez ohledu na to, jak těžké období prožívá, jak se cítí, jak se mu zdá jeho situace zoufalá, několik věcí:

- před vámi jsou šťastné dny, i přesto, že se domníváte, že jsou v nedohlednu;
- váš život má cenu, i přesto, že je těžké si to uvědomit;
- jste silní, udělali jste mnoho věcí pro to, abyste se dostali až sem, jste schopni se dopracovat k lepším časům;
- je možné, že vytvoříte lék na AIDS, stanete se slavnými, vytvoříte něco, co si nedokážete představit, dopřejte si možnost zjistit to;
- s homosexualitou nebojujete pouze vy, je možné, že budete moc podat pomocnou ruku druhým.¹⁸³

¹⁷⁸ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 54.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 54.

¹⁸⁰ Vlastní výzkum.

¹⁸¹ Respondent F.

¹⁸² Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 54.

¹⁸³ Tamtéž, s. 54.

Homosexualitu je třeba vzít jako skutečnost, kterou nikdo nezavinil. Především u dospívajících je důležitá podpora např. rodiny, přátel, jelikož právě v tomto období mnohdy vede k pochybnostem o vytvořených hodnotách a k odmítání všeho pozitivního.¹⁸⁴

Častou odpovědí respondentů na otázku, proč svoji orientaci sdělili, ať už rodičům nebo přátelům, bylo právě kvůli výše zmiňované podpoře. Pro každého z dotazovaných byla podpora velmi důležitá.¹⁸⁵ Jeden z dotazovaných uvedl, že podpora pro něj byla velmi důležitá, protože ho to motivovalo k dalšímu sdělení ostatním přátelům: „*Úplně první to věděly moje dvě nejlepší kamarádky, jelikož jsou to pro mě nejbližší osoby. Řekl jsem jim to, asi tak po roce, co jsem si byl jistý, takže ve dvaceti letech. Obě kamarádky to vzaly pozitivně a velice mě podpořily. Za co jsem byl moc rád. Myslím, že podpora přátel je vždycky důležitá, a kdyby mě holky nepodpořily, bál bych se tento fakt dál někomu sdělovat.*“¹⁸⁶

Existují tři významné kategorie toho, proč homosexuálové řeknou o své orientaci ostatním lidem:

- zlepšit mezilidské vztahy
- zvýšit jedincovo duševní i fyzické zdraví
- změnit postoje společnosti¹⁸⁷

Gayové a lesbičky mají různé důvody pro odhalení jejich sexuální orientace ostatním. Toto oznámení usnadňuje přijetí homosexuální identity s dalšími jejími aspekty. Umožňuje upřímnost a otevřenost v osobních vztazích, a díky tomu zkvalitňuje a udržuje tyto vztahy. Také umožňuje jedinci být sám sebou a užívat si rozšířené sociální a psychické fungování. Navíc také snižuje stres a další psychicky negativní symptomy. Což reprezentuje politický akt, kterým se jedinec snaží změnit postoj společnosti. Naopak, negativní následky zatajení zahrnují pocity „nebýt sám sebou“, narušené sociální vztahy a kontakty, zvyšuje napětí týkající se jedincovo osobního života, a psychický i fyzický distres.¹⁸⁸

¹⁸⁴ Srov. HABR, J., *Homosexualita a rodinné vztahy*. [online].

¹⁸⁵ Vlastní výzkum. Odkaz již v předchozí kapitole: Coming out u rodičů.

¹⁸⁶ Respondent D.

¹⁸⁷ Srov. GARNETS L. D., KIMMEL D., C. *Psychological perspectives on lesbian, gay and bisexual experiences*, s. 282.

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 282.

5.1 Homosexualita a stigmatizace jako negativní sociální a psychický dopad

Pro pochopení této kapitoly je nejdříve důležité vysvětlit, co vlastně definuje pojem stigma. Jak uvádí profesor Hinterhuber, výraz „stigma“ je pojem, který vychází z řečtiny, z etymologického hlediska bychom ho mohli přeložit jako „vypálené znamení“. Pojem stigma ovšem definuje stav, kdy určitý jedinec na základě domnělého nebo skutečného deficitu, se vyžaduje určitých ohledů nebo vymezení ve společenském významu.¹⁸⁹ Za původce teorie stigmatu je považován sociolog Erving Goffman, který se zabýval problematikou sociálního stigmatu, jeho dopadem na identitu člověka a způsobem, jakým se s ním mezi lidmi nakládá. Ten v roce 1963 vydal knihu *Stigma*, ve které pojem stigma chápe, jako označení pro situaci, kdy je člověk vyloučen z plného přijetí společností, tzv. „normální“ většinou. V důsledku toho dochází k určité formě diskriminace ze strany společnosti, např. trestům, omezení práv, posměchu anebo odmítavým reakcím.¹⁹⁰

Pokud člověk zkoumá, zda homosexualita je či není nedostatkem omezujícím svého nositele, není příliš důležité, jakými mechanismy a působením, kterých činitelů vzniká. Důležité je uvědomit si, zda tato orientace nositele skutečně nějak omezuje, zda mu činí život obtížnější, zda mu přináší nepříjemnosti a komplikuje nebo znemožňuje splnění ambicí, jejichž naplnění je potřeba pro smysluplný život. Člověk si nese homosexualitu jako trvalý rys. Z výpovědi respondentů lze usuzovat, že pro žádného z dotazovaných není homosexualita stigmatem, jelikož žádný z respondentů nevedl, že by ho orientace, jakýmkoliv způsobem omezovala, nebo mu dokonce přinášela nepříjemnosti.

Jestliže homosexuální člověk touží po dětech, homosexualita může přinést velké nesnáze. Pokud si homosexuál uvědomí, že jeho rodičovství by nebylo zodpovědné, většinou se této přirozené potřeby vzdá, a poté celý život strádá. Tímto je svojí homosexuální orientací stigmatizován, poznamenán. Tuto stigmatizaci lze přirovnat svojí závažností, k takovému nedostatku, jako je u heterosexuálních jedinců neplodnost.¹⁹¹ I přesto, že vyjma jednoho respondenta uvedli všichni dotazovaní, že jednou touží po dítěti, nikdo z nich si nemyslí, že by homosexualita pro ně byla

¹⁸⁹ Srov. HINTERHUBER, H., *Stigma schizofrenie: snaha o jeho překonání*, s. 216. [online].

¹⁹⁰ Srov. ESPRIT, *Časopis České asociace pro psychické zdraví*, s. 7.,

¹⁹¹ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 50.

překážkou.¹⁹² V rámci rozhovoru jsem se také dotazovala, jakou cestou by si chtěli homosexuální respondenti pořídit dítě, k tomu se však dostanu v kapitole: Cesty k dosahování rodičovství.

Dalším, jen zčásti zdravotním nedostatkem spojeným s homosexualitou je menší schopnost vytvořit stabilní partnerský vztah. Pokud si člověk najde homosexuálního partnera, často to vede k nestabilitě těchto párů, k čemuž přispívá to, že nežijí v úplné rodině, ale jen ve dvojici. Jak u homosexuálů, tak u heterosexuálů po letech slábne erotická přitažlivost, pohlavní život se dostává do jiné, méně romantické fáze. Potřeba prožít další romantický vztah u heterosexuálů je méně naléhavá, jelikož je tlumená rodičovstvím. Pokud přestane homosexuálům vztah vyhovovat, mnohdy se jejich vztah rozpadne a vytváří si nový vztah, opět s omezeným trváním. Se stoupajícím věkem je hledání nových partnerů složitější, to pak vede k nestabilitě vztahů, což je mnohdy příčinou depresí či suicidního jednání.(viz výše).¹⁹³ Jak jsem zmiňovala u sebevraždného chování, také u jedné respondentky se objevily suicidní myšlenky, právě proto, že přišla o svoji lásku.¹⁹⁴

Především ale existuje celá řada společensky podmíněných problémů, které na homosexuála dopadají a znesnadňují mu život. Jestliže je homosexualita nezměnitelná, přetrvávání sociálně podmíněných stigmatizací je naprosto nezdůvodnitelné, a neetické.¹⁹⁵

Homosexuálové musí často čelit útokům ze strany společnosti, což má nemalý vliv na jejich psychiku. Postoje společnosti mají podstatný vliv na průběh coming outu, proto bych se ráda zaměřila ve své práci na postoje většinové společnosti k homosexualitě, včetně jejich proměn, homofobie a diskriminace. Značná část homosexuálů se s těmito jevy potýká, což bylo také potvrzeno mým výzkumem.

6 Postoje k homosexualitě a jejich proměny - jako jeden z dopadů na psychiku

Ačkoliv homosexualita existuje již několik tisíciletí, postoje společnosti vůči této orientaci se v různých kulturách zásadně lišily a postupem času měnily. Pro tuto

¹⁹² Vlastní výzkum.

¹⁹³ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 50.

¹⁹⁴ Vlastní výzkum.

¹⁹⁵ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 51.

kapitolu je jistě důležité neopomenout, že homosexuální chování provází lidstvo od jeho samotné existence, ale ne vždy se dá hovořit o homosexuální orientaci, v několika kulturách byly homosexuální akty součástí společenského života.¹⁹⁶

6.1 Evropské postoje k homosexualitě do 20. Století

I přesto, že máme velmi málo informací, považujeme za velmi pravděpodobné, že lidé udržovali homosexuální styky přinejmenším několik století.

Nedostatek informací o sexuálním chování v prehistorické době se vědci snažili doplnit studiem nynějších primitivních společností. Prozkoumali etnologické prameny pojednávající o 76 současných primitivních kulturách z různých částí světa, kdy 27 z nich homosexualitu potlačovalo, a to například zesměšňováním, nebo dokonce trestem smrti. Ve zbývajících 49 kulturách homosexuální projevy sankciovány nebyly, někde dokonce byly součástí předepsaných náboženských ceremoniálů, nebo výhradní formou pohlavního života před uzavřením manželství.¹⁹⁷

*„Homosexuální chování bylo nejvíce rozšířeno právě na přechodu mezi matriarchátem a patriarchátem, kam je řazena doba starého Řecka.“*¹⁹⁸ Byl to jediný okamžik v historii, kdy byla homosexualita určitý čas v určitých kruzích společnosti, právoplatným ekvivalentem heterosexuality. Dodnes nikdo nedokáže přesně říci, čemu lze vděčit za tak velké rozšíření homosexuality v této době. Z archaické doby Řecka není znám žádný vztah, který by byl vysloveně homoerotický. Teprve Aischylos a Platon hovoří zpětně o hrdinovi Achillovi, jako o pravděpodobném zastánci homosexuality.¹⁹⁹ Řecko je jedinou historicky doloženou společností, ve které byla homosexualita brána za opravdu rovnocennou a plnohodnotnou variantu sexuálního chování. Zdá se, že homosexuální styky byly před vstupem do manželství dokonce upřednostňovány. Hlavním úkolem ženy bylo rodit děti, a to nejlépe syny. Ženatý muž mohl mít vedle své manželky neutajovaný sexuální vztah s mladým chlapcem. Na tomto chování starořecké společnosti se podílely také narcistické prvky - stárnoucímu muži

¹⁹⁶ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 35.

¹⁹⁷ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 105.

¹⁹⁸ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 105.

¹⁹⁹ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 41-42.

mohlo imponovat, že byl akceptovaný hezkými a mladými hochy. Lichocení bylo vzájemné, neboť mladé chlapce těšil zájem vážného muže a hrdiny.²⁰⁰

Ženská homosexualita byla v řeckém období v podstatě neznámá. Ví se, že byla všeobecně v opovržení a jedinou známou ženou, která na tomto místě figurovala, byla Sapphó, což byla básnířka, která se odstěhovala na ostrov Lesbos, kde založila školu pro dívky a ženská homosexualita zde byla rozšířena.²⁰¹

Vyspělou kulturu Řecka a s ní i značnou toleranci k homosexualitě přebíral Starověký Řím. Homosexuální chování se zde netrestalo a bylo dokonce velmi rozšířené, avšak na celoživotní orientaci v tomto smyslu se hledělo, jako na nedostatečnou mužnost, pravého muže nedůstojnou.²⁰² Ačkoliv byla společnost zprvu k homosexualitě tolerantní, tato orientace ustoupila do pozadí a někteří údajně kvůli ní přišli o práci nebo dokonce o život.²⁰³

S koncem antického pohanství končí veškerá tolerance homosexuality a za vlády císaře Konstantina byli muži, kteří byli přistiženi při homosexuálním styku, trestáni smrtí.²⁰⁴ „Příchodem Konstantina Velikého na císařský trůn začala ve starověku dlouhá éra odmítání homosexuality společností, která byla určována převládajícím působením židovsko - křesťanské tradice.“²⁰⁵ Staří Židé byli k homosexuálním projevům velmi netolerantní. Pohlavní styk mezi muži se trestal ukamenováním. Také křesťanství vykazovalo od počátku záporný postoj k homosexualitě, neboť sexualitu vykazovalo vždy jen do věrného manželství. I přes tuto skutečnost se vždy postoje jednotlivých křesťanských myslitelů lišily.²⁰⁶ Tyto různé postoje jsou patrné i v současnosti. Velmi mylná je nynější představa, že všichni křesťané neschvalují homosexuální jednání, ve skutečnosti, hnutí za rovnocennost odlišné sexuální orientace plně podporují.²⁰⁷

O situaci v Čechách je dochována první významná zmínka z roku 1353, a to vydáním tzv. Karolínského trestního kodexu, podle něhož měly být homosexuální styky velmi krutě trestány.²⁰⁸

²⁰⁰ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 105-106.

²⁰¹ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 43.

²⁰² Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 106.

²⁰³ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 43.

²⁰⁴ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 106.

²⁰⁵ JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 43.

²⁰⁶ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 106- 107.

²⁰⁷ Srov. SMITH, F. L., *Hnutí homosexuálů*, s. 5.

²⁰⁸ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 43-44.

Renesance byla obdobím, kdy se myšlení člověka odpoutávalo od dominujících postojů církve. Někteří muži se opět začali hlásit k homosexualitě. I v této době se však konflikty nemálo objevovaly, a to zejména s církví a jejími postihy. V roce 1591 byla umučena Felipe de Couza za udržování homosexuálního vztahu se ženami.²⁰⁹

V 17. století opět převládla v sexuálních zvycích velice přísná morálka, paradoxně se však o to častěji objevovaly zmínky o nepřístupných erotických vztazích. „*Určité zmírnění v trestnosti přinesla pro Čechy vláda Josefa II., který roku 1787 vydal zákon, v němž snížil trest za homosexuální praktiky na vězení. Toto pojetí homosexuality u nás existovalo až do konce monarchie.*“²¹⁰

Ke konci 18. století začala být homosexualita více nápadná. Ačkoliv mužská varianta byla právně postížitelná (na rozdíl od ženské), úřady většinou zakročily v případech svedených mladistvých. Obrovské aféry byly na německém trůně za vlády císaře Viléma II. V roce 1901 tento císař povolil založení spolku homosexuálně zaměřených šlechticů, ale ne na dlouho, jelikož se po chvíli rozhodl spolek zrušit. Právě díky těmto skandálům se pojem homosexualita dostal do povědomí širší veřejnosti. Otázka homosexuality se objevovala, jako časté téma v novinových zprávách a vypadalo to, že Německo je sexuálními výstřelky zaplaveno. V této společenské situaci vytváří německý lékař Hirschfeld kampaň za zrušení trestu za homosexualitu a zavádí pro ni pojem “třetí pohlaví”.²¹¹

6.2 Homosexualita od přelomu 20. století až do současnosti

Od konce novověku se pro posouzení homosexuality začínají hledat nová hlediska. Názor odborníků postupně pustil etický postoj a pro homosexualitu se začalo hledat vhodné lékařské označení a homosexualita byla přesunuta do lexikonu nemocí. Na přelomu 20. století docházelo ke zviditelňování variací života, individuality, sexuálních zvláštností, také se změnilo postavení žen ve společnosti. Příznivý vývoj však narušil nástup fašismu a začátek 2. světové války.²¹² Vztah totalitních režimů k sexualitě byl velice extrémní, zejména postoje k sexuálním menšinám.²¹³ Před druhou světovou

²⁰⁹ Tamtéž, s. 43-44.

²¹⁰ JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 45.

²¹¹ Tamtéž, s. 45.

²¹² Srov. JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 46-47.

²¹³ Srov. WEISS, P., ZVĚŘINA, J., *Sexuální chování v ČR- situace a trendy*, s. 18.

válkou zničili nacisté v Německu Sexuologický ústav Magnuse Hirschfelda i vědeckou knihovnu a homosexuály posílali do koncentračních táborů.²¹⁴ Diskriminace homosexuality v Německu začala v roce 1933. Musely být uzavřeny některé gay-podniky a o rok později začaly vznikat tzv. „ružové seznamy“. Původně navrhované tresty se pohybovaly mezi kastrací a trestem smrti. „Podle paragrafu 175 bylo za fašismu odsouzeno okolo 50 000 gayů a 10 000 z nich skončilo v koncentračních táborech.“²¹⁵ Zde byly podrobeny nejhorším trestům- kastrace, zařazování do trestných oddílů s nejnepříznivějšími pracovními podmínkami, mučení, apod.²¹⁶

Po druhé světové válce začal ve vyspělejších zemích Evropy proces dekriminace sexuality. V roce 1961 byla zrušena trestnost homosexuality v Československu (jeden z prvních států), jelikož vstoupil v platnost nový trestní zákon a homosexualita byla zde definována, jako trestný čin proti lidské důstojnosti. Od tohoto roku bylo trestné erotické jednání mezi lidmi stejného pohlaví pro osoby starších osmnácti let, kteří se stýkali s osobami, které nebyli plnoleté. Avšak platnost tohoto zákona stále neznamenal konec diskriminace a nesvobody lidí s homosexuální orientací. Stát nadále bránil ve vzniku organizací a sdružování těchto lidí. Také nepřipouštěl dostatečnou informovanost veřejnosti. Homosexuálové byli vytlačeni do nočních parků, na veřejné toalety a měli charakter anonymního dobrodružství, což bylo jednou z hlavních příčin psychosociálních problémů u takto orientovaných lidí (deprese, neurotické potíže, ale také patopsychologické závislosti).²¹⁷

K novelizaci zákona z roku 1961 došlo v roce 1990, v němž byla zrovnoprávněna povolená věková hranice pro homosexuální a heterosexuální styky.²¹⁸ Tato liberální legislativní úprava byla nejvýznamnější v oblasti trestního práva.²¹⁹ Od té doby začaly vznikat organizace, které zastupují zájmy homosexuálů, homosexualita se stala častějším mediálním tématem, což se odrazilo zejména na změně postojů k homosexualitě - větší tolerance.²²⁰ V roce 2006 byla přijata další reforma, kdy vešel v platnost zákon o registrovaném partnerství.²²¹ Hned první den účinnosti zákona jej

²¹⁴ Srov. HELMINIAK, D. A., *Co vlastně říká Bible o homosexualitě*, s. 19.

²¹⁵ JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 47-48.

²¹⁶ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 48-49

²¹⁷ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 48-49.

²¹⁸ Tamtéž, s. 49.

²¹⁹ Srov. WEISS P., ZVĚŘINA, J., *Sexuální chování v ČR- situace a trendy*, s. 31.

²²⁰ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 49.

²²¹ Srov. LINHARTOVÁ, V. *Homosexualita- historie*, personální blog Věry Linhartové. [online].

využily tři páry. Za čtyři roky účinnosti zákona, tedy do roku 2010, uzavřelo registrované partnerství přes tisíc párů.²²² O další liberalizaci se zatím pouze diskutuje.

Postoje k homosexualitě jsou ovlivněny mnoha faktory. Jedním z faktorů je bezpochyby pohlaví. U nás jsou ženy k homosexualitě více tolerantní než muži, avšak obecně zaujímají méně liberální postoj k sexuálním otázkám.²²³ „Podle výzkumu Weisse a Zvěřiny zaujímají nejliberálnější postoje k homosexualitě mladí lidé z velkých měst nad 100 tisíc obyvatel, s nejméně středoškolským vzděláním a nevěřící, především ženy, naopak k homosexualitě jsou nejvíce nepřátelští starší a méně vzdělaní katolíci z menších sídel, především pak muži.“²²⁴

Jednou z mých otázek, o kterých jsem s respondenty hovořila, byl také dotaz, v čem vnímají změny v postojích společnosti. Všichni dotazovaní se shodli, že v České republice dochází k postupné toleranci minoritní homosexuální společnosti, avšak sedm respondentů se shodlo, že tolerance není stále sto procentní. Dvě dotazované respondentky uvedly, že si myslí, že vyšší toleranci spatřují v přijetí zákona o registrovaném partnerství²²⁵, vkládám sem krátkou výpověď těchto dvou respondentek:

Respondentka A: „*Jinak, co se týká postoje celkové společnosti, tak myslím, že je to lepší než před pár lety. Stále ale jsou lidé, kteří si myslí, že jde homosexualita vyléčit a že je to nemoc. Ale jinak je společnost docela tolerantní, což se odráží také na tom, že je v České republice zákon o registrovaném partnerství. Myslím si, že je ve společnosti ještě spousta předsudků. Spousta lidí na oko homosexualitu toleruje, ale ve chvíli, kdy by se jednalo například o jejich potomka, tak by určitě rádi nebyli, a to právě kvůli těm předsudkům. Také, co se týká otázek výchovy dětí, tak předsudky stále jsou a k tomu společnost tolerantní taky není. Myslím si, že tomu tak je jednak kvůli malé informovanosti, tolerance lidí ve společnosti mezi sebou, nezájem o okolí. A navíc, nejvíce jsou vidět extrémní případy v minoritní společnosti - nejvíce jsou vidění gayové v růžových oblečkách, a lesby – nevzdělaný traktoristky, když to přeženu. Ale velká změna v postojích společnosti je určitě, hlavně co se týká registrovaného partnerství. Společnost je díky změně zákona více informována, v mediích se objevuje více zajímavých diskuzí a to bezpochyby zlepšuje celkové postoje.*“

²²² Srov. SEIDL, J., a kol., *Od žaláře k oltáři*, s. 429.

²²³ Srov. GAY INICIATIVA V ČESKÉ REPUBLICE. [Online].

²²⁴ UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 27.

²²⁵ Vlastní výzkum.

Respondetka C: „*I přesto, že se postoje společnosti k homosexualitě zlepšily, tolerance naší společnosti není zcela uspokojivá. Není výjimkou, když homosexuálové musí čelit negativním postojům okolního světa, jako je například diskriminace či homofobie*“, o kterých se v následující podkapitole zmíním.

Další z dotazovaných, respondent B, uvedl, že tolerance v naší společnosti je dokonce skvělá: „*Myslím, že v rámci velkých měst je společnost k homosexualitě přátelská. V rámci menších tolerantní. ČR je v tomhle skvělá, opravdu. Během cest je fajn pozorovat, jak se to má jinde a ČR je pro mě stále jednička. Lidé jsou tu nastavení na to, že když jim to vadí, tak to neprojevují nahlas před vámi. Naopak někdy cítím, že mají pocit, jako by s vámi měli zacházet v rukavičkách, aby se nedopustili nějakého společenského faux pas. Pokud tedy nejste v neonacistickém baru ve dvě ráno. Na druhou stranu: Proč bych tam sakra chodil, že? [smích]. Postoje společnosti jsou lepší a lepší. Trochu mi vadí spíš jednání gayů. Je fajn mít rovnost. Ale tu nezískáme, když budeme jako minorita posilovat stereotyp pochodem s duhovými vlaječkami, že ano? Myslím, že dnes už to nikoho nesere, mám-li to říct narovinu. Když dám klukovi na veřejnosti pusku, jsou lidé, se kterými to prostě už ani nehne.*“

6.3 Homofobie

Pojem homofobie zavedl v roce 1972 George Weinberg, který tak původně označoval iracionální strach, odsuzování a nenávisť homosexuálně orientovaných osob. Od té doby se chápání pojmu značně rozšířilo a dnes se používá na zachycení celého spektra negativního citění, myšlení a konání vůči homosexuálům.²²⁶ Homofobie doslova znamená strach z homosexuality, častěji se však používá ve smyslu netolerantních postojů a předsudků vůči homosexuálům.²²⁷ Homofobie může vést k pocitům odporu, nepřátelství a dokonce až nenávisti. Může se stát základem pro odmítající, zesměšňující či ubližující chování vůči homosexuálním lidem, nebo vůči lidem u nichž je homosexualita předpokládána. V dnešní době se pojem homofobie užívá pro označení uvedených pocitů i chování vůči skupinám osob, které nejsou heterosexuální, či se jinak vymykají gendrovému řádu (gayové, lesby, bisexuálové a transsexuálové).²²⁸ Lidé

²²⁶ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 33.

²²⁷ Tamtéž, s. 27.

²²⁸ Srov. SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN, R., *Homofobie v žákovských kolektivech*, s. 9.

s homofobními předsudky se obávají, že homosexualita je špatná a dokonce i nebezpečná.²²⁹

Ondrisová poukazuje na nepřesnost termínu, jelikož pojem homofobie, z lingvistického hlediska znamená obavu ze stejnosti. Z těchto důvodů začaly vznikat nové alternativní termíny - homosexofobie, homonegativismus, apod. Nejvýstižnější je termín heterosexismus, který se nejčastěji objevuje v zahraniční literatuře. Tento pojem je definovaný jako systém přesvědčení, který ignoruje či odsuzuje jakoukoliv jinou sexuální orientaci, identitu či chování než je heterosexuální.²³⁰

Velmi zajímavé je, že dokonce i homosexuálně orientovaní lidé si mohou myslet, že homosexualita je něco zlého. Tato zvnitřněná homofobie se může projevovat různými způsoby. Jsou známy případy, kdy jedna mladá dáma si myslela, že její nová známá nemůže být lesba, neboť byla příliš krásná.²³¹

Homofobie je mnohdy projevem předsudku jednotlivce, může však být také součástí širšího ideového systému, jakou jsou například ideologie pravicového extremismu či náboženského fundamentalismu. Můžeme tak hovořit o dvou stranách jedné mince, které mají ovšem podobné důsledky v podobě diskriminace, v extrémních případech také vedou k tzv. hate crimes, což jsou zločiny z nenávisti.²³²

Homofobie se projevuje na 3 odlišných, ale vzájemně propojených úrovních:

- Osobní - souvisí se systémem hodnot člověka, předsudky, přesvědčeními o lidech homosexuálně orientovaných, jako o psychicky narušených jedincích, „omylech přírody“, lidech, kteří by měli kontrolovat svoje chování, dát se léčit, kteří se chovají „proti přírodě“ a pravidlům lidské společnosti. Kteří jsou nenormální a nemají hodnoty.
- V mezilidských vztazích - kdy předsudky ovlivňují vztahy mezi lidmi v aktivní podobě - diskriminace, manifestuje se v urážkách, hrubých vtipech, fyzickém násilí, vulgárních označeních. Patří sem i odmítnutí rodinou, přáteli, kolegy, spolužáky. Lidem může být ukončena smlouva pronajatého bytu, ukončen pracovní poměr, atd.

²²⁹ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 44.

²³⁰ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 34.

²³¹ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 27.

²³² Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 44.

- Institucionální - týká se toho, jak vládní, náboženské, vzdělávací, profesionální organizace a instituce diskriminují na základě sexuální orientace nebo rodové identity.²³³

Homofobie je částečně způsobena závistí vnímanou snadností života homosexuálních lidí. Vdaní lidé mohou vidět tuto skupinu lidí jako nezodpovědné, jelikož mnoho z nich nemá děti a mají zdánlivě větší svobodu v dopřívání si zábavy a odpočinku. Také skutečnost, že manželství vede k plození dětí, může ovlivňovat pohled lidí na homosexualitu.²³⁴

Specializované služby, které se zabývají problematikou homofobie na našem území, existují jen opravdu velmi málo. Většinu preventivních programů zajišťují nevládní neziskové organizace.²³⁵

„S potěšením je možno konstatovat, že Česká republika patří mezi země se značně vyvinutým liberálním přístupem k homosexuální menšině. Je to dáno poměrně vysokou úrovní sexuální výchovy a v neposlední řadě pak také nižší religiozitou české společnosti.“²³⁶ To může být jistě dáno také tím, že byl v roce 2006 Evropským parlamentem vyhlášen den proti homofobii - 17.5. Evropský parlament tím vyslal signály všem členským zemím EU, aby:

➤ aby zajistily ochranu všem transsexuálních a homosexuálních jedinců před „homofobními nenávisťnými výroky a násilím“,

➤ aby také důrazně odsoudily tyto nenávisťné výroky nebo vybízení k nenávisti a násilí a zároveň zajistily, aby byla v praxi respektována svoboda projevu“

➤ a také aby „zvýšily úsilí v boji proti homofobii prostřednictvím vzdělání, např. jako jsou kampaně proti homofobii“.²³⁷

I přesto, že Česká republika patří mezi země se značně vyvinutým liberálním přístupem k homosexuální menšině, při výzkumu bylo zjištěno, že sedm z osmi respondentů musí, nebo muselo čelit homofobii.

Někteří dotazovaní dokonce uvedli, že tyto nepřátelské postoje měly obrovský vliv na jejich psychiku:

²³³ Srov. SMITHOVÁ, H., KURUC, A., *Odporúčania a podnety pre psychologov a psychologičky, ktorí pracujú s lesbickými / gejskými/ bisexuálnymi/ transrodovými (LGBT) klientmi a klientkami*, s. 50.

²³⁴ R., GOLDGERG, R. S., SHORE, D. A. *Homosexuality and Social Work*, s. 130-131.

²³⁵ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech súčasnej spoločnosti*, s. 248-249.

²³⁶ UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 27.

²³⁷ Srov. *Co je homofobie? Zastavme homofobní chování*. [online].

Respondentka A: „V práci o mé homosexualitě neví, a ani vědět nebudou. Je to moje věc, a nikomu není nic do toho, co dělám ve svém volném čase. V první práci o mé homosexualitě věděli a nedopadlo to dobře. Byla jsem kvůli tomu nucena odejít. Musela jsem se tak potýkat s homofobií. Bylo to pro mě obrovským zklamáním a ponížením. Dospělo to do stavu, kdy mi říkali, že nejsem perspektivní pro firmu a že jen dělám ostudu. Slovně mě uráželi, posílali tuto soukromou informaci dále. Byla jsem kvůli této skutečnosti nepříjemná, vzteklá a přehnaně lítostivá. Vždy jsem cítila hrozné zoufalství. Snažila jsem se chovat, jako že se nic neděje, ale stejně mě to dlouho trápilo a nutilo mě to přemýšlet, jestli to mám zapotřebí“

Respondent F: „Jednou jsem byl v hospodě a přišel za mnou nějaký kluk a řekl mi: Co na mě čumíš ty buzno! a dal mi pěstí do obličeje. Také jednou měli lidé kecy na ulici, když jsem vycházel z gay baru. Pokřikovali na mě nadávky. Měl jsem vztek, bral jsem to špatně, byl jsem až zoufalý, ale to naštěstí jen vždy, když se to dělo, pak jsem to okamžitě vypustil.“

Respondentka C: „Co se týká běžného dne, tak jsem několik ne zcela hezkých slovních narážek postřehla. Nejčastěji to bylo od chlapců, kteří měli pocit, že by mi udělali větší útěchu, než dokáže žena. Byly to takové ty „nemachrované kecy“. Přišlo mi to líto, někdy jsem z těch nenávistných reakcí měla i strach. Samozřejmě se mě dotýkala i řada názorů od bývalého pana prezidenta Klause a pana Hájka. Vyrovnala jsem se s tím tak, že jsem si řekla, že každý má právo na svůj názor a že vím, že nejsem zlý člověk.“

Někteří respondenti však tyto nenávistné postoje neřeší a nemá to žádný vliv na jejich psychiku:

Respondent B: „Se špatným chováním ze strany společnosti jsem se určitě někdy setkal, ale nemůžu si vybavit žádný konkrétní moment. Víte, já si to moc osobně neberu, když to jde od cizích lidí. Ted' si vybavuju, že za mnou a přítelem jednou běželi nějakí týpci, kterým vadilo, že jsme šli za ruku. Ale je fakt, že jsme je provokovali. Při první výkřiku jsem ho vzal za zadek. Když na nás zakřičeli znova, dali jsme si pusy. Pak jsme jen utíkali [smích]. Ale těm koukala, s prominutím, sláma z bot. Na takové lidi nenarážím běžně.“

Respondent H „Už se mi několikrát stalo, že si ze mě dělali lidé legraci a měli nenávistné řeči, ale já z toho mam srandu, sice dalo mi práci se nad to povznést, ale

ono vlastně záleží na tom, jak na sebe pohlížíte vy a ne nějaký idiot, co se doma kouká na gay porno a venku dělá machra.“

Jak jsem již zmínila, všichni vyjma jednoho respondenta museli bojovat s homofobií.²³⁸ Respondent D s homofobií zkušenosti nemá, což v zápětí hned vysvětlil: *„Nikdy jsem nemusel čelit diskriminaci, ani špatným postojům ze strany veřejnosti, což je jistě způsobeno tím, že o své orientaci říkám pouze přátelům, kterým věřím.“*

6.4 Diskriminace jakožto důsledek homofobie

*„Diskriminací se obecně rozumí nerovné zacházení. Existuje přitom rozdíl mezi diskriminací, jako širším sociálním jevem a diskriminací, tak jak je definována v platných právních normách.“*²³⁹ V oblasti právní rozlišujeme zejména dva druhy diskriminace. Prvním typem je přímá, která je charakterizována jako nerovné zacházení plynoucí přímo z konkrétní charakteristiky diskriminované osoby. Dalším typem je nepřímá diskriminace, která se vyznačuje existencí neutrálně se tvářícího pravidla, jehož uplatnění, však ve svých důsledcích jasně znevýhodňuje konkrétní osobu či skupinu osob. V obou těchto případech je důležité, že k nerovnému zacházení dochází bez dostatečného důvodu, tedy bez racionální příčiny.²⁴⁰

Lesbické ženy a gay muži se často stávají obětí společenské diskriminace. Často tato diskriminace bývá skrytá, jelikož je buď obtížně prokazatelná, nebo oběť má strach z prozrazení své orientace. Takové jednání má často nedobré důsledky. U mnoha lidí dojde k zvratu dosavadního coming outu, protože mají pocity viny a jsou znejistěni ve své osobnosti.²⁴¹ Negativní postoje, kterým jsou homosexuálové často vystavováni, mají také velmi nemalý vliv na psychiku jedince, jelikož právě tyto postoje, jsou hlavní zdroje stresu pro gaye a lesbičky.²⁴²

Významným rozdílem ve srovnání, například s etickými či rasovými skupinami, je skutečnost, že homosexuálové byli v minulosti perzekuováni ze strany státní moci. Také psychologické a lékařské obce byly v hodnocení homosexuality dlouho rozpolcené a

²³⁸ Vlastní výzkum.

²³⁹ KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 45.

²⁴⁰ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 45.

²⁴¹ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 18.

²⁴² AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION. *Answers to your questions: For a better understanding of sexual orientation and homosexuality*. Washington, D. C., 2008.

Světová zdravotnická organizace vyjmula homosexualitu ze seznamu duševních poruch až po roce 1992. I tyto fakta mají jistý vliv na to, proč se lidé s homosexuální orientací musí často potýkat s diskriminací.²⁴³

Bass a Kaufman uvádí, že v našich zákonech je poměrně dobře zajištěná ochrana proti diskriminaci, alespoň v oblasti pracovních vztahů. Zaměstnavatel nesmí znevýhodňovat žadatele o zaměstnání kvůli jeho orientaci, nesmí zaměstnancům na stejné pozici dávat rozlišný plat nebo omezovat člověka v povýšení na základě sexuální orientace.²⁴⁴ I přes tyto opatření Pechová uvádí, že s výraznou diskriminací na trhu práce se podle studie: „*Společenská diskriminace lesbických žen, gay mužů a bisexuálů v ČR*“ (Procházka a kol, 2003) setkala 12 % respondentů, a 25 % respondentů uvedlo, že se setkala s obtěžováním na svém pracovišti z důvodu jejich orientace. Je nutné si uvědomit, že zhruba jedna třetina respondentů uvedla, že svoji orientaci na pracovišti tají z obavy před diskriminací.²⁴⁵ Také z mého výzkumu je patrné, že respondentka A, v nynější práci neuvádí svoji orientaci, právě kvůli nepříjemné zkušenosti z práce minulé. Respondent F uvedl, že v práci o jeho orientaci vědí, avšak na otázku, zda říká o své orientaci ostatním lidem, odpověděl: „*Většina lidí ví o tom, že jsem homosexuál. Někomu to řeknu na rovinu, u jiných ne. Je to podle lidí. Třeba kdybych nastupoval do nové práce, tak to hned neřeknu. Báł bych se reakce a i případné diskriminace.*“

Pět respondentů uvedlo, že v zaměstnání jsou ostatní kolegové o jejich orientaci obeznámeni. Nikdo z nich neměl kvůli své orientaci v práci vážné problémy, i když často mají pocit, že ne všichni kolegové přijali tento fakt.²⁴⁶ Popisují to takto:

Respondentka C: „*Také v práci o mé orientaci vědí, oznámila jsem jim to ze stejného důvodu. Avšak tam to záleželo jak komu, když na to přišla řeč, tak jsem to řekla, ale neběžela jsem to do kanceláře hned druhý den veřejně oznámit. Šéf to dokonce věděl, ještě předtím než jsem nastoupila. Viděli jsme se několikrát na různých akcích. Do půl roku to věděli asi všichni kolegové. Třeba na večírkách jsme se o tom bavili. Přijali to dobře, ale tuším, že dva lidé z práce s tím nejsou smíření. Za zády prohazují uštěpačné poznámky. Ale na mě přímo neútočí. Baví se se mnou úplně normálně.*“

²⁴³ Srov. PECHOVÁ, O., *Diskriminace sexuálních minorit v ČR*, s. neuvedena.[online].

²⁴⁴ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 24.

²⁴⁵ PECHOVÁ, O., *Diskriminace sexuálních minorit v ČR*, s. neuvedena.[online].

²⁴⁶ Vlastní výzkum.

Respondent F: „*Také v práci o mé orientaci vědí. Dozvěděli se to od nikoho jiného. Je tam člověk, který do mě hnusně reje, myslí si, že jsem nenormální. Vždy pociťuju vnitřní vztek, ale jinak to na moji psychiku vliv nemá. Poznal jsem akorát, že je neinteligentní. Jinak si ze mě dělají srandu i ostatní, ale to je fakt jen legrace, které se já sám směju. Člověk se musí umět zasmát sám sobě. Také šéf o tom ví, a je úplně v pohodě.*“

Zákon, který by výslovně zakazoval diskriminaci i v jiných oblastech života (bydlení, vzdělávání, poskytování služeb apod.) zatím neexistuje.²⁴⁷ I přes neexistenci zákona, který by zakazoval diskriminaci v jiných oblastech, čestnost tohoto jevu je menší. Diskriminaci v oblasti služeb uvedlo 13 % respondentů. V oblasti bydlení a zdravotnictví se s diskriminací setkala 7 % dotazovaných.²⁴⁸

Výzkum s názvem: Diskriminace na základě sexuální orientace (2009)²⁴⁹, který provedla Olga Pechová, ukázal, že celkově se s diskriminací či obtěžováním, bez ohledu na to jaké oblasti se to týkalo, setkala 56 % respondentů. Mužští respondenti byli častěji diskriminováni než ženy. Bisexuálové se s diskriminací potýkali častěji, avšak tento rozdíl byl statisticky nevýznamný.²⁵⁰ Z mého výzkumného souboru uvedl pouze jeden respondent, že se setkal s diskriminací. Bohužel si však nemohl vybavit žádný konkrétní příklad, ani oblast, které by se diskriminace týkala.²⁵¹

„*Vedle závažných deliktů může probíhat diskriminace drobná, obtížně prokazatelná. Patří sem nadávky, urážky, ironické poznámky, nenávislné dopisy či telefonáty.*“²⁵² Při obraně proti diskriminaci je dobré znát svá práva a umět se jich domáhat, pokud je to potřeba. Pokud je člověk znevýhodňován kvůli své orientaci, může podat stížnost k příslušným státním orgánům nebo podat žalobu k soudu.²⁵³

Nejllepší prevencí před diskriminací je úspěšně dokončit proces coming outu, přijmout se v sebevědomém a vyrovnaném postoji, kdy se člověk nebojí hájit svá práva

²⁴⁷ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 24.

²⁴⁸ Srov. PECHOVÁ, O., *Diskriminace sexuálních minorit v ČR*, s. neuváděna.[online].

²⁴⁹ Při výzkumu bylo zpracováno celkem 496 dotazníků, z toho 37% lesbických či bisexuálních žen a 63% bisexuálních a homosexuálních mužů .

²⁵⁰ Srov. PECHOVÁ, O., *Diskriminace na základě sexuální orientace*. [online] s. 12.

²⁵¹ Respondent H.

²⁵² PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 18.

²⁵³ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 24.

a lidskou důstojnost. Při skrývání své orientace se můžeme častěji dostat do situace, která vede k diskriminaci. Zjevná zranitelnost mnohdy podporuje útočníka.²⁵⁴

Všechny negativní postoje rodičů, přátel a celkově společnosti, znesnadňují homosexuálům život. Dostatečná informovanost homosexuála samotného, jeho okolí i široké veřejnosti, správné postoje společnosti, to vše může pomoci takto orientovaným lidem.²⁵⁵

7 Homosexualita a poradenství jako pomoc s tíživou situací

Jak je zřejmé z předešlého textu, homosexualita je pro člověka mnohdy velkou zátěží. Někdo se se svojí orientací dokáže vyrovnat téměř ihned, někdo na to potřebuje několik let. Někomu však na to nestačí celý život. Pro každého jedince je důležité, aby měl oporu u své rodiny, přátel a okolí. Bohužel, ne každému se opory dostává, a ne pro každého, je tato opora dostačující. Nemálo homosexuálů musí proto vyhledat odbornou pomoc.

Poté, co člověk vyhledá odbornou pomoc, může se setkat s problémy, které jsou způsobeny tím, že mnoho lékařů a psychologů, je dosud ovlivněno tradičními mýty a předsudky o homosexualitě a ne vždy umí správně poradit a svého pacienta kladně přijmout. Vzhledem ke svým postojům se někteří odborníci domnívají, že na základě svých zkušeností mohou radit ostatním jedincům. Právě z tohoto důvodu je při výběru odborníka důležité, aby byl člověk opatrný.²⁵⁶

I přesto, že se to někomu může zdát překvapivé, sociální pracovníci dosahují, v rámci pomáhajících profesí, nejvyššího homofobního skóre, zatímco psychologové byli shledáni, jako nejméně homofobní. Existuje řada možných vysvětlení. Může to být způsobeno tím, že problematika jednání s gay a lesbickými klienty byla předmětem velkého zájmu a pozornosti mezi psychology několik let. Americká Asociace tlačila na změny mezi svými kolegy, psychologické časopisy publikovaly řadu článků zabývajících se homosexualitou a spousta psychologických konferencí rozebírala problematiku gay/lesbických klientů. Problematika homosexuality měla minimální

²⁵⁴ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 18.

²⁵⁵ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 19.

²⁵⁶ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 12.

pozornost mezi sociálními pracovníky, až do nedávna. Pracovní skupiny lesbiček a gayů, jak v Národní asociaci sociální práce tak v „Koncilu pro vzdělání v sociální práci“ existují relativně krátkou dobu a snaha organizovat asociaci gay/lesbických sociálních pracovníků se setkala s omezeným úspěchem.²⁵⁷

Několik článků bylo publikováno v časopisech sociální práce, o zacházení s lesbickými a gay klienty. Studie ukazují, že sociální pracovníci si nemyslí, že znají mnoho, nebo vůbec nějaké homosexuály. Poté se ukázalo, že ti co znají homosexuály, mají méně homofobních reakcí a vidí je méně stereotypně. Většina literatury přičítá předsudky strachu z neznámého.²⁵⁸ Americké psychiatrické a psychologické asociace vyzývají odborníky v oblasti duševního zdraví, aby v rámci svojí práce, pracovali na svých homofobních postojích.²⁵⁹

Pro sociální pracovníky je snaha pracovat na homofobních předsudcích bezpochyby důležitá, neboť jak uvádí Jenebová, v etickém kodexu sociálních pracovníků je požadavek na respektování různorodosti klientů a zaměření sociální práce, na zajištění rovných příležitostí bez rozdílu věku, genderu, sexuální preference, třídy, postižení, rasy, kultury i víry. Tyto požadavky byly přijaty samotnou Společností sociálních pracovníků.²⁶⁰

7.1 Odborná pomoc při řešení problémů s homosexualitou a coming outem

Vzhledem k tomu, že dříve byla homosexualita brána jako deviace, mnoho odborníků se homosexualitu snažilo léčit. Poté co byl roku 1961 nahrazen zákon, psychiatrické ordinace začaly nabízet homosexuálům poradenskou péči. Asi v polovině případů se homosexuálně orientovaní muži stále lékařů ptali na léčbu své „úchytky“. Ostatní žádali pomoc v problematice vyplývající z jejich orientace. Mezi takové problémy nejčastěji patřily konflikty s rodiči či s manželkou, obavy ze společenského znemožnění, obavy z vojenské služby a potíže při hledání a navazování homosexuálního vztahu. Přesto, že

²⁵⁷ Srov. SCHOENBERG, R., GOLDGERG, R. S., SHORE, D. A. *Homosexuality and Social Work*, s. 130-131.

²⁵⁸ Tamtéž, s. 130-131.

²⁵⁹ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 37.

²⁶⁰ Srov. JANEBOVA, R., *Sociální práce: In Kontaktní práce*, s. 77.

homosexualita nebyla již sankciovaná, vědomí odlišnosti a obecně panující názor na homosexualitu, bývaly příčinou depresí a sebevražedného jednání.²⁶¹

Za účelem zlepšení adaptace jedinců s homosexuálním zaměřením se začala praktikovat skupinová psychoterapie, kterou v roce 1976 iniciovala ordinace pro sexuologii psychiatrické kliniky v Brně. Netrvalo dlouho a přidal se i Sexuologický ústav v Praze. Skupinová psychoterapie měla podobu otevřené skupiny, kdy pražská skupina se orientovala spíše na vybrané jedince s obtížemi v navazování partnerských vztahů, zatímco brněnská skupina se částečně podobala socioterapeutickému klubu. Homosexuálové měli v rámci skupiny možnost vyměňovat si zkušenosti s řešením svých problémů. Sami kladně hodnotili skupinu také jako bezpečné místo, kde se mohli otevřít se svou sexuální orientací.²⁶²

I v dnešní době česká sexuologie považuje za adekvátní pomoc homosexuálním osobám psychoterapii. Kromě individuální terapie je stále velmi užitečná i forma skupinové psychoterapie. Je důležité vědět, že po úspěšném zvládnutí coming outu mohou některé zdravotní symptomy přetrvávat (například periodické deprese, sexuální dysfunkce). V naší poměrně liberální společnosti s dobrým přístupem k informacím o gay komunitě je coming out, který by vyžadoval odbornou pomoc méně a méně častý. Pokusy o reparativní terapii (směřuje k změně sexuální orientace) se považují za výrazně menšinový proud. Tyto pokusy jsou hodnoceny jako alternativní, religiózní terapie. Její výsledky nebyly nikdy jednoznačně prokázány. Velkým problémem je, že u ní hrozí riziko poškození pacienta. Právě proto ji Americká psychiatrická asociace v roce 2000 odmítla považovat za metodu *lege artis*.²⁶³

Velmi častou psychologickou pomocí homosexuálům a jejich rodinám je rodinná terapie, která směřuje především k postupnému přijetí odlišnosti dítěte a úpravě vzájemné komunikace. Důležitou součástí je zbavit rodiče pocitu viny.²⁶⁴ Kromě rodinné terapie, mohou rodiče homosexuálů ve vyspělých demokraciích využívat sdružení rodičů homosexuálních potomků, které poskytuje pomoc těm, kteří se právě dozvěděli o orientaci jejich dcery či syna, nebo se s tímto faktem nemohou vyrovnat. Rodičovské organizace jsou velmi úspěšné v obhajobě práv homosexuálů, jelikož představují skupinu heterosexuálů, která si díky své rodičovské lásce vytvořila

²⁶¹ SCHEANSOVÁ, A., *Proces coming out u mužů eroticky orientovaných na stejné pohlaví*, s. 65-66.

²⁶² Tamtéž, s. 65-66.

²⁶³ Srov. PROCHÁZKA, I. *Homosexualita a heterosexuality*. [online].

²⁶⁴ Tamtéž.

k homosexuálům opravdu kladný vztah.²⁶⁵ Z mého výzkumného souboru nevyužil odbornou pomoc, která by byla zaměřena na rodičovský coming out, žádný z dotazovaných respondentů.²⁶⁶

Mladí lidé, kteří jsou si vědomi své orientace, mohou také využít pomoc pedagoga, který jim může vytvořit bezpečné prostředí. Pro mladé gaye a lesbičky bývá velmi komplikované období procesu coming outu, leckdy se cítí osamoceni a neumí najít podporu. Pro tyto mladé, homosexuálně orientované jedince může být mnohdy pomocí sexuální výchova - ať už jako zdroj informací nebo emoční podpora. Mladí homosexuálně orientovaní lidé bývají obecně citově křehcí. Odmítavá reakce či nepochopení jim může velmi ublížit. Není neobvyklé, že si student vybere pedagoga a svěří se mu se svými obavami či starostmi. Otevře-li toto téma pedagog během vyučování, je taková situace velmi pravděpodobná.²⁶⁷

Gay muži a lesbické ženy mohou vyhledat odbornou pomoc také z důvodů, které se sexuální orientací přímo nesoúvisí. Terapeut by však měl vědět, že se jedná o homosexuála. Jeden respondent z mého výzkumného souboru uvedl, že docházel k psychologovi, ale ne kvůli homosexualitě. O své orientaci však s odborníkem hovořil, jelikož si uvědomoval, že příčiny jeho poruch by mohly mít souvislost s jeho homosexualitou. Spadají sem partnerské problémy, sexuální dysfunkce, zkušenosti s diskriminací, apod. Někteří terapeuti problém sexuální orientace přeceňují, čímž mohou ztratit důvěru klienta. Specifickým problémem je poradna ženatých homosexuálů a vdaných lesbických žen, kdy je důležité zjistit motivaci pro udržení manželského vztahu.²⁶⁸ Tito odborníci by se měli vyhnout možným extrémům, ať už se jedná o vyhýbání se tématu či nadměrné patologizaci. Je třeba si uvědomit, že pro gaye představuje terapeutka - žena mnohdy lepší volbou, než terapeut - muž, jelikož právě u muže se spíše obávají nepříjetí.²⁶⁹

Další případ, kdy je možné navštívit psychologa, může nastat v případě, že homosexuální pár prochází nešťastným obdobím, ke kterému patří hádky, krize a konflikty. Je dobré najít si psychologa či psycholožku, která se specializuje na řešení partnerských problémů. I v tomto případě se lesby a gayové často obávají, jak je

²⁶⁵ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 14.

²⁶⁶ Vlastní výzkum.

²⁶⁷ KAŇKA, P., *Pedagog a homosexualita*. [online]

²⁶⁸ PROCHÁZKA, I., *Homosexualita a heterosexualita*. [online].

²⁶⁹ Tamtéž.

odborník přijme, proto je dobré zaměřit se na ty specialisty, kteří mají zkušenosti s gay a lesbickou problematikou. Jako vodítko jim mnohdy může posloužit, například doporučení od konzultantů na gay a lesbických linkách pomoci nebo na internetu.²⁷⁰ Ani jeden z respondentů realizující rozhovor k výzkumu nikdy podobného odborníka přes partnerské vztahy nevyhledali.

Další pomoc, kterou může homosexuál vyhledat je sexuolog. Sexuologie je obor, který se zabývá obrovským spektrem problémů, respektive všemi aspekty pohlavního života, kam také spadají sexuální orientace. Ve světě i u nás existuje celá řada sexuologů, kteří se rekrutují z řad gynekologů, sociologů, pedagogů, ale i například právníků a dalších různých specializací. Od toho se pak odvíjí pohled na samotnou problematiku sexuality a praxe.²⁷¹ Nejčastějším a nejdůležitějším úkolem sexuologa je pomoci mladým homosexuálním lidem, kteří mají pochybnosti o své sexuální orientaci, aby si své sexuální zaměření ujasnili.²⁷² Se sexuologem nemá zkušenost žádný z dotazovaných respondentů.²⁷³

Z mého výzkumného souboru tvořeného osmi respondenty, uvedly dvě ženy, že musely vyhledat odborníka právě kvůli problémům spjatých s homosexualitou.²⁷⁴ Na otázku, zda respondenti někdy potřebovali využít odbornou pomoc, se mi dostávali různorodé odpovědi, pro lepší specifikaci, zde některé uvedu:

Respondentka E: *„Kdo potřebuje pomoc odborníka, je nenormální, a to já rozhodně nejsem. Jsem člověk, jen s tím rozdíl, že nemám ráda kluky ale holky, tím pádem nejsem nemocná. Na nějakou odbornou pomoc se můžu z vysoka vysrat.“*

Respondent H: *„Nikdy jsem kvůli homosexualitě neměl žádné větší problémy, ani jsem nepotřeboval nějakého specialistu. Ale z druhé strany, když ti dojde, že si teplej, tak nevíš, co se s tebou děje, ani co si počít. Ale časem ti dojde, že o nic nejde.“*

Jelikož je moje práce zaměřena na Jižní Čechy, považuji za nutnost zmínit Jihočeskou Lambdu České Budějovice, což je organizace, která má své působíště již od roku 1990.

Hlavní cílem je pomáhat gayům a lesbičkám. Tento cíl naplňuje několika činnostmi:

²⁷⁰ Srov. TÝM GaTa, NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska...když choděj kluci s rukama a holky s holkama*, s. 33.

²⁷¹ Srov. ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*, s. 1.

²⁷² PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J., *O sexualitě a partnerských vztazích*, s.164.

²⁷³ Vlastní výzkum.

²⁷⁴ Vlastní výzkum.

- provádí osvětovou a preventivní činnost, aby nedoházelo k vyloučení jinak sexuálně orientovaných osob z trhu práce, z rodiny, ale také ze společnosti.
- zabývá se také prevencí AIDS a diskriminace takto nemocných osob.
- organizuje společenské a kulturní akce se zaměřením na seznamování, zábavu i umění.

Členem tohoto sdružení se může stát každý homosexuálně zaměřený člověk, který je starší osmnácti let. Také mladší homosexuálové mohou využívat poradnu.²⁷⁵

Každý se může sám rozhodnout, zda při řešení homosexuality a problémů spjatých s ní vyhledá odbornou pomoc, ať už formou psychologa, psychiatra, pedagoga či sexuologa. Důležité je, aby homosexuálové věděli, že mají tyto možnosti a nebáli se jich využít, jelikož právě tato odborná pomoc mnohdy nabízí podporu a povzbuzení.

8 Modely homosexuálního života

Každý homosexuálně orientovaný člověk přijme svoji orientaci odlišným způsobem. Stejně tak, jako je na každém homosexuálně orientovaném člověku, jakou variantu života si zvolí a jakým způsobem chce žít. V této kapitole se zaměřím na tři nejčastější modely homosexuálního života.

8.1 Varianta celibátu

Pro homosexuály, kteří mají žít v souladu se svými pocity je manželství nepřijatelné. Věřící homosexuální člověk velmi často čelí složitému vnitřnímu konfliktu. Aktivní členové církví nebo náboženských společenství, pro které je homosexuální partnerství nepřipustné, mají často obrovské dilema - chtějí vyhovět náboženským nařízením, jedinou možností která přichází v úvahu, je sexuální zdrženlivost. Nedobrovolně zvolený celibát, však mnohdy může na místo vnitřního obohacení, vést k pocitu vyhoštěnosti a samoty.²⁷⁶ Sexuální zdrženlivost u homosexuála vyžaduje více než celibát kněze, jelikož ten si svůj úděl zvolil. Je také velký rozdíl mezi homosexuálem,

²⁷⁵ Srov. Jihočeská Lambda.[online].

²⁷⁶ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 52.

který je naplněný touhou po změně sexuální orientace a homosexuálem spokojeným se svou orientací.²⁷⁷

8.2 Varianta manželství

I přesto, že homosexuální orientace je svou podstatou v protikladu s manželstvím, mnoho lidí do svazku manželského vstupuje, což je další varianta života, kterou si homosexuálně zaměřený člověk může zvolit. Ještě více homosexuálů uzavíralo manželství v dobách, kdy společenskoekonomická funkce manželství byla více důležitá, než funkce erotická. Manželství byla častěji uzavíraná na vesnicích, než ve městě a více v zemích, kde je homosexualita tabuizovaná, či dokonce trestně postihována. Do manželství vstupují také častěji ženy, než muži.²⁷⁸ V dnešní době odborníci nedoporučují homosexuálům uzavírat manželství s jedincem opačného pohlaví, jelikož zkušenosti ukázaly, že tato manželství s sebou nesou obrovská rizika. Pokud se člověk pro tuto variantu přece jen rozhodne, je důležité, aby o své homosexuální orientaci informoval budoucího manžela či manželku, jelikož adaptace na většinový život nezmění erotické preference. Není znám takřka žádný případ, kdy by pokus o tuto adaptaci vytvořil dlouhodobé spokojené manželství. Ve většině případů se takový vztah rozpadne kvůli vyprchávacímu zájmu o partnera, který trpí absencí sexuálního života, nebo kvůli vzniku vedlejšího homosexuálního partnerství.²⁷⁹ „*Církevní a církevněprávní stanovisko je jasné: „Podle stávající nauky a práva jsou muži a ženy s rozdílnými homosexuálními sklony zpravidla neschopni heterosexuálního manželství.*“²⁸⁰

Zvláštním jevem, který sexuologové nedoporučují je zakládání tzv. „krycího manželství“, které uzavírají gayové s lesbičkami, i přesto že jsou si plně vědomi svoji orientace a někdy také s existencí dlouhodobého mimomanželského stejnopohlavního vztahu. Důvody mohou být různé, např. chtějí žít jako ostatní (syndrom egodystonního sexuálního sebepřijetí) nebo chtějí být rodičem a mít dítě. Tyto sňatky se také velmi často rozpadají, jelikož nejsou utuženy nějakým silnějším vzájemným citem.²⁸¹

²⁷⁷ Srov. SKOBLÍK, J., *Teologické glosy ke gay-les orientaci*. [online].

²⁷⁸ Srov. BRZEK, A., PONDELIČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 54.

²⁷⁹ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 53.

²⁸⁰ LAUN, A., *Homosexualita z katolického pohledu*, s. 179.

²⁸¹ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 54-55.

Jak jsem již zmiňovala, ani jeden z dotazovaných respondentů nikdy nebyl ve svazku manželském, avšak všichni dotazovaní respondenti měli vztah s heterosexuálním jedincem. Každý z respondentů však uvedl, že vztahy pro ně neměly význam. Nejčastěji se shodovali v tom, že je vztahy žádným způsobem nenaplňovaly, nedávalo jim to nic do života.²⁸²

Sedm z osmi respondentů mělo také sexuální zkušenost s osobou opačného pohlaví. Pro jednoho respondenta H, byl sex s opačným pohlavím super, ostatní však podotkli, že je to nijak neuspokojovalo. Jedna z dotazovaných žen dokonce uvedla, že to byl „hnus“ a více to nechtěla řešit.²⁸³

8.3 Varianta homosexuálního partnerství

Poslední variantou, o které se zde zmíním, je varianta homosexuálního partnerství. Život v tomto partnerství s sebou přináší určitá specifika, která se liší například od nesezdaného soužití heterosexuální dvojice. Homosexuální pár má daleko nižší společensko-právní uznání a navíc musí čelit většímu tlaku ze strany společnosti a ze strany příbuzných či známých. I přes tyto překážky terapeutka V. Šťastná, která získala víceleté zkušenosti s poradenskou činností homosexuálním párům, hodnotí přístup ke spolupráci na zlepšení partnerství těchto dvojic jako velmi dobrý a mnohdy dokonce lepší, než s jakým se setkává u dvojic manželských.²⁸⁴

Partnerství dvou mužů a dvou žen se velmi liší. Mužská sexualita je více určována biologickými potřebami, u žen tomu tak není, spíše naopak. Také z těchto důvodů je proces seznamování u žen pomalejší, než u mužů. V ženském homosexuálním páru je také větší intimita, soudržnost a menší promiskuita. Dle zahraničních výzkumů jsou homosexuální partnerství charakterizována větší rovností, než partnerství heterosexuální.²⁸⁵ Také v intimním životě bývají homosexuální páry spokojenější, než heterosexuálové. Nepřicházejí v úvahu nejčastější problémy heterosexuálních dvojic, jako např. poruchy vybavování orgasmu u žen, či nesoulad vyplývající z frigidity, či sníženého zájmu o sexuální život. Soulad homosexuálních páru spíše narušují povahové zvláštnosti, které se ve vztahu dříve či později projeví, často jsou to problémy sociální

²⁸² Vlastní výzkum.

²⁸³ Vlastní výzkum.

²⁸⁴ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 55-57.

²⁸⁵ Tamtéž, s. 55-57.

povahy.²⁸⁶ Mnoho homosexuálních párů žije ve společné domácnosti a mají trvalý láskyplný vztah. Může se jednat o zcela neformální soužití dvou osob, nebo o soužití osob formální, které vzniká za zákonem stanovených podmínek.²⁸⁷

Výsledky mého výzkumu ukázaly, že všechny dotazované homosexuální ženy mají partnerku. Z toho tři ženy sdílejí se svou partnerkou domácnost. Všechny dotazované ženy začaly sdílet domácnost s partnerkou do půl roku, od té doby co spolu začaly tvořit pár.

Na otázku, co se změnilo společným bydlením, odpovídaly respondentky takto:

Respondentka A: *„Nastěhovaly jsme se k sobě hned na začátku vztahu. Nic se tím však nezměnilo. Možná jsme k sobě tolerantnější.“*

Respondentka C: *„Žijeme spolu asi tak pět měsíců, i když už předtím jsme u sebe přebývaly. Společné bydlení nám moc vyhovuje. Díky tomu jsme začaly více plánovat budoucnost, společně jezdíme navštěvovat naše rodiny a zveme k sobě naše přátele.“*

Respondentka G: *„Bydlíme spolu přes rok a musím s radostí říct, že si nemám na co stěžovat. Nastěhovaly jsme se k sobě po třech měsících. Když jsme se k sobě nastěhovaly, pociťovala jsem velkou změnu k lepšímu, byly jsme si blíže a téměř nepřetržitě spolu. Když nejsme zrovna spolu, jedna o druhé ví, co dělá a s kým je.“*

Zbývající respondentka, dotazovaná E, se chystá bydlet se svou partnerkou v co nejbližší době: *„S přítelkyní jsem teď půl roku, předtím jsem měla vždycky vztahy tak kolem roku. Zatím spolu nežijeme, ale za měsíc se chystáme sestěhovat se. Moc se na společné bydlení těším. Doufám, že to náš vztah nezmění k horšímu. Myslím, však že ne. Ba naopak, zjistíme o sobě všechno, jak tomu bývá, když dva spolu začnou žít. Tím myslím i heteráky.“*

Dotazovaní muži jsou ve vztahu pouze z 50 %, tedy dva muži mají partnera, zbývající dva muži partnera v této době nemají. Ani jeden dotazovaný gay nežije s partnerem ve stejné domácnosti. Respondent F se však chystá žít se svým partnerem, uvádí: *„Plánujeme spolu začít bydlet, chceme se sestěhovat co nejdřív, asi tak do měsíce. Myslím si, že se nic nezmění. Jen si možná polezeme víc na nervy[smích].“*

V poslední době řada zemí, zejména v Evropě, homosexuální partnerství začala uznávat a poskytovat jim určitá práva, která byla dříve určována výhradně manželům.

²⁸⁶ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 75.

²⁸⁷ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 55.

V některých zemích (např. Španělsko, Holandsko) mohou stejnopohlavní páry uzavírat manželství a to za stejných podmínek, jako páry heterosexuální.²⁸⁸

„V České republice byl významným mezníkem rok 2006, kdy došlo k přijetí zákona o registrovaném partnerství.“²⁸⁹ Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.²⁹⁰ Tento zákon nepřináší homosexuálním partnerům rozsáhlá práva, ale spíše má význam symbolický, neboť tento zákon akceptuje skutečnost, že partnerské svazky homosexuálů mají stejnou hodnotu a stejnou funkci, jako svazky heterosexuální.²⁹¹

Výše zmiňovaný zákon garantuje v naší republice registrovaným párům ve srovnání s manželstvím velice omezená práva. Příkladem může být, že u registrovaných párů nedochází ke vzniku společného jmění, pozůstalí partneři či partnerky nemají nárok ani na pozůstalostní důchody. Také v oblasti rodinné jsou registrovaní partneři značně znevýhodněni a to konkrétně u rodičovských práv, adopcí, výchovy dětí a reprodukčních práv. Nejenže je stávající právní úprava otevřeně diskriminuje, ale také nedbá na nejlepší zájem dětí žijících v gay a lesbických rodinách. Jelikož současné právo vůbec nereflektuje existenci homosexuálních rodin (homoparentálních), v nichž vyrůstají děti, neumožňuje ani registrovaným stejno-pohlavním rodičům společné zdanění. Tyto rodiny jsou tedy zcela jednoznačně znevýhodněny oproti rodinám heterosexuálním.²⁹²

Jelikož ani jeden z respondentů nikdy nebyl, ani není v registrovaném partnerství, směřovala jsem otázku, na to, co si jednotliví respondenti o registrovaném partnerství myslí. Odpovědi byly různé, ve většině případů však panovala shoda, v tom, že registrované partnerství je dobrý krok ze strany společnosti.²⁹³ Pro větší specifikaci zde uvádím názory jednotlivých respondentů:

Respondentka A: „S partnerkou jsem již zasnoubená. Vedlo nás k tomu to, že jsme obě ze šťastných manželství a chceme o sobě navzájem mluvit, jako o manželce. Chci

²⁸⁸ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 26-27.

²⁸⁹ KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 27.

²⁹⁰ Srov. *Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*

²⁹¹ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 27.

²⁹² Tamtéž, s. 28-29.

²⁹³ Vlastní výzkum.

mít pocit, že patří jen mě. Zatím tedy v registrovaném partnerství nejsme. Ale díky bohu za něj. Alespoň nějaká změna v přijímání homosexuálů.“

Respondent B: „Jinak můj názor na registrované partnerství? Nejsem proti, ale trochu mě štví výraz „registrované partnerství“. Sice to na první pohled vypadá hezky, že je něco takového možné, ale když se člověk rozkouká, tak zjistí, že je to vlastně stále důkaz nerovnosti. Proč se prostě nemůžeme ženit a vdávat?! Žijeme v minulosti.“

Respondentka C: „Často s přítelkyní přemýšlíme a hovoříme o registrovaném partnerství, ale ještě jsme se nerozhodly, jestli do registrovaného partnerství vstoupíme dříve, než porodíme dítě, nebo až posléze. Když vstoupíme dříve, odpadá možnost umělého oplodnění. Myslím, že registrovaným partnerstvím se nic nezmění, ale je to přirozený vývoj vztahu. Oslavit to s nejbližšími, a dát vztahu jiný rozměr, něco silnějšího.“

Respondent D: „Myslím si, že až jednou budu mít partnera, že půjdeme do registrovaného partnerství. Jelikož schvaluji, že byl u nás povolen zákon o registrovaném partnerství. Myslím, že je to vstřícný krok k tomu, že už se na homosexuály kouká jako na normální lidi, kteří se mají rádi a chtějí se o to podělit s ostatními. Dle mého názoru, však není nutné k tomu přistupovat tak brzy, jako to mají obvykle heterosexuální páry se svatbou“

Respondentka E: „S nynější partnerkou chceme jednou uzavřít registrované partnerství, ale to až se více poznáme, budeme spolu alespoň rok, ať nic neuchvátáme. Za registrované partnerství jsem ráda, myslím, že je to v pořádku. Proč by se nemohli dva homosexuálně orientovaní lidé vzít, když se mají rádi.“

Respondent F: „Myslím, že registrované partnerství je super, ale chtělo by to doladit některé právní věci.“

Respondentka G: „Registrované partnerství mi přijde jako super, ale zatím o tom neuvažuji. Zatím to je pro mě bezpředmětné. Ale jsem ráda, že bylo uzákoněno.“

Respondent H: „Zatím nejsem v registrovaném partnerství, nemám zatím důvod do toho vstupovat. Jsme spolu přece jen krátce, ale pokud vztah vydrží, tuto možnost asi využiju.“

Omezená práva homosexuálních rodičů mají bezpochyby negativní dopad na jejich vztah a na celkovou psychiku. Právě z těchto důvodů se v další kapitole budu věnovat gay a lesbickému rodičovství.

9 Rodičovství homosexuálních párů

Tradiční pohled na rodinu vychází z heterosexuální normy, podle které je rodina chápána jako manželský pár - muž a žena - v příbuzenském vztahu s potomky, kteří společně bydlí. Jejich úkolem je především výchova dětí. Tento tradiční pohled dnes už však nemá žádný význam. V dnešní době existují rodiny s jedním rodičem, rodiny, kde rodiče nejsou manželé, páry bez dětí, ale také rodiny s homosexuálními rodiči.²⁹⁴ Právě tomuto typu rodiny je věnována tato kapitola.

U rodičovských práv, adopcí, výchovy dětí a reprodukčních práv je odlišné zacházení s homosexuálními lidmi pravděpodobně nejcitlivější. Rodičovství, výchova dětí a rodina zůstávají oblastí, kde stále přežívá mnoho předsudků o tom, co je pro děti „nejlepší“ a „normální“²⁹⁵. „*Velké množství homosexuálních párů touží po vlastním dítěti, nebo po získání dítěte osvojením do pěstounské péče.*“²⁹⁶ Ve velké většině případů se jedná o páry lesbické, mužské homosexuální páry nemají většinou o výchovu potomků zájem.²⁹⁷ Z mého výzkumu však vyplynulo, že touha po dítěti je téměř u každého. Z osmi respondentů, touží v budoucnu po dítěti sedm respondentů. Zbývající osmá dotazovaná E, tedy lesbická žena, říká: „*Děti nechci, nemám je ráda. Nanejvýš si je půjčit a zase vrátit.[smích]. Stačí mi kočka. Takže to, že jednou nebudu moc mít děti přirozenou cestou, mě vůbec netrápí a vůbec to neřeším.*“

V České republice veřejná debata o výchově dětí stejnopohlavními páry je zatím na počátku a její zaměření mnohokrát neodpovídá realitě. Většinou se soustředí pouze na otázku, zda by měly mít lesbické či gay páry možnost adoptovat dítě. Diskuze s tím spojená, je však obvykle postavena tak, že je pouze věcí politiků něco takového zakázat, nebo naopak povolit. Ještě méně se mluví o tom, že stejnopohlavní páry, vychovávající děti v České republice, existují. Výchova homosexuálními páry je každodenní realitou, avšak ve světě je zmapována mnoha výzkumy.²⁹⁸ Například v USA se odhaduje počet

²⁹⁴ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 92.

²⁹⁵ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 30.

²⁹⁶ JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 64.

²⁹⁷ Srov. UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuality*, s. 27.

²⁹⁸ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 30.

děti žijících v homosexuální rodině na 12 - 15 miliónů.²⁹⁹ Na způsoby, jak homosexuálové mohou dosáhnout rodičovství, se zaměřuji v další podkapitole.

9.1 Cesty k homosexuálnímu rodičovství

Řada homosexuálních osob vychovávala děti v rámci heterosexuálních vztahů. Tyto svazky jsou ve většině případů velmi nestabilní, mnohdy končí rozvodem a o dítě mnohdy pečuje právě homosexuál. I přes tento fakt jsou homosexuálové obvykle velmi zodpovědní rodiče. Dříve měly soudy tendenci nesvěřovat děti do péče homosexuálním lidem, a to ani tehdy, kdy prokázali lepší schopnost v péči o dítě. Tento postup ovšem neměl žádné lékařské, právní ani psychologické opodstatnění a dnes ho lze považovat za zcela překonaný.³⁰⁰ Dříve však mnoho homosexuálů raději svoji orientaci tajilo, a to zejména z obavy, že přijdou o svého potomka.³⁰¹

Donedávna převažovali mezi homosexuálními rodiči právě rozvedení rodiče. Novější trendy však ukazují, že se zvýšil počet lesbických žen, které se stávají matkami mimo heterosexuální manželství.³⁰²

Existuje několik způsobů, jak se stát rodičem, i přesto, že je člověk homosexuálně zaměřený.³⁰³

Jedním ze způsobů, jak se homosexuální pár může stát rodiči, je adopce. I přesto, že Česká republika patří mezi země s vysokým počtem dětí v ústavěch, není u nás adopce dětí homosexuálními páry povolena. Společnost se zatím více znepokojuje nezvyklostmi homosexuálních rodin, než osudem dětí v ústavě.³⁰⁴ Nelze opominout paradox, že hlavní nebezpečí nepředstavuje pro dítě samotná výchova homosexuálním párem, ale právě ta část společnosti, která má zamítavé stanovisko.³⁰⁵ „*Společnou adopci dětí stejnopohlavními páry umožňují např. Belgie, Nizozemsko, Španělsko či Velká Británie, některé státy USA.*“³⁰⁶ Jeden z dotazovaných mužů, respondent D, tvořící můj výzkumný vzorek, uvedl, že za pár let bude chtít jistě potomka, proto doufá, že Česká republika, také jednou umožní adopci dětí homosexuálními páry: „*Jednou*

²⁹⁹ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 154

³⁰⁰ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 30.

³⁰¹ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 154

³⁰² Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 94.

³⁰³ Tamtéž, s. 94.

³⁰⁴ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 31.

³⁰⁵ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 68.

³⁰⁶ KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 33.

bych chtěl i dítě. Třeba se do té doby povolí adopce dětí homosexuálními páry, a pokud ne, tak to budu řešit, až problém nastane. Nyní to nemá smysl, když zatím nemám toho pravého, s kým bych dítě chtěl mít.“

Na rozdíl od adopce, uzavření registrovaného partnerství nebrání tomu, aby se homosexuálové stali pěstouny, avšak pouze individuálně, nikoliv jako pár. Společnými pěstouny se mohou stát jen manželé.³⁰⁷

Další cesta vedoucí k rodičovství homosexuálů je umělé oplodnění. Může se jednat a anonymní či neanonymní dárcovství. Anonymní dárcovství může využít žena ve státě, kde se tyto služby poskytují bez ohledu na sexuální orientaci. Neanonymní dárcovství bývá nejčastěji z řad přátel, příbuzných a známých. Někteří dárce nemají zájem o další kontakty, jiní jsou domluveni na společném rodičovství. Většina žen však preferuje anonymního dárce, a to hlavně z obavy o nárokování si dítěte ze strany dárce nebo jeho rodiny. Lesbické rodiny si většinou nepřejí, aby ve výchově jejich dítěte vystupovala další dospělá osoba, jelikož by mohla narušit jejich rodinný systém.³⁰⁸ V České republice mohou mít lesbické ženy děti snadněji, právě díky provedení umělého oplodnění na některých zahraničních klinikách, jelikož v našem státě je přístup k umělému oplodnění vyhrazen pouze heterosexuálním párům. Počet takových lesbických matek lze pouze odhadovat, přičemž se bude pravděpodobně pohybovat v řádech stovek, či dokonce tisíců.³⁰⁹ I přesto, že dvě lesby, tvořící můj výzkumný soubor hovořily o umělém oplodnění, ani jedna respondentka se nezmínila o tom, že by došlo k umělému oplodnění na zahraničních klinikách. Spíše se přikláněly k obcházení zákona a uvedly:

Respondentka A: *„Už mi také tikají biologické hodiny. Jednou budeme mít vlastní děti. Máme tatínka, se kterým každá budeme mít dítě. Takže byť bude mít dvě mámy, bude mít jednoho tátu. Takže to, že nemůžeme mít dítě přirozenou cestou, mě v ničem neomezuje. Budoucí otec je také homosexuální orientace, bude pouze dárce spermatu, i když počítáme s tím, že bude s dítětem udržovat pravidelný kontakt. Vybraly jsme si ho, protože splňoval naše představy a navíc se známe více než sedmnáct let.“*

Respondentka C: *„Jednou bychom chtěly samozřejmě děti. Nejdříve se o dítě pokusíme domácí inseminací, verba v bandasce[smích]. Pokud by to nevyšlo touhle*

³⁰⁷ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 34.

³⁰⁸ POLÁŠKOVÁ *Plánovaná lesbická rodina: rozhodovací proces jako klíčový aspekt přechodu k rodičovství*, s. 59-60.

³⁰⁹ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 30.

cestou, pak by následovalo umělé oplodnění. Nejdříve by byla těhotná partnerka, po roce, po dvou bych chtěla já. To, že nemůžeme mít dítě přirozenou cestou, nevadí, nijak nás to neomezuje. Ba naopak, máme to lepší než homosexuální chlapi. Spíše mě mrzí, že právní věci jsou kolem toho nedořešené. Bohužel bych musela obejít zákony ČR a najít si muže, který by podepsal papíry, že je mým přítelem a že nemůžeme mít děti. Dárce spermatu by byl můj dlouhodobý kamarád.“

Dalším způsobem, jak se stát rodičem, je nalezení stejnopohlavního páru opačného pohlaví s podobnou touhou, a pak dítě spolu vychovávají čtyři dospělí rodiče. Jánošová na ochranu těchto poněkud zvláštních variací soužití i výchovy uvádí, že tito lidé jsou většinou pro rodičovství osobnostně zralí, připravení citově, finančně i existenčně, což je pro dítě lepším začátkem života, než v minulosti četná neplánovaná mladá manželství, uzavíraná narychlo, kvůli nechtěnému těhotenství ženy.³¹⁰ Také jeden dotazovaný gay uvedl, že toto by byla jedna z variant, ke které se nyní přiklání: „*Jednou bychom chtěli i dítě, vidím to tak, že bychom se domluvili s dvěma lesbičkami a měli střídavou péči. Na dítě by to vliv určitě nemělo, pokud by bylo dobře vychovávané. Ale to, že nemůžeme mít děti jako heteráci, nějak neřeším.*“³¹¹

Další variantou, jak se homosexuální člověk může stát rodičem je adoptování dítěte své partnerky či partnera. Avšak i tento způsob je povolen jen v některých zemích. Právo adoptovat dítě partnerky či partnera umožňuje, aby se vztah mezi dítětem a partnerem upravil i právně, což přispívá ke stabilitě těchto vztahů. V České republice homosexuální partneři toto právo nemají. Partneři či partnerky se podílejí na výchově často řadu let, po dobu trvání registrovaného partnerství, mají tuto povinnost stanovenou zákonem.³¹² Ani jeden z respondentů však neměl žádné dítě z předchozího manželství, proto se nikdo z dotazovaných nestal rodičem touto cestou.³¹³

9.2 Vliv na psychický vývoj dítěte

Představa výchovy dítěte homosexuální dvojicí se setkává s mnohem menší podporou ze strany veřejnosti, než uzákonění partnerského soužití. Hlavním argumentem odpůrců,

³¹⁰ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 64.

³¹¹ Respondent F.

³¹² Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 33.

³¹³ Vlastní výzkum.

je ochrana psychického vývoje dítěte.³¹⁴ Svobodová ve své knize však uvádí, že většina zahraničních výzkumů popírá, že by vývoj dětí v rodině homosexuálních partnerů, byl nějakým způsobem ohrožen, ať už jde o sexuální orientaci dětí, jejich celkové psychické zdraví, či dopad zjištění, že jejich rodiče jsou homosexuálně orientovaní.³¹⁵ „*Jedna známá studie (Golombok et Al., 1983) zkoumala utváření pohlavní identity u dětí lesbických matek ve srovnání s dětmi z rodin vedených jedním rodičem. Ani u děvčat, ani u chlapců nebyly zjištěny žádné rozdíly. Dnes už jsou ovšem podobné studie považovány za adekvátní.*“³¹⁶

Navzdory přesvědčení laiků a i některých odborníků žádný z relevantních výzkumů nezjistil, že by děti homosexuálních rodičů měly nějaké větší problémy v oblasti formování pohlavní či sexuální identity.³¹⁷

Také v dalších oblastech psychického vývoje nebyly prokázány žádné větší problémy. Při srovnávání dětí vychovávaných jedním rodičem s homosexuální orientací a dětí vychovávaných homosexuálním párem, se ale prokázalo, že pro děti je mnohem lepší, když jsou vychovávány dvěma rodiči.³¹⁸ Championová uvádí, že pro psychické prospívání dítěte je nejvýznamnější to, zda rodiče jsou šťastní a mají uspokojivý vztah, než zda jde o partnery opačného či stejného pohlaví.³¹⁹

„*Na podkladě těchto výzkumů již některé mezinárodně uznávané odborné společnosti zpracovaly expertní stanoviska, která poukazují na to, že není důvod bránit stejnopohlavním párům v naplňování jejich touhy po dětech.*“³²⁰ Jsou země, které dovolují umělé oplodnění lesbickým párům, umožňují adopci dětí homosexuálními páry.³²¹

Kdyby si dítě mělo vybrat, kde se chce narodit, jistě by si vybralo rodinu úplnou, kde je ideálně otec a matka. Důležité však je, aby děti měly chápajícího a milujícího člověka, který s nimi dlouhodobě respektive celoživotně počítá. Jestliže dětem nikdo z dospělých, sám v sobě, takového člověka neposkytne, dostávají se do daleko těžších problémů, než jaké by mohla vyvolat jejich eventuelní rodová či sexuální orientace.³²²

³¹⁴ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 64.

³¹⁵ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 154.

³¹⁶ SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 154.

³¹⁷ Srov. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 31.

³¹⁸ Tamtéž, s. 31.

³¹⁹ Srov. SOBOTKOVÁ, I., *Psychologie rodiny*, s. 154.

³²⁰ KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, s. 31.

³²¹ Tamtéž, s. 34.

³²² Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 64.

Dle názorů všech respondentů by jejich orientace neměla vliv na vývoj jedince. Uvedu zde některé výpovědi respondentů:

Respondenka A: *„Myslím si, že na dítě to rozhodně negativní vliv mít nebude, proč by taky mělo, že? Otce mít bude, akorát bude mít dvě maminky. Bude stejné, jako ostatní děti, možná trochu více tolerantní.“*

Respondetka C: *„Nevěřím tomu, že by to mohlo mít na dítě nějaký špatný vliv. Na sexualitu rozhodně ne. Jsem přesvědčena, že nezáleží na pohlaví, nesmí ten člověk být s prominutím „magor“, jako např. extrémní feministky. Pokud je člověk normální, nejedná se o žádný extrém, na dítě to vliv nemá. Podle mě nezáleží na pohlaví, co se týká výchovy dětí, ale na tom, jaký člověk je. A co se týká s prominutím hloupých názorů, na to, jestli by měla výchova homosexuály vliv na dítě, to je lepší se nevyjadřovat. To že v některých případech vychovávají děti prostitutky, či lidé bez koruny, to nikdo neřeší, zda to má vliv na dítě. Homosexualita na dítě, dle mého názoru rozhodně nemá vliv.“*

10 Závěr

Diplomová práce se zabývá celkovým pohledem do života homosexuálů. Předem bylo zřejmé, že zpracování této práce, nebude jednoduchým úkolem, neboť ne každý je schopný hovořit o svém životě s cizí osobou. Věděla jsem, že se budu muset potýkat s různými reakcemi na otázky. Homosexualita je pro mnoho lidí ze začátku velkým utrpením, doprovázeným různými psychickými problémy. Ne každý rád vzpomíná, na to, jak se trápil, jaké měl kvůli své orientaci problémy a jaké na ně měla homosexualita dopady. Právě z těchto důvodů bylo pro splnění cíle nesmírně důležité vytvořit prostředí absolutní důvěry.

Práce obsahuje srovnávání informací obsažených v literatuře s poznatky z vlastního výzkumu. Získané závěry mnohdy potvrzovaly informace obsažené v literatuře, občas však docházelo k rozporu, což může být bezpochyby vysvětleno malým počtem respondentů ve výzkumném souboru, konkrétně osmi respondenty.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaký má homosexualita vliv na psychiku jedince, k němuž mi dopomohlo celkové nahlédnutí do života homosexuálů.

Výše zmiňovaný cíl byl naplněn díky kvalitativnímu výzkumu, metodou hloubkového rozhovoru, který mi pomohl získat mnoho informací týkajících se celkového života homosexuálů.

K naplnění hlavního cíle mi pomohlo stanovení již zmiňovaných výzkumných otázek:

Kdy docházelo u jedince k uvědomění si své orientace?

Jaké dopady má homosexualita na psychiku jedince?

Využívají homosexuálové často odbornou pomoc?

Jaké dopady mělo sdělení své orientace na vztahy v rodině?

Setkávají se homosexuálové často s negativními postoji veřejnosti?

Ovlivňují tyto negativní postoje psychiku jedince?

Tyto výzkumné otázky a další odvozené otázky byly zodpovězeny na základě rozhovorů s respondenty s homosexuální orientací žijící na území Jižních Čech. Od respondentů byla zjištěna řada informací, které byly následně kódovány do kategorií:

dětství a vztahy s rodiči, uvědomování a přiznání si vlastní orientace, coming out u rodičů, postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám, dopad na psychiku a partnerství. Každý rozhovor byl anonymní a individuální.

Jako první výzkumnou otázku jsem si stanovila: **Kdy docházelo u jedince k uvědomění si své orientace?** Výzkumem bylo zjištěno, že průměrný věk uvědomění si své orientace byl necelých osmnáct let. Věk, kdy si jednotliví respondenti uvědomili, že jsou homosexuálně orientovaní, znázorňuje tabulka č. 3: Přijetí vlastní orientace, která je obsažena v příloze I.

Odborná literatura v mnohých případech uvádí, že u žen dochází k uvědomění si své orientace nejčastěji mezi patnáctým a dvacátým rokem.³²³ Průměrný věk uvědomění si své orientace lesbickými ženami dle mého výzkumu je 17, 25 let. Je tedy jasná shoda mezi informacemi obsaženými v literatuře a informacemi získanými hloubkovou sondáží. Co se týká uvědomění si orientace homosexuálními muži, literatura s výzkumem příliš nekoreluje. Průměrný věk uvědomění si své orientace mnou dotazovaných gayů je 18,5 let, kdežto literatura uvádí, že tento věk je nižší, a to v rozmezí 12-16 let.³²⁴ Tím se objevuje jistá neshoda v tvrzení, že muži si svoji orientaci uvědomují většinou dříve než ženy, které se snaží homosexualitu popírat zejména kvůli touze po dítěti.

V některých literaturách lze naléznout informaci, že k samému počátku uvědomění si odlišnosti někdy může docházet v mladším věku, tedy v dětství.³²⁵ Jedinec si však nemusí být vědom, že se jedná o homosexualitu. Z výpovědi respondentů vyplynulo, že už předtím, než si dotazovaný uvědomil své zaměření, se objevovali známky chování, které by mohly homosexualitě nasvědčovat. Avšak všichni dotazovaní si tento fakt uvědomili zpětně. Příkladem je výpověď respondentky E, která uvedla, že když její spolužačky a ostatní vrstevnice hovořily, o tom, který kluk se jim líbí, kterého mají rády, tak jí to připadalo „trapné“. U této respondentky došlo zároveň k uvědomění si homosexuality v nejranějším věku ve srovnání s ostatními respondenty. Jako věk plného uvědomění si homosexuality uvedla tato dotazovaná dvanáct let.

³²³ Srov. JÁNOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 10.

³²⁴ Tamžéž, s. 10.

³²⁵ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 6.

K tomuto uvědomění dochází mnohdy na základě toho, že se u jednotlivce zrodí z přátelství láska. U gayů v některých případech dojde k uvědomění si, že jsou homosexuálové, na základě první sexuální zkušenosti s osobou stejného pohlaví.³²⁶

Dále výsledky výzkumu souhlasí s odbornou literaturou, když popisují, že i přesto, že si člověk svoji orientaci mnohdy uvědomí v brzkém věku, někteří jednotlivci mají tendenci odmítat homosexualitu a předstírají heterosexuality.³²⁷ Z celkového výzkumného souboru homosexualitu odmítaly dvě ženy a jeden muž.

Skutečnost, že si člověk uvědomí, že se liší svojí orientací od majoritní společnosti, je pro něho těžké přijmout, což také většina literatury uvádí.³²⁸ Dále v literatuře velmi často nalezneme, že záleží na věku, kdy si člověk uvědomí homosexualitu. Bass a Kaufman uvedli, že čím je člověk mladší, tím je to pro něj horší.³²⁹ S tímto tvrzením se však můj výzkum rozchází, jelikož věk nehrál téměř žádnou roli. Jedna respondentka, uvedla, že i přesto, že si svoji orientaci uvědomila ve dvanácti letech, toto zjištění pro ni bylo normální a odůvodnila si to tím, že to tak prostě má být. Tři z dotazovaných si uvědomili svoji odlišnost ve dvaceti letech, a z toho dva respondenti, pocítovali nejistotu a dokonce šok.

I přesto, že v odborné literatuře se také často udává, že uvědomění si své homosexuality je téměř pro každého těžkým obdobím, které člověk musí překonat³³⁰, můj výzkum se s tímto tvrzením příliš neshoduje. Bylo zjištěno, že čtyři dotazovaní tuto skutečnost přijali a neprožívali žádné negativní emoce, kterým by přiřkládali důraz. Pátý respondent dokonce uvedl, že když se uvědomil svoji orientaci, byla to pro něj úleva. Pouze u třech respondentů se objevily špatné emoce, jako je zmatenost, nejistota či šok. Tyto emoce se objevovaly pouze u žen.

Mohu odkázat na společný závěr odborné literatury a svého výzkumu, kde se mluví o tom, že na přijetí vlastní orientace člověk mnohdy potřebuje spoustu času, a proto je coming out považován za proces, který je individuální. Je ovlivněn mnoha faktory a u každého jednotlivce trvá různě dlouho, i když je tento proces většinou považován za dlouhodobý. Než se člověk smíří s tím, že je homosexuál, mnohdy potřebuje několik let.³³¹ Jak je patrné z rozhovorů s respondenty, někomu však stačí pouze pár dní.

³²⁶ Srov. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*, s. 43.

³²⁷ Srov. KAŇKA, P., *Abeceda homosexuality*, s. 7.

³²⁸ Lze nalézt v knize: *Láska je láska, Třetí pohlaví* apod.

³²⁹ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 54.

³³⁰ Tamtéž, s. 54.

³³¹ Srov. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgbt dieťaťa*, s. neuvedeno.

Když tedy shrnu výše zmíněné, uvědomění si své orientace bývá většinou kolem puberty. Jsou však výjimky, kdy si člověk uvědomí svou orientaci už v brzkém věku. Někteří jednotlivci si mohou uvědomit, že jsou gay či lesba, až poté, co založí rodinu a mají děti. Z mého výzkumného souboru si však všichni dotazovaní uvědomili svoji orientaci maximálně do dvaceti let věku. Pocity, které má člověk, když zjistí, že je homosexuál, jsou různé. Žádný určující faktor, jako je věk či pohlaví nebyl shledán.

Tato otázka byla zodpovězena a následovala další výzkumná otázka, která zněla: **Jaké dopady má homosexualita na psychiku jedince?** Na psychiku může mít vliv uvědomění si své orientace, špatný coming out, nepřijetí rodiny, nemožnost mít děti, apod. Pro některé respondenty měla homosexualita velký dopad na jejich psychiku. Jeden dotazovaný, uvedl, že při uvědomění si homosexuality neměl zvláštní pocity, dokonce uvedl, že to neřešil. V dalších výpovědích však uvedl, že homosexualita měla bezpochyby velký vliv na jeho psychiku. Může to znít jako paradox, je ale důležité si uvědomit, že tyto problémy mohou u člověka nastat až po delší době.

Problémy psychického rázu se objevovaly u 50 % dotazovaných. Jednalo se o dvě ženy, a dva muže.³³² Při každém rozhovoru vždy respondent uvedl, jak by zhodnotil homosexualitu z hlediska psychiku. Právě proto byla vytvořena také kategorie: Dopad na psychiku.

Odborná literatura uvádí mezi nejčastějšími dopady na psychiku deprese, sebevražedné chování, požívání návykových látek a problémy ve škole.³³³ Výzkum potvrdil, že všechny tyto problémy se vždy, alespoň u jednoho z dotazovaných vyskytly.

Mezi nejčastěji popisované problémy psychického rázu v mém výzkumném vzorku se objevovaly deprese doprovázené úzkostmi. V literatuře se uvádí, že mezi hlavními projevy depresí mohou být také poruchy příjmu potravy.³³⁴ Příčiny poruch příjmu potravy můžou být různé, může se zde projevit vliv biologických, sociálních a psychologických faktorů.³³⁵ Poruchy tohoto rázu způsobené právě psychickými faktory se také dostavily u jedné z dotazovaných, které přetrvávají dodnes, i přesto, že je respondentka v současné době spokojená a překonala ostatní problémy.

³³² Jejich výpovědi lze nalézt v Příloze II. Komplexní přepisy rozhovorů.

³³³ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 68.

³³⁴ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 12

³³⁵ VÁGNEROVÁ, M., *Psychologie pro pomáhající profese*, s. 119.

Důvodem depresí mohou být suicidní myšlenky či dokonce jednání. U dvou respondentů se objevovaly sebevražedné myšlenky, u dalšího dotazovaného dokonce pokus, který byl demonstrativního typu. Rovněž literatura popisuje, že u homosexuálů není toto chování výjimkou a ukazuje jistou souvislost mezi sebevražednými úmysly a rodinou s problémy alkoholického rázu nebo psychického zneužívání³³⁶, což můj výzkum potvrdil. Všichni tři dotazovaní, kteří mají zkušenost se sebevražednými myšlenkami či pokusy pocházejí z rodin, kde nějaký člen byl uživatelem alkoholu, či dokonce drog.

Užívání návykových látek se vyskytovalo u třech respondentů. Tito respondenti zároveň měli výše zmiňované deprese. Objevila se jistá shoda s odbornou literaturou a výpověďmi respondentů. K užívání škodlivých látek docházelo, jak kvůli studu, tak kvůli snaze popřít homosexualitu a zapomenout na problémy, které homosexualita přináší.³³⁷ Ostatní dotazovaní uvedli, že mají s návykovými látkami také zkušenosti, ale příčina užívání nesouvisela s homosexualitou. Jednalo se o pouhé experimentování. Pod vlivem alkoholu však dotazovaní mnohdy hovořili o své orientaci, jelikož alkohol působí také jako „uvolňovač“.

Jistá shoda byla také nalezena při zjišťování, zda měl člověk problémy ve škole, právě kvůli své orientaci. Pouze u jedné respondentky se objevily problémy ve škole, kdy se jednalo o záškoláctví. Vznik těchto problémů dotazovaná přisuzuje studu a vyhýbání se nepříjemným situacím, které by mohly přicházet ze strany spolužáků. Co se týká odborné literatury, ta také spatřuje záškoláctví spojené s homosexualitou v těchto příčinách.³³⁸

Co se týká dopadů na jednotlivce, homosexualita mnohdy znepříjemní život. Lidé často trpí depresemi, které mohou vyvolat sebevražedné úmysly. Z mého výzkumného souboru se však toto rizikové chování objevilo u třech respondentů z pěti. Problémy ve škole měla pouze jedna dotazovaná, ostatní respondenti uvedli, že co se týká studia, homosexualita jim to nestěžovala.

Mnoho lidí se může domnívat, že další důvodem špatného psychického stavu u homosexuálů, může být nemožnost mít potomka přirozenou cestou. Odborná literatura však uvádí, že homosexuálové většinou tento fakt akceptují, což může být vysvětleno,

³³⁶ Srov. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 22-23.

³³⁷ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 33.

³³⁸ Srov. ONDRISOVÁ, S., *Neviditelná menšina*, s. 113.

tím, že jejich minoritní orientace se vylučuje s naplněním rodičovských tužeb, je dusivá dominance konzervativních heterosexistických schémat ve společnosti - homosexuálové od mala vyrůstají v prostředí, které je k nim samým v lepším případě indiferentní, většinou však spíše nepřátelské.³³⁹ Můj výzkum toto tvrzení potvrdil, jelikož ukázal, že ani jednoho z dotazovaných tento fakt netrápí, jelikož existují jiné různé cesty vedoucí k rodičovství.

Když má člověk problémy psychického rázu, ať už se jedná o homosexuály či heterosexuály, potřebuje podporu rodiny a blízkých přátel. Ne však pro každého je tato pomoc dostačující. Někdy člověk musí zvolit pomoc odborníka při řešení problému. Právě proto je další výzkumná otázka zaměřená na odbornou pomoc. Její znění je: **Využívají homosexuálové často odbornou pomoc?**

Z celkového výzkumného souboru bylo zjištěno, že pouze dvě dotazované musely využít odbornou pomoc. I přesto, že v literatuře lze naleznout mnoho odborníků, kteří se zabývají homosexualitou³⁴⁰, obě lesbičky využily pomoc psychologa. Psycholog může být homosexuálům nápomocný v případě, že si nejsou jedinci jistí svoji orientaci nebo prožívají beznaděj, mají deprese nebo myšlenky na sebevraždu, nebo mají strach sdělit svoji orientaci okolí. Mohou jeho pomoc využít také v případě, že mají po proběhnutém coming outu problémy s navazováním a udržováním partnerských vztahů.³⁴¹ Respondentka A uvedla, že pomoc využila právě při depresích, na které brala léky, které jí pomohly zbavit se těchto nežádoucích stavů. Respondenka G uvedla, že ke své psycholožce dochází stále, i přesto, že se cítí v současné době šťastně. Díky psycholožce se však dokázala s homosexualitou vyrovnat, sdělit jí otcí a následně s orientací žít spokojený život. Odbornou pomoc vyhledala díky kolegyni, která jí doporučila její známou lékařku.

Jeden dotazovaný gay uvedl, že docházel k psychologovi, ale důvodem jeho návštěvy nebyla homosexualita. O své orientaci však svému lékaři řekl, neboť si uvědomoval, že je možné, že i jeho sexuální orientace může být příčinou jeho problému.

Co se týká pomoci jinými odborníky, nikdo z mého výzkumného souboru nedocházel k žádnému odborníkovi, i přesto, že někteří dotazovaní, problémy měli. Vždy se jim podařilo tyto problémy zvládnout s pomocí přátel či dokonce rodiny.

³³⁹ Reznice homosexuálů na rodičovství. [online].

³⁴⁰ Viz. Kapitola č. 7. 1. Odborná pomoc při řešení problému s homosexualitou a coming outem.

³⁴¹ Srov. ZETÍKOVÁ, M. *Jak přežít coming out.* [online].

Dotazovaní se mnohdy svěřili svým známým právě kvůli podpoře a sdílení starostí spjatých s homosexualitou.

Další výzkumná otázka byla: **Jaké dopady mělo sdělení své orientace na vztahy v rodině?** Homosexuálové často prožívají tíživé období a právě rodina může být ta, od které se očekává podpora a pomoc. Když se však rodiče dozví a homosexuální orientaci svého potomka, mnohdy jsou jejich reakce špatné. Právě obava z reakce může být hlavním důvodem, proč o své orientaci potomek s rodiči nehovoří.

Jak bylo zjištěno, vyjma jednoho respondenta, všichni rodiče vědí o homosexualitě svého syna či dcery. Nedbálková k problematice vnímání homosexuality rodiči upozorňuje na fakt, že homosexualita není životní styl, že stejně jako ve většinově orientované společnosti i mezi lidmi homosexuálně zaměřenými se vyskytují jak tzv. rodinné typy, tedy lidé, kteří mají dlouhodobý partnerský vztah a mohou pečovat o děti.³⁴² Toto uvědomění mnohdy může pomoci rodičům při jejich coming outu.

Pouze jeden dotazovaný uvedl, že rodičům svoji orientaci nesdělil právě kvůli strachu. Dotazovaný uvedl, že jeho rodina je fungující, vztahy mezi jednotlivými členy jsou dobré a žije s oběma rodiči, se kterými vychází. V budoucnu se chystá o své orientaci hovořit, ale zatím neplánuje, kdy se to stane. Jako jeden hlavní důvod, proč by rodičům tento fakt sdělil, uvedl vážnou nemoc či nějaké vážné problémy.

Ostatní respondenti uvedli, že o své homosexualitě svoje rodiče informovali. Důvody proč se to rozhodli sdělit, jsou různé. Uváděny byly například: existence partnerky/partnera, přesvědčení, že by o tom měli vědět. Další důvody znázorňuje tabulka č. 5: Coming out u rodičů.

Poté, co jsem s respondenty hovořila o důvodech, proč se rozhodli svoji orientaci říci, následovala další otázka, která byla zaměřena na reakci rodičů. U většiny respondentů jsem se setkala s pozitivním hodnocením reakce jejich rodičů. Zde mohu odkázat na shodu s odbornou literaturou, která uvádí, že negativní reakce, napadení či vyhazování bývají vzácné.³⁴³ Se situací, kdy by dávali rodiče respondentům vinu za jejich orientaci, se žádní dotazovaní nesečkali. Někteří respondenti však uváděli, že pro rodiče to bylo zklamání nebo že cítili lítost doprovázenou pláčem.

Hodnotit, zda se fáze rodičovského coming outu shodují s výpověďmi respondentů a odbornou literaturou, by bylo nepřesné, jelikož homosexuální potomek nemusí vědět o

³⁴² Srov. NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska Když choděj kluci s klukama a holky s holkama*, s. 22.

³⁴³ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 14.

tom, jak jeho rodiče tento fakt „vstřebávali“ a jak se s ním vyrovnávali. Poslední fází, která je v odborných knihách uváděna, je akceptace.³⁴⁴ Dle výpovědi respondentů lze vytvořit závěr, že do této fáze nyní došli všichni rodiče.

I přesto, že z výpovědí dotazovaných je patrné, že všichni rodiče homosexualitu akceptují, další otázka byla zaměřena na změny po sdělení své orientace. Pokud se změní vztahy, pro homosexuála to může mít bezpochyby velký vliv na jeho psychiku, může pociťovat vinu, zlost, lítost či smutek. Odpovědi respondentů mě však mile překvapily, neboť, jak všichni uvedli, vztahy se dle dotazovaných k horšímu nezměnily, rodiče stále své potomky podporují a někteří dotazovaní uvedli, že se vztahy dokonce zlepšily a konečně cítí pochopení ze strany rodičů.

Když tedy shrnu odpověď na výzkumnou otázku, oznámení své orientace nemělo žádné dopady na vztahy v rodině. Nejsou pociťované žádné negativní změny a žádná reakce rodičů neměla na respondenta negativní dopad.

Jako další otázku pro splnění cíle mi pomohla takto stanovená otázka: **Setkávají se homosexuálové často s negativními postoji veřejnosti?** Ač se zdá, že Česká republika je k homosexuálům stále více tolerantní, s nepřátelskými postoji se setkali všichni respondenti. První otázka byla zaměřena na homofobii, s kterou se museli potýkat všichni respondenti vyjma jednoho. Respondent D uvedl, že se s homofobií neseťkal, kdy sám hned odůvodnil, proč tomu tak dle jeho názoru je. Hlavní důvod spatřuje v tom, že o jeho orientaci nikdo neví, což je jistě přijatelné vysvětlení.

Odborná literatura uvádí, že homofobie lze spatřovat ve třech rovinách - osobní, mezilidských vztahů a institucionální, které se vzájemně propojují.³⁴⁵ Z odpovědí respondentů lze usuzovat, že nejčastěji se s homofobií setkávají právě na rovině mezilidských vztahů, neboť homofobii spatřují v urážkách, špatných vtipech, narážkách a vulgárních označeních. Zajímavým zjištěním je skutečnost, že lidé, kteří se necítí dobře ve společnosti homosexuálů, případně se jim i vyhýbají, se významně častěji mylně domnívají, že lidé s dobrým vztahem k homosexuálům mají sami homosexuální sklony. Existují samozřejmě i heterosexuálové, kteří se cítí dobře ve společnosti homosexuálních lidí a proto sami tuto komunitu aktivně vyhledávají.³⁴⁶

³⁴⁴ Viz. Kapitola č. 4. 3. Stádia rodičovského coming outu.

³⁴⁵ Srov. SMITHOVÁ, H., KURUC, A., *Odporúčania a podnety pre psychologov a psychologičky, ktorí pracujú s lesbickými / gejskými/ bisexuálnymi/ transrodovými (LGBT) klientmi a klientkami*, s. 50. Tyto roviny jsou více rozebrány v kapitole č. 6. 3. Homofobie.

³⁴⁶ Jaké jsou homofobní postoje. [online].

Někteří dotazovaní odpovídali, že se s homofobii potýkají velmi často, jiní vzpomínali na nějaké konkrétní případy, jelikož se s těmito postoji nemusí často potýkat.

Druhá otázka byla změřena na diskriminaci. Ráda bych poukázala na jistou shodu mezi literaturou a výsledky mého výzkumu. V odborné literatuře se uvádí, že v ČR je poměrně dobře zajištěná ochrana proti diskriminaci, alespoň v oblasti pracovních vztahů.³⁴⁷ Což lze zaznamenat i v mém výzkumu, kde vyplynulo, že s diskriminací se setkali pouze dva respondenti. Respondentka A uvedla, že se jednalo o oblast práce. Respondent H uvedl, že má také jistou zkušenost s diskriminací, na konkrétní příklad ani na oblast, které se tento nepřátelský postoj týkal, si však nevzpomněl. Ostatní respondenti uvedli, že se s diskriminací neseťkali, z čehož vyplývá, že ve srovnání s homofobii je ochrana proti tomuto jevu na dobré úrovni.

Je však nutné si uvědomit, že co se týká diskriminace v oblasti práce, ne každý na pracovišti svoji orientaci sdělí, což může být zapříčiněno právě ze strachu z diskriminace. Tři respondenti uvedli, že o jejich orientaci v práci nevědí. Důvody, proč o svém zaměření nehovoří, jsou různé. Respondentka A uvedla, že o tom, že je lesba, nemluví právě kvůli špatné zkušenosti z předešlé práce. Další respondentka není v práci příliš dlouho, ale pokud by se jí někdo zeptal, neměla by problém říci, že není heterosexuální. Poslední respondent svoji orientaci neříká téměř nikomu, pouze blízkým přátelům.

Jak uvádí odborná literatura, zatím neexistuje zákon, který by výslovně zakazoval diskriminaci i v jiných oblastech života.³⁴⁸ I přesto se s diskriminací v ostatních oblastech dotazovaní neseťkávají.

Závěrem lze tedy říci, že s homofobii se musí stále potýkat mnoho homosexuálů, kdežto s diskriminací se lidé příliš neseťkávají.

Na tuto otázku velmi úzce navazuje poslední stanovená otázka: **Ovlivňují tyto negativní postoje psychiku jedince?** Jak zmiňuji v kapitole č. 6, která je zaměřena na nepřátelské postoje k homosexuálům, pro mnoho gayů a lesbiček tyto postoje mohou vést ke zvratu coming outu, k pocitům viny a k celkovému znejistění své osoby. Nepřátelské postoje mají mnoho důsledků na psychiku jedince, které mohou jednotlivce

³⁴⁷ Srov. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska*, s. 24.

³⁴⁸ Tamtéž, s. 24.

přivést k zoufalství, strachu či úzkostem.³⁴⁹ Proto jsem tuto výzkumnou otázku považovala za důležitou.

Každý člověk, ať už je diskriminován či nenáviděn kvůli orientaci, náboženskému vyznání, rase apod., se dokáže s těmito nepřátelskými postoji vyrovnat jinak. Záleží jistě na pohlaví, věku a vlastnostech jedince.

Jak jsem již zmínila, z mého výzkumného souboru se s diskriminací setkala jedna respondentka a to v oblasti práce. Jak vypověděla dotazovaná, pociťovala ohromné zklamání a ponížení. „*Byla jsem kvůli této skutečnosti nepřijemná, vzteklá a přehnaně lítostivá*“, uvedla respondentka A. Popisovala, jak cítila hrozné zoufalství. Toto trápení trvalo velmi dlouho, proto byla donucena z práce odejít. Toto nepřátelské chování zanechalo na dotazované stále velké dopady, jelikož se v nynější práci bojí o homosexualitě hovořit.

Reakce na homofobii byly různé. Čtyři respondenti uvedli, že nepřátelské postoje měly dopady na jejich psychiku. Respondenti popisovali, že pociťovali lítost, zklamání, strach, vztek, zoufalství, deprese apod. Zbývající čtyři respondenti uvedli, že tyto postoje neřešili a že toto chování ostatních lidí na ně nemělo vliv. Vysvětlovali, že tito lidé jim nestojí za řeč ani za trápení a proto to „hodili za hlavu“.

Je tedy zřejmé, že homofobie a diskriminace mohou mít na psychiku homosexuálně orientovaného jistý vliv. Je to však individuální a záleží na osobnosti každého člověka.

Všechny výzkumné otázky byly zodpovězeny. Jak je z nich možné shrnout, homosexualita má nemalý vliv na psychiku jedince. Pro homosexuály je důležitá podpora rodiny, přátel a v některých případech také odborníka. Život homosexuála je složitý v tom, že se musí vyrovnávat sám se svoji orientací, musí nalézt odvahu, aby svoji orientaci sdělil rodině a přátelům a musí čelit nepřátelským postojům. Ne každý dokáže jedince přijmout, takový, jaký opravdu je. Všechny tyto faktory se podílejí na životě homosexuála a hlavně na celkové osobní pohodě, která mnohdy zaručuje psychickou vyrovnanost. Proto, aby člověk vedl spokojený život a homosexualita se nestala celoživotní „zátěží“, je důležitý úspěšný coming out.

Je tedy možné konstatovat, že výzkumné otázky byly zodpovězeny, čímž je splněn cíl práce. Práce může pomoci obohatit vědomosti o homosexualitě a může být

³⁴⁹ Srov. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*, s. 18.

východiskem pro další zkoumání. Může také pomoci laikům, kteří si mohou zvýšit povědomí o životě homosexuálně orientovaných osob.

11 Seznam použité literatury

1. AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION. *Answers to your questions: For a better understanding of sexual orientation and homosexuality*. [online]. [cit. 2013-10-05]. Washington, D. C., 2008. Dostupné z <http://www.apa.org/helpcenter/sexual-orientation.aspx>.
2. AUGUSTYN, J., *Sexualita v našem životě*. Kostelní Vydří: Karmeliánské nakladatelství, 1995. ISBN 80-85537.
3. BASS, E., KAUFMAN, K., *Láska je láska. Knižka pre lesbickú, gejskú a bisexuálnu mládež*, Bratislava: Aspekt, 2003. ISBN 80-85549-40-9.
4. BLUMENFELT, RAYMOND., *Průběh procesu „coming out“ u gayů*. In: JANČOVÁ. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Tomáš Říhářek.
5. BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., *Třetí pohlaví*. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.
6. *Co je homofobie? Zastavme homofobní*. [online] [cit. 2013-12-12]. Redakce 2009. Dostupné z <http://www.nakluky.cz/magazin/item/1008-co-je-homofobie-zastavme-homofobni-chovani/>.
7. Esprit. Praha: *Časopis České asociace pro psychické zdraví*, roč. 13, 2009. ISSN 1214-2123.
8. GARNETS L. D., KIMMEL D., C. *Psychological perspectives on lesbian, gay and bisexual experiences*, New Yourk: Columbia Univerzity Press, 2003. ISBN 0-231-12413-9.
9. *GAY INICIATIVA V ČESKÉ REPUBLICE* [online] [cit. 2013-10-13] Dostupné z <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=35>.
10. GOLDGERG, R. S., SHORE, D.A. *Homosexuality and Social Work*. Library of Congress Cataloging in- Publication Data. ISBN 0-86656-180-3.
11. HABR, J. *Homosexualita a rodinné vztahy*. [online][cit. 12-11-5]. Dostupné z <http://poradenstvi.unas.cz/prectete-si/homosexualita-a-rodinne-vztahy/>.
12. HELMINIAK, D. A., *Co vlastně říká Bible o homosexualitě?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2007. ISBN 978-80-7325-122-2.

13. HENDL, J., *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
14. HINTERHUBER, H., *Stigma schizofrenie: snaha o jeho překonání. Psychiatrie pro praxi*, 2001, [online] [cit. 13-11-5]. Dostupné z http://www.solen.sk/index.php?page=pdf_view&pdf_id=1246.
15. *Jaké jsou homofobní postoje*. [online] [cit. 13-11-5]. Dostupné z <http://www.004.cz/jake-jsou-homofobni-postoje>
16. JANEBOVA, R., *Sociální práce: In Kontaktní práce*. Praha : Česká asociace streetwork.
17. JANOŠOVÁ, P. *Dívčí a chlapecká identita*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing s.r.o., 2008. ISBN 978-80-247-2284-9.
18. JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.
19. *Jihočeská lambda* [online] [cit 2013-12-24]. Dostupné z <http://www.klucicb.cz/news.php>
20. KAŇKA, P. *Abeceda homosexuality* [online], [cit. 2013-10-10]. Dostupné z www.004.cz/storage/abeceda_homosexuality.pdf.
21. KAŇKA, P., *Pedagog a homosexualita*. [online] [cit. 13-12-12]. Dostupné z <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2009112702>.
22. KOL. AUTORŮ, *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*, Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.
23. KRATOCHVÍL, S., *Sex: starosti a radosti*. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-084-3.
24. LAUN, A., *Homosexualita z katolického pohledu*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003. ISBN 80-7266-138-8.
25. LINHARTOVÁ, V., *Homosexualita- historie, personální blog Věry Linhartové* [online], [cit. 2013-10-6]. Dostupné z www.veralinhartova.cz/homosexualita-historie/.
26. MAŘÍKOVÁ, H., *Velký sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.
27. MIOVSKÝ, M., *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada publishing a.s. ISBN 80-247-1362-4. s. 134.

28. ONDRISOVÁ, S., a kol. autorů., *Neviditelná menšina*. 1. vyd. Bratislava: Nadace občan a demokracia, 2002. ISBN 80- 968528-5-X.
29. PALKOVIČ, J., *Sociální exkluze homosexuálů v ČR*. Brno, 2010. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Dana Knotová.
30. PECHOVÁ, O., *Diskriminace na základě sexuální orientace* [online] [cit 12-12-12] Dostupné z <http://e-psycholog.eu/pdf/pechova.pdf>.
31. PECHOVÁ, O., *Diskriminace sexuálních minorit v ČR*, s. neuvedena.[online] [cit. 12-11-11]. Dostupné z http://www.mkc.cz/uploaded/antidiskriminace/Diskriminace_sexualnich_minorit_v_CR.pdf.
32. POLÁŠKOVÁ, E., *Plánovaná lesbická rodina: rozhodovací proces jako klíčový aspekt přechodu k rodičovství*. Brno. 2009. Disertační práce. Masarykovy univerzita. Fakultě sociálních studií. Školitel prof. PhDr. Peter Macek, CSc.
33. PONDĚLÍČEK, I., *Každopádně sexualita*. Praha: Michal Zíko- Otakar II., 2000. ISBN 80-86355-49-7.
34. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., RABOCH, J. *O sexualitě a partnerských vztazích*, Praha: Galén. 2005. ISBN 80-7262-323-0.
35. PRAŠKO, J., PRAŠKOVÁ, H., PRAŠKOVÁ J. *Deprese a jak ji zvládat*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-809-0.
36. PROCHÁZKA, I., *Coming out, průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: Stud Brno, 2007. ISBN 80-238-8850-1.
37. PROCHÁZKA, I., *Homosexualita a heterosexuality*. [online] [cit. 13-12-5]. Dostupné z <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cislocianku=2008052101>.
psychologičky, kteří pracují s lesbickými / gejskými/ bisexuálními/transrodovými (LGBT) klientmi a klientkami. Bratislava: Vydavateľ Iniciatíva a Inakosť. 2012. ISBN 978-80-970856-0-5.
38. ROSS, W., M., *Psychopatology and psychotherapy in homosexuality*. Library of Congress Cataloging in- Publication Data. ISBN 0-86656-499-3.
39. *Rezigence homosexuálů na rodičovství*. [online] [cit 13-12-12]. Dostupné z <http://www.gl.cz/hp-homoparentalita/hp-002.phtml>
40. SEIDL, J. A KOL., *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.

41. SCHEANSOVÁ, A., *Proces coming out u mužů eroticky orientovaných na stejné pohlaví*. Praha, 2001. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Yvonna Lucká.
42. SCHOENBERG, R., GOLDGERG, R. S., SHORE, D. A. *Homosexuality and Social Work*, Library of Congress Cataloging in Publication Data. ISBN 0-86656-180-3.
43. SKOBLÍK, J., *Teologické glosy ke gay-les orientaci*, [online]. [cit. 2013-10-05]. Dostupné z: http://ktf.cuni.cz/~skoblik/gay_les/gay_les.htm
44. SLOBODA, Z., *Rozmanitost proti šikaně*, [online]. 2010. [cit. 12-11-5]. Dostupné z http://lgbt.poradna-prava.cz/folder02/metodika_zlom_cista_final.pdf.
45. SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN, R., *Homofobie v žákovských kolektivech*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009. ISBN 978-80-7440-016-2.
46. SMITH, F. L., *Hnutí homosexuálů: boj za lidská práva nebo propaganda?* Praha- Návrat domů, 2004. ISBN neuvedeno.
47. SMITHOVÁ, H., KURUC, A., *Odporúčania a podnety pre psychologov a psychologičky, ktorí pracujú s lesbickými/gejskými/bisexuálnymi/transrodovými (LGBT) klientmi a klientkami*. Bratislava: Iniciatíva Inakosť, 2012. ISBN 978-80-970856-0-5.
48. SMITKOVÁ, H., KURUC, A., *Reakcia rodičov na coming out lgtb dieťaťa*, [online] [cit. 12-10-29] Dostupné z http://homofobia.sk/uploaded/PP_B2_ReakcieR_14_72dpi.pdf.
49. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.
50. SRAUSS, A., CORBINOVA, J., *Základy kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X,
51. TOPINKOVÁ, E., *Geriatric pro praxi*. 1. vyd., dotisk. Praha: Galén, 2010. ISBN 978-80-7262-365-5.
52. TÝM GaTa, NEDBÁLKOVÁ, K., *Láska je láska...když choděj kluci s rukama a holky s holkama*. Brno: skupina GaTe a sdružení STUD Brno, 2007. ISBN 978-80-239-9050-8.
53. UZEL, R., MITLÖHNER, M., *Vybrané otázky lidské sexuologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-609-9.

54. VÁCHA, J. *Může být vaše dítě homosexuál?* [online] [cit 2012-12-12]. Dostupné z <http://www.forexample.cz/view.php?navezclanku=muze-byt-vase-dite-homosexual&cisloclanku=2011030006>.
55. VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.
56. *Vývoj v dětství*. [online][cit. 12-11-5]. Dostupné z <http://www.004.cz/vyvoj-v-detstvi>.
57. WEISS, P., *Sloupky o sexu: [40 úvah o sexu a vztazích]* 1. vyd. Praha: Mladá Fronta. 2010. ISBN 978-80-204-2188-3.
58. WEISS, P., ZVĚŘINA, J., *Sexuální chování v ČR- situace a trendy*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-558-X.
59. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.
60. ZETÍKOVÁ, M., *Jak přežít coming out*. [online] [cit 12-11-5]. Dostupné z <http://psychologie.cz/jak-prezit-coming-out/>
61. ZVĚŘINA, J., *Lékařská sexuologie*. Praha: Nakladatelství odborné literatury H&H, 1992. ISBN 80-85467-04-6.

12. Seznam příloh

Příloha I. Tabulky utvořené otevřeným kódováním

Příloha II. Komplexní přepisy rozhovoru - kazuistiky se zachovanými výpovědi, necenzurované, po souhlase respondentů byli v přepisech ponechány vulgarismy či nespisovná slova

13. Přílohy

Příloha I.

Tabulka č. 1: Základní identifikační údaje: pohlaví, věk.

Respondent	Věk	Pohlaví
A	24	žena
B	24	muž
C	30	žena
D	23	muž
E	25	žena
F	34	muž
G	27	žena
H	26	muž

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 1 znázorňuje základní identifikační údaje respondentů, tedy homosexuálně orientovaných osob - věk a pohlaví.

Průměrný věk respondentů je 26,5 let. Tento údaj byl ovlivněn zvolenou technikou sběru respondentů, kterou byl snowball sampling. Tato metoda je kombinací účelového a zároveň náhodného výběru respondentů. Hlavním východiskem pro aplikaci této metody je tzv. kontakt s první generací, která je tvořena prvními tazajícími respondenty, přes které se dostáváme k dalším dotazovaným.³⁵⁰ První respondentce, která se účastnila mého výzkumu, bylo 24 let. Doporučila mi další respondenty ze své věkové skupiny, což se dále rozrůstalo s přibývajícimi dotazovanými. Přestože pro mou diplomovou práci, toto zjištění není stěžejní informací, já ho zde uvádím, jelikož považuji tyto informace jako základ pro uvedení do problematiky.

Z pohledu genderu byl zkoumaný soubor tvořen čtyřmi muži a čtyřmi ženami.

³⁵⁰ Srov. MIOVSKÝ, M., *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. s.134.

Tabulka č. 2: Dětství a vztahy uvnitř rodiny

Respondent	Hodnocení vlastního dětství	Život s oběma rodiči	Setkávání se s užívání návykových látek v rodině	Výskyt homosexuality v rodině	Vztahy uvnitř rodiny
A	krásné, klidné	matka i otec	ne	ne	dobré vztahy
B	báječné, veselé, hravé	do 6- ti let oba rodiče, poté otec zemřel	ne	ne	fungující rodina, špatné vztahy s matky přítelem
C	spokojené, bezproblémové	matka i otec	ne	ne	dobré vztahy
D	Šťastné	matka i otec	ne	ne	fungující rodina
E	krásné, úplně normální	matka i otec do 17- ti let, poté matka odešla	otec požíval alkohol	ne	normální vztahy, občas hádky, otec občas netaktní připomínky po užití alkoholu
F	naprosto spokojené	matka i otec	otec požíval alkohol	sestřenice lesba	občasné hádky, klasická rodina, později otec často chodil opilý domů
G	spokojené	pouze otec, matka odešla v 6 - ti letech	matka pravděpodobně problémy s alkoholem	ne	život společně s matkou- špatné, poté dobré
H	ne příliš růžové	do 4 let s oběma rodiči, poté s matkou a otčímem	bratr uživatel drog, otec alkoholik	ne	narušené, dysfunkční

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 2 znázorňuje charakteristické rysy dětství a vztahů uvnitř rodiny respondentů. Většina respondentů, tedy sedm z osmi dotazovaných definuje svoje

dětství jako spokojené a dobré. Respondent H však uvedl, že jeho dětství nebylo příliš spokojené.

Dále je z tabulky zřejmé, že pět z tázaných respondentů žilo s oběma rodiči. Jeden z respondentů žil s oběma rodiči pouze do šesti let, poté mu zemřel otec, matka si později našla přítele. Respondentka E uvedla, že žila s matkou i otcem do sedmnácti let, poté už jen s otcem, co se stalo s matkou, dotazovaná odmítla sdělit. Další z respondentů uvedl, že matka od nich odešla, když mu bylo šest let, takže výchova byla spíše na otci. Respondent H žil do čtyř let s matkou, po otcově odchodu si matka našla jiného přítele.

Tři respondenti se setkali v dětství s užíváním návykových látek ve svých rodinách. Další respondentka uvedla, že matka byla pravděpodobně alkoholička. Není si tím jistá, hodnotí takto s doslechu. Jeden z respondentů uvedl, že jeho bratr byl uživatelem drog. V ostatních případech se jednalo o užívání alkoholu.

Pouze jeden z respondentů má v rodině homosexuálního jedince, kdy se jedná o sestřenicí. Ostatní z respondentů neví o nikom, kdo by nebyl heterosexuál.

Tabulka č. 3: Přijetí vlastní orientace

Respondent	Věk uvědomění si homosexuální orientace	Pocity při uvědomění si homosexuality	Tendence odmítat homosexualitu	Doba přijetí vlastní orientace
A	17	zmatenost	ano	3 roky
B	18	pohoda	ne	téměř hned, pár dní
C	20	nejistota	ne	téměř hned
D	19	žádné negativní emoce	ne	hned
E	12	žádné, prostě to tak má být	ne	hned
F	20	úleva	ano	8 let
G	20	šok	ano	po roce
H	17	neřešil to, ale chvíli uzavřenost	ne	pár dní

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tato tabulka znázorňuje věk respondentů, ve kterém si uvědomili, že jsou homosexuálně orientovaní. Průměrný věk byl 17,875, tedy skoro v osmnácti letech. Někteří z respondentů si však už dávno předtím uvědomovali, že jsou nějakým způsobem odlišní, nebo si už dříve mysleli, že je přitahuje stejné pohlaví. Jedna respondentka si uvědomila, že je lesba již ve dvanácti letech. Výpovědi všech respondentů korelují v tom, že všem z respondentů bylo maximálně dvacet let, když si uvědomili, že jsou homosexuálové.

Pocity, které měli dotazující při uvědomění si své orientace, se různí. Tři respondenti vypověděli, že toto zjištění na ně nijak nepůsobilo, brali to jako fakt. Jeden z respondentů dokonce uvedl, že to pro něj byla úleva, jelikož už dlouho předtím se stále hledal. Pouze u jednoho dotazovaného po uvědomění si své orientace následoval šok. Doba, kdy člověk úplně svoji orientaci přijme, je různě dlouhá. Nejdéle se s přijetím vyrovnával respondent F, kterému přijetí trvalo osm let.

V mnohých literaturách se často uvádí, že řada homosexuálů se snaží homosexualitu odmítat, z mého výzkumného souboru se jednalo o tři respondenty z pěti.

Tabulka č. 4: První sdělování své orientace

Respondent	Pocity před prvním sdělením	První člověk, který věděl o homosexualitě	Pocity po prvním sdělení	Doba, kdy jsem to poprvé vyslovila-od doby, kdy si byli jistí
A	strach z reakce	otec	úleva	rok
B	strach, adrenalin	kamarádka	úleva	dva, tři měsíce
C	žádné zvláštní pocity, obavy nepřítomny	kamarádka- byla zároveň učitelka	úleva	téměř hned
D	Strach	dvě nejlepší kamarádky	vděk za jejich reakci, úleva	po roce
E	Nepamatuje	kamarádka	úleva	neuvešla-nepamatuje si
F	strach, nerozhodnost	kamarádka	úleva	téměř hned
G	Vyrovnanost	„známá“ z baru	úleva	pár dní
H	Vyrovnanost	kamarádka	úleva	pár dní

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 4 zobrazuje, jak probíhalo první sdělování své orientace. 50%, tedy čtyři z dotazovaných pociťovalo strach. Tři respondenti uvedli, že byli vyrovnaní a nepociťovali žádné nepříjemné emoce. Jedna z respondentek si na svoje pocity nevzpomíná. Většina respondentů se rozhodla svěřit nejlepším přátelům, pouze jedna z dotazovaných se rozhodla tuto skutečnost sdělit jako první osobě rodinnému příslušníkovi. Zbývající jedna respondentka sdělila tento fakt barmance v hospodě, kam chodila zapíjet svůj žal. Všichni respondenti oznámili tento fakt do jednoho roku, od té doby, co si byli jistí svou orientací. Většinou však k oznámení docházelo v rozmezí pár dnů, až týdnů.

Sto procentní shoda byla zjištěna při otázce, jaké nastali pocity po prvním sdělení. U všech respondentů následovala úleva.

Tabulka č. 5: Coming out u rodičů

a) pro respondenty, u kterých rodiče vědí o orientaci

Respondent	Sdělení rodičům	Důvod sdělení rodičů	Doba, po které byla orientace sdělena rodině	Reakce rodičů	Pocitovaná změna po sdělení své orientace- ano, ne.
A	ano	existence partnerky	rok	přijali to, netají se tím, trvalo to půl roku	ne, vztahy zůstali stejné
B	ano, otec zemřel	přesvědčení, že by o tom vědět měli	půl roku	úleva	přítel matky se změnil k lepšímu
C	ano	protože jsem to přijala já sama a začali se to dovídat od ostatních	pět let, matka dříve- 2, 5 roku	přijali to, ale chtěli, abych to tajila	na chvíli to vztahy změnilo, po chvíli do konce k lepšímu
E	pouze otec, matka zemřela	rodiče by měli vědět vše	10 let	nejprve zklamání, ale bral to v pohodě	ze začátku hloupé poznámky, nyní vztahy stejné
F	ano	existence partnera	5 let	matka brek, otec nezájem	ne, smířili se s tím hned
G	ano	rada psycholožky	čtvrt roku	zděšení, trochu zklamání ale podpora	ne, stále mě ve všem podporuje
H	ano	nastala situace	pár týdnů	týden byla na měkko, poté v pořádku	ne

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 5 a) je zaměřena na respondenty, u kterých vědí matka či otec o jejich orientaci. Z osmi respondentů tento fakt sdělilo rodičům sedm respondentů. Důvody pro sdělení se lišily. U dvou respondentů bylo přesvědčení, že by tento fakt rodiče měli vědět. Také existence partnerky ve dvou případech pomohla, že orientace byla sdělena.

Z tabulky dále vyplývá, že také doba, kdy se dotazující rozhodli říct rodičům o své orientaci, se liší. Ke sdělování došlo v rozmezí pár týdnů až deseti let. Ke zhoršení vztahu uvnitř rodiny nedošlo ani u jednoho respondenta. Reakce byly různé, nedocházelo však k žádným negativním reakcím. Všichni rodiče to přijali jako fakt.

b) Rodiče nevědí o orientaci

Respondent	Sdělení rodičům	Důvod nesdělení	Oznámení v budoucnu	Důvod, který mě vedl ke sdělení rodičům
D	ne	strach	ano	problémy, vážná nemoc

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z této tabulky vyplývá, že pouze jeden z osmi respondentů neřekl rodičům o své orientaci. Jako důvod uvádí strach z reakce rodičů. Chystá se to rodičům někdy sdělit, avšak jak uvedl (viz. Příloha), neplánuje kdy. Jako důvod, který by vedl, ke sdělení své orientace uvádí nějaké problémy, či nějaká vážná nemoc.

Tabulka č. 6: Společnost a homosexualita

a) Pro respondenty, kteří svou orientaci sdělili přátelům a veřejnosti

Respondent	Doba sdělení své orientace na veřejnosti	Důvod sdělení	Nejčastější reakce
A	několik let	prostě to tak je, nevidí důvod, proč by to neměli vědět	to je skvělé, nám to nevadí i tak tě máme rádi.
B	do roka	nevidí důvod, proč by neměl	různé, jedna kamarádka to „nezkousla“
C	dvě měsíce	chci být sama sebou	vděčnost, že to netají
E	hned od uvědomění si své orientace	aby lidé věděli, jaká skutečně je	dotazy, zda má partnerku
F	3, 4 roky	nemá se za co stydět	Různé
G	v ten samý rok, co si uvědomila svoji orientaci	díky radě psycholožky	Různé
H	po měsíci	nevidí důvod, proč by neměl	milé reakce

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 6 a) je určena pro respondenty, u kterých je okolí obeznámeno s jejich homosexualitou. Stejně, jako u předchozí tabulky se jedná o sedm respondentů z osmi. Vyjma dvou respondentů začali všichni svoji orientaci dávat najevo veřejnosti během pár dnů či týdnů. Jeden z respondentů uvedl, že o jeho orientaci okolí neví, což ukazuje následující tabulka.

a) Pro respondenty, u kterých veřejnost neví o jejich orientaci

Respondent	důvod nesdělení své orientace	Oznámení v budoucnu
D	vyvarování se špatným reakcím, osobní věc	možná ano, třeba až budu mít vážný vztah

Zdroj: Vlastní výzkum.

Jak ukazuje tato tabulka, pouze jeden respondent tají svoji orientaci na veřejnosti. Důvody, proč o své orientaci nehovoří, jsou různé. Například uvádí, že je to jeho osobní věc a že se chce vyvarovat možným urážkám.

Tabulka č. 7: Postoje společnosti

Respondent	Zkušenost s diskriminací	Zkušenost s homofobií	Vliv na psychiku	Názor na toleranci v ČR
A	ano, v oblasti práce	ano	ano	v celku tolerantní
B	ne	ano	ne	skvělá tolerance
C	ne	ano	ano	stále spoustu předsudků ale docela tolerantní
D	ne	ne	-----	tolerance
E	ne	ano	ne	tolerance 50/50
F	ne	ano	ano	tolerance
G	ne	ano	dříve ano, nyní už ne	ne úplně smířená
H	ano	ano	ne	tolerantní, ale ne úplně

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 7 ukazuje, že téměř každý respondent má zkušenosti s homofobií. Kromě jednoho dotazovaného mají tuto negativní zkušenost všichni respondenti. Respondent D uvádí, že zkušenost nemá a odůvodňuje to tím, že o jeho orientaci ví opravdu málo lidí. S diskriminací se setkali dva respondenti. Respondentka A uvádí, že právě kvůli diskriminaci musela opustit pracovní místo. Respondent H neví, jaké oblasti se diskriminace konkrétně týkala, nevzpomíná si, má pocit, že všech oblastí. Na tři respondenty měly tyto nepřátelské postoje psychické dopady. Nejčastěji projevované emoce byly: lítost, zklamání, strach. Co se týká tolerance společnosti, dle všech dotazovaných je společnost v rámci možností tolerantní.

Tabulka č. 8: Dopad na psychiku

Respondent	Problémy psychického rázu spojené s homosexualitou	Užívání návykových látek z důvodu těžkého období spojené s orientací	Suicidní myšlenky či pokusy kvůli své orientaci	Problémy se studiem či s prací	Vyhledání odborné pomoci kvůli homosexualitě
A	ano, anorexie a deprese	ne	ne	ne	ano
B	ne	ne	ne	ne	ne
C	ne	ne	ne	ne	ne
D	ne	ne	ne	ne	ne
E	ne	ne	ne	ne	ne
F	ano, deprese	ano	ano, myšlenky	ne	ne
G	ano, deprese	ano	ano myšlenky	ano	ano
H	ano, deprese, úzkosti	ano	ano, demonstrativního typu	ne	ne

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z této tabulky lze vyvodit, že u 50% dotazovaných, tedy čtyři lidi, měla homosexualita vliv na psychiku. Tito respondenti měli deprese, respondentka A měla dokonce problémy s příjmem potravy, se kterými se potýká dodnes. Dva respondenti využili odbornou pomoc při problémech spojených s homosexualitou. U respondentů, kteří uvedli, že homosexualita měla vliv na jejich psychiku, se také často objevovala zvýšená konzumace alkoholu.

Jak vyplývá z tabulky, tři dotazovaní měli dále i suicidní myšlenky, jeden z respondentů dokonce i pokusy, spíše však demonstrativního typu. Pouze u jedné z dotazovaných se objevovaly problémy ve škole.

Tabulka č. 9: Partnerský život

Respondent	Vztah s heterosexuálním jedincem před uvědoměním si homosexuality	Sexuální zkušenost s heterosexuálem	Vztah s osobou stejného pohlaví v současné době	V registr. partnerství ANO-NE	Nemožnost mít děti - vliv na psychiku
A	ano	ano	ano	ne	ne
B	ne	ne	ne	ne	ne
C	ano	ano	ano	ne	ne
D	ano	ano	ne	ne	ne
E	ano	ano	ano	ne	ne
F	ano	ano	ano	ne	ne
G	ano	ano	ano	ne	ne
H	ano	ano	ano	ne	ne

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tabulky je patrné, že s výjimkou jednoho respondenta měli všichni dotazovaní heterosexuálního partnera, u všech těchto dotazovaných docházelo i k sexuálním praktikám. V nynější době má partnera šest respondentů z osmi. Bylo zjištěno, že na žádného z dotazovaných nemá vliv na psychiku nemožnost mít děti přirozenou cestu. Všichni respondenti, kromě jedné, plánují v budoucnu mít děti a to různými způsoby (viz přílohy). Ani jeden z mých respondentů není v registrovaném partnerství, i když převážná většina z nich o tom v budoucnu uvažuje.

Respondent A

Žena, 24 let

Dětství a vztahy s rodiči

Když jsem byla malá, měla jsem opravdu krásné a klidné dětství. Pamatuju si, jak jsme s rodiči jezdili na výlety, poznávali hrady, zámky. Měli několik domácích zvířat. Pravidelně jezdili k prarodičům a oni k nám. Myslím si, že jsem lepší dětství mít nemohla. Vyrůstala jsem s oběma rodiči, za což jsem ráda. Vztahy mezi rodiči byly a jsou stále velmi dobré. Bylo a je na nich vidět že se milují, že si rozumí a že spolu zůstanou již napořád. Oba se vždy chovali fěr. Nikdy jsem nebyla svědkem hádek nebo hysterických výstupů kohokoliv z nich. Ani jeden z rodičů nepijí alkohol, a neužívají žádné návykové látky. Nikdy jsem se nemusela potýkat s žádným psychickým vydíráním, nebo tak podobně. Maminka kouřila, když byla těhotná, ale pouze na začátku. V pokročilém těhotenství, již ne. Oba jsou heterosexuálně zaměření. V rodině nevím o nikom, kdo by byl homosexuálně zaměřen. Pravděpodobně jsem výjimka [smích]. Mám o dva roky mladšího bratra, který je heterosexuální a má už několik let stálou přítelkyni. Byla jsem první, tak mi rodiče nadržovali, i když jen občas a pouze tak, aby to bratrovi neublížilo. Ale že bych pocítovala nějakou přílišnou lásku, jako v negativním smyslu, to vůbec ne. S oběma rodiči jsem měla dobré vztahy, ale musím přiznat, že k tatínkovi jsem měla blíž. Jsem povahou spíš po něm, takže mi v mnoha ohledech rozuměl více než maminka. Také na rozdíl od maminky dokázal udržet tajemství a vždy se zeptal, zda to může říct i mamince. Avšak oba rodiče jsou báječní. Vždycky mi ukazovali dostatek lásky a zájmu. Neměli vymezené role, chovali se vždy podle situace, ale pokaždé drželi spolu. Nikdy nedošlo k situaci, kdy by mě nebo bratra proti sobě navzájem poštváli. Jako malá jsem měla blíž ke klukům. Lezla jsem po stromech, byla vůdce v dětských skupinách, hrála si s autíčky, na vojáky.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Jako malá jsem nikdy do kolektivu moc nezapadala. Nejsm zrovna společenský člověk, takže jsem se vždy držela mimo. O své orientaci jsem dlouho nevěděla. Poprvé jsem si to uvědomila v sedmnácti letech, když se z přátelství zrodila láska a já zjistila,

že ta slečna už pro mě není pouze kamarádkou. Byla jsem zmatená a odmítala si tu situaci přiznat. Nedávalo mi to smysl. Chtěla jsem být normální a najednou jsem se musela smířovat s tím, že budu asi navždy jiná. Bránila jsem si to přiznat a popírala to. Ona sama byla homosexuální orientace a byla tou, kdo se mě poprvé zeptal, zda já taky. Později se stala moji první dlouholetou partnerkou. Byla to ona, kdo mi ukázal, že jsem vlastně homosexuální orientace. Do té doby mě to nenapadlo, jen jsem si myslela, že prostě nemám štěstí. Nejprve jsem homosexuální orientaci odmítala, a snažila jsem se to změnit vztahy s muži. No, nepodařilo se. [smích]. Snažila jsem se najít si muže a ukázat sama sobě, že to byla náhoda, že šlo jen o psychické souznění a že dokážu být šťastná a spokojená vedle chlapa. Trvalo mi více než tři roky, než jsem dospěla do stavu, kdy jsem sama v sobě svoji orientaci přiznala. Rodiče to v té době ještě nevěděli, takže jsem se s tím potýkala sama. Na začátku jsem se snažila svoji orientaci skrývat, a to zejména kvůli rodině. Nikdy jsme se o tom doma nebavili a já měla strach z toho, jak to přijmou. Bylo tedy lepší předstírat heterosexuality. Ovšem tohle přetvařování bylo vždy jen krátkodobé. Jelikož jsem potřebovala s někým o své orientaci hovořit, mluvila jsem o ní, se svým gay kamarádem. Když se mi k tomu přiznal on. Ulevilo se mi, že v tom nejsem sama a že se můžu někoho ptát na to, co mě trápí. Ale jako první, kdo věděl o mé orientaci, byl tatínek. Řekla jsem mu to, když jsme spolu šli z města, a to asi po roce, co jsem to věděla já. Řekla jsem mu to proto, že jsem měla v té době již dlouhodobý vztah se svojí první slečnou. Přimělo mě k tomu zejména skutečnost, že má slečna k nám jezdila a mě se přičilo lhát a tvrdit že je to kamarádka. Navíc jsem tatínkovi vždy důvěřovala a věřila jsem, že to přijme dobře a že mě nezavrhne. Než jsem to poprvé sdělila, bála jsem se reakce. Ulevilo se mi. Hned poté co jsem to řekla, jsem měla pocit jako by mi ze srdce spadl obrovský kámen. Najednou jsem mohla volně dýchat.

Coming out u rodičů

Svoji orientaci jsem se rozhodla rodičům sdělit asi tak po roce. Jak jsem už říkala, otec o tom věděl dříve. Měla jsem již několik let partnerku, což byl hlavní důvod, proč jsem tuto skutečnost rodičům přiznala. Ani jeden se s tím již před nikým netají. Berou to jako hotovou věc. Než se s tím smířili, trvalo to přibližně půl roku. Všechno potřebuje svůj čas. Maminka to asi vzala lépe. Tatínek to také bere, řekl mi, že to na našem vztahu nic nemění, že jsem stále jeho dcera a že mu záleží na tom, abych byla šťastná a spokojená

a je mu jedno zda to bude s chlapem nebo ženou. Maminka je nadšená, že má dvě dcery [smích]. Oba rodiče pro mě byli a jsou oporou. Věděla jsem, že to pro ně nebude nic lehkého a tak jsem nečekala nějaké zázraky. Nicméně mě svou reakcí příjemně překvapili. Vztahy v rodině to rozhodně nerozházelo, ba naopak, změnilo to vztahy k lepšímu. Máme k sobě díky tomu ještě blíž než dřív. Když jsem si poprvé přivedla domu partnerku, rodiče se chovali skvěle.

Postoj okolí společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

S homosexualitou se netajím. Vědí o ní všichni přátelé. Trvalo to však několik let. Nevidím na tom nic špatného. Řekla jsem jim to, protože to tak prostě je. Nevybrala jsem si to, ale ani to nezměním a kvůli tomu, že s tím má někdo problém, opravdu nebudu celý život nešťastná v heterosexuálním vztahu. Nechovám se tak aby to někoho pohoršovalo. Myslím, že to přátelé a celkově okolí přijalo dobře. Nejčastější reakce byly: To je skvělý, nám to nevadí, i tak tě máme rádi. Velice mě potěšilo, že mě nikdo neodsoudil, a všichni při mně stojí. V práci o mé homosexualitě neví, a ani vědět nebudou. Je to moje věc, a nikomu není nic do toho, co dělám ve svém volném čase. V první práci o mé homosexualitě věděli a nedopadlo to dobře. Byla jsem kvůli tomu nucena odejít. Musela jsem se tak potýkat s homofobií a diskriminací. Bylo to pro mě obrovským zklamáním a ponížením. Dospělo to do stavu, kdy mi říkali, že nejsem perspektivní pro firmu a že jen dělám ostudu. Slovně mě uráželi, posílali tuto soukromou informaci dále. Byla jsem kvůli této skutečnosti nepříjemná, vzteklá a přehnaně lítostivá. Vždy jsem cítila hrozné zoufalství. Snažila jsem se chovat, jako že se nic neděje, ale stejně mě to dlouho trápilo a nutilo mě to přemýšlet, jestli to mám zapotřebí. Jinak co se týká postoje celkové společnosti, tak myslím, že je to lepší než před pár lety. Stále ale jsou lidé, kteří si myslí, že jde homosexualita vyléčit a že je to nemoc. Ale jinak je společnost docela tolerantní, což se odráží také na tom, že je v České republice zákon o registrovaném partnerství.

Dopad na psychiku

Homosexualita měla ze začátku opravdu obrovský vliv na moji psychiku. Měla jsem problémy s anorexií a depresemi. S obojím jsem se více než rok léčila. Deprese zmizely díky lékům, s jídlem bojuji doteď. Avšak že bych měla tendence užívat alkohol nebo nějaké drogy, to rozhodně ne. Samozřejmě jsem v mládí zkusila různé věci, ale jak

říkám, pouze zkusila. Nebylo to vyvoláno tím, že bych byla homosexuálně zaměřená. Ani se studiem jsem neměla žádné problémy. Vystudovala jsem VŠ. Že by mě třeba někdy napadlo přemýšlet nad sebevraždou to také rozhodně ne, je to dle mého názoru sobecký čin, takže si neumím představit, jaké potíže bych musela mít, abych měla takové myšlenky. Jak jsem taky už jednou říkala, tak jsem propadala do zoufalství, když jsem měla kvůli své orientaci problémy v práci, ale nakonec jsem odešla, takže to už je minulost.

Partnerství

Mám to štěstí, že jsem si našla skvělou partnerku. Dohromady nás dala společná kamarádka. Od té doby co jí mám, jsem klidnější a vyrovnanější. Našla jsem svoji druhou polovinu a všechno to do sebe začalo zapadat jako puzzle. Jsme spolu více jako rok a bydlíme spolu. Nastěhovaly jsme se k sobě hned na začátku vztahu. Nic se tím však nezměnilo. Možná jsme k sobě tolerantnější. Předtím jsem už také nějaké vztahy se ženami měla, ale ty trvaly jen pár měsíců. Důvodem rozchodu bylo pravděpodobně to, že to nikdy nebyla ta pravá[smích]. Vlastně díky první partnerce jsem si uvědomila svoji orientaci, takže partnerku jsem měla v podstatě hned. Po prvním sexu se ženou jsem se cítila zvláště. Nicméně jsem měla konečně pocit, že takhle to má být. Předtím jsem měla dva vztahy s heterosexuálními partnery. Vždy to byly velmi krátké vztahy. Při sexu s opačným pohlavím se necítím dobře. Nic mi to nedává. Neuspokojuje mě to. S partnerkou jsem již zasnoubená. Vedlo nás k tomu to, že jsme obě ze šťastných manželství a chceme o sobě navzájem mluvit jako o manželce. Chci mít pocit, že patří jen mě. Zatím tedy v registrovaném partnerství nejsme. Ale díky bohu za něj. Alespoň nějaká změna v přijímání homosexuálů. Už mi také tikají biologické hodiny. Jednou budeme mít vlastní děti. Máme tatínka, se kterým každá budeme mít dítě. Takže byť bude mít dvě mámy, bude mít jednoho tátu. Takže to, že nemůžeme mít dítě přirozenou cestou, mě v ničem neomezuje. Budoucí otec je také homosexuální orientace, bude pouze dárce spermatu, i když počítáme s tím, že bude s dítětem udržovat pravidelný kontakt. Vybrali jsme si ho, protože splňoval naše představy a navíc se známe více než sedmnáct let. Myslím si, že na dítě to rozhodně negativní vliv mít nebude, proč by taky mělo, že? Otce mít bude, akorát bude mít dvě maminky. Bude stejné jako ostatní děti, možná trochu více tolerantní.

Respondent B

Muž, 24 let

Dětství a vztahy s rodiči

Moje dětství bylo bájo. Navzdory ne vždy příznivým okolnostem veselé a hravé. Ne však tak veselé a hravé jako ženy, kterým se volá „do klubu“ [smích]. Ne vždy příznivé hlavně kvůli tomu, že otec zemřel, když mi bylo šest let. Vyrůstal jsem s matkou, bratrem, který je heterosexuální orientace a bližší rodinou, která zastala roli otce velmi spolehlivě. S matkou jsem měl vždy přátelský vztah. Nepřátelský jsem měl s partnerem mámy, který s námi žil skoro jedenáct let. Ale myslím, že to byl chladný vztah oboustranně. Máma zastávala rodičovskou funkci na 1000 %. Nejlepší člověk ever. Na vztah s otcem jsem byl příliš malý. Navíc jsem byl celé dětství dost holčičák, hrál si s barbínami, a tak mě fascinovalo spíš chození s mámou do práce (kadeřnice) a ke krejčové. Matka je heterosexuální orientace, a ani nevím o nikom z rodiny, kdo by nebyl. Byl jsem pro matku taková štěnice, co jí nedala vydechnout. Ale brala to s grácií. Žádná přílišná láska se u matky neobjevovala. Rozhodně ne tak, aby mi někdy něčí láska (kohokoliv z rodiny) vadila. Naše rodina není věřící. Já bych se věřícím neoznačil. Věřím na něco mezi nebem a zemí, takové private religion. Nikdo v rodině u nás neměl problémy s alkoholem a žádné patologické chování se u nás též neobjevovalo. Myslím si, že matka neměla ani žádné problémy v těhotenství, které by na nás mohly mít na dopad. Žádná přílišný stres či užívání omamných látek neprobíhalo. Jako malý jsem měl docela rád společenské hry, hrál jsem si na schovku, na babu a tak, ale na fotbal by mě nikdo nedostal. Rád jsem pomáhal matce v domácnosti, byla pro mě koneckonců vzor. Byl jsem hodné dítě, které sedělo v rohu a tiše si česalo barbínu.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Už v dětství jsem vnímal, že se liším od ostatních kluků – bavil jsem se s holkami, hrál si s panenkami, poslouchal Spice Girls a nikdy se nepral. Nebyl jsem zrovna typický kluk. Ale to, že jsem homosexuál, jsem si uvědomil až v osmnácti letech, díky platonické lásce ke kamarádovi. Když jsem si to uvědomil, byl jsem relativně rychle v pohodě. Orientaci jsem se nesnažil změnit ani odmítat. Přiznal jsem si ji po pár dnech. Žil jsem si už tehdy dlouho ve svém světě, ve kterém to nebylo nic nenormálního. Spíš

jsem přemýšlel, co by se stalo, kdybych to řekl. Zkoušel jsem, jestli to tak opravdu je. Ale přes koleno jsem to nikdy nelámal. Díky tomu, že jsem si to uvědomil, tak jsem se více otevřel, uvolnil, a stejně jako okolí, pochopil motivy mého někdy odlišného chování. Žádné těžké období jsem kvůli své homosexualitě neprožíval, nemělo to na moji psychiku žádný dopad. Nikdy mě nenapadlo, že by bylo lepší skončit život. Nemusel jsem nikdy za žádným odborníkem a ani nic podobného. Ba naopak, jak jsem říkal, více jsem se uvolnil. Nevedlo mě to ani k užívání škodlivých látek, nemám rád kliše. S homosexualitou jsem se někdy netajil, akorát před prarodiči. Nerad bych přivedl dědu do hrobu předčasně. [smích]. Babče by to asi bylo jedno. Jinak jsem neměl problém o homosexualitě mluvit s kýmkoliv, mám štěstí na super okolí. První člověk, který se o moji orientaci dozvěděl, byla moje kamarádka. Řekl jsem jí to asi... uf.. po dvou, třech měsících. Těžko říct. Říkali jsme si všechno. Věděl jsem, že za mnou bude stát, ať se stane cokoliv. A opravdu stála za mnou. Dokonce bych řekl, že byla nadšená[smích]. Musím však přiznat, že jsem měl strach to poprvé vyslovit, byl to adrenalin. Docela silný zážitek, který slábl s každým dalším „přiznáním barvy“. Vždy pak nastala strašná úleva.

Coming out u rodičů

Po půl roce, co jsem věděl o své orientaci, jsem to řekl matce. Bylo mi jasné, že by to měla přece vědět. Její reakce byla super. Mámě se ulevilo, když jsem vyklopil to, co jsem jí přišel tak velkolepě oznámit. „Uf. Měla jsem pocit, že se něco stalo. Tys mě vyděsil“. Máma byla fakt v pohodě. Bavili jsme se o tom otevřeně. Já asi oporu až tolik nevyžadoval. Mamky přítel se změnil od základu, když to zjistil. Neměli jsme totiž nikdy dobré vztahy. Asi mu došlo, proč se chovám jinak a byl víc v pohodě. Párkrát se mnou koukal i na Q. Trochu awkward, ale vlastně celkem milé gesto. Když jsem to mamce řekl, neměl jsem žádného partnera, ale později když jsem si partnera přivedl, tak to bylo v pohodě. Máma ho měla ráda, dokud mi neublížil. Pak ho společně se mnou nenáviděla. Tak, jak se to má s nejbližšími přáteli[smích].

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

Nikdy jsem nenosil růžové silonky a boa, ale nikdy jsem s homosexualitou neskrýval. Měl bych? Okolí se to dozvědělo tak do roka, od uvědomění si mé orientace. Reakce byly různé. Jedna kamarádka byla v šoku a moc to nekousla, i když to nahlas neřekla.

To zamrzelo. Ale nezabolelo. Na to jsem už kolem měl spoustu jiných přátel, kteří to vzali v klidu. Také v práci o mé orientaci vědí. Dělán v módním průmyslu. Každý v téhle branži je tak trochu gay. Myslím, že by je spíš zarazilo, kdybych gay nebyl. Všichni to přijali, muselo to být jasné už u pohovoru. Myslím, že v rámci velkých měst je společnost k homosexualitě přátelská. V rámci menších tolerantní. ČR je v tomhle skvělá, opravdu. Během cest je fajn pozorovat, jak se to má jinde a ČR je pro mě stále jednička. Lidé jsou tu nastavení na to, že když jim to vadí, tak to neprojevují nahlas před vámi. Naopak někdy cítím, že mají pocit, jako by s vámi měli zacházet v rukavičkách, aby se nedopustili nějakého společenského faux pas. Pokud tedy nejste v neonacistickém baru ve dvě ráno. Na druhou stranu: Proč bych tam sakra chodil, že? [smích]. Postoje společnosti jsou lepší a lepší. Trochu mi vadí spíš jednání gayů. Gay pride a podobně u nás podle mě není potřeba až tak moc. Je fajn mít rovnost. Ale tu nezískáme, když budeme jako minorita posilovat stereotyp pochodem s duhovými vlaječkami, že ano? Myslím, že dnes už to nikoho nesere, mám-li to říct narovinu. Když dám klukovi na veřejnosti pusu, jsou lidé, se kterými to prostě už ani nehne. Se špatným chováním ze strany společnosti jsem se určitě někdy setkal, ale nemůžu si vybavit žádný konkrétní moment. Víte, já si to moc osobně neberu, když to jde od cizích lidí. Teď si vybavuju, že za mnou a přítelem jednou běželi nějakí týpci, kterým vadilo, že jsme šli za ruku. Ale je fakt, že jsme je provokovali. Při první výkřiku jsem ho vzal za zadek. Když na nás zakřičeli znova, dali jsme si pusu. Pak jsme jen utíkali [smích]. Ale těm koukala, s prominutím, sláma z bot. Na takové lidi nenarážím běžně. Ale s diskriminací zkušenosti nemám, mám opravdu štěstí na okolí. S homofobií jako takovou jsem se setkal třeba jednou na spodním Žižkově, když na mě příslušníci jiné minority křičeli samé bájo věci. Jinak ani ne. Homofobie také je, když mi dědeček spiklenecky u oběda řekne: „Hele, on ten Haltuf bydlí s chlapem. On je asi nějakýj úchyl.“ Ale myslím, že to je vlastně spíš neznalost než homofobie.

Dopad na psychiku

Nikdy jsem kvůli své orientaci neměl žádné problémy, jak už jsem říkal, když jsme se bavili o mém coming outu. Neužíval jsem žádné látky, prostě nic. Jako nebudu tvrdit, že jsem nepožil někdy alkohol nebo tak, ale to patří k pubertě a ne k homosexualitě. Pro mnohé je to těžké období, pro mě však ne. Nepocíťoval jsem žádné zoufalství nebo pocity beznaděje. Ani kvůli špatným postojům okolí jsem neměl nikdy žádné problémy.

Naštěstí jsem nikdy nebyl v krajní, vyhrocené situaci. Klep, klep, klep. Takže jsem nepotřeboval žádnou pomoc psychologa, ani jiného odborníka, i když jsem o možnostech informovaný, ale nebylo třeba.

Partnerství

Momentálně nemám žádného přítele. Měl jsem už několik partnerů, ale většinou to nepřekročilo půl roku. Rozchody byly různé. Většinou nic odlišného od toho, co by se dělo ve vztazích mým přátelům. Prvního partnera jsem si našel asi po roce, dvou? Jsem vybíravý [smích]. Když jsem měl první sexuální zkušenost s mým partnerem, cítil jsem se dobře, bylo to fajn. Jinak můj názor na registrované partnerství? Nejsem proti, ale trochu mě štve výraz „registrované partnerství“. Sice to na první pohled vypadá hezky, že je něco takového možné, ale když se člověk rozkouká, tak zjistí, že je to vlastně stále důkaz nerovnosti. Proč se prostě nemůžeme ženit a vdávat?! Žijeme v minulosti. Jednou bych chtěl dítě, ale zatím jsem sám trochu dítě, tak třeba až zvládnou sám sebe, začnu přemýšlet o možných cestách. [smích]. Myslím si, že to nemá na dítě vliv, když je vychováváno homosexuály, i když jistě záleží na okolnostech. Když budou dva muži vychovávat dítě v horní dolní, bude ve škole možná terčem posměchu od dětí, které jsou prostě zlé. Když to bude v Praze a bude navštěvovat školu, kde něco takového nikoho nezarazí, bude to v pohodě. Obecně vzato a nezaujatě zastávám názor, že dva dobří tátové jsou lepší než špatná máma se špatným tátou. Než jsem věděl, že jsem homosexuálně zaměřený, tak jsem randil se ženami, ale bavilo mě to asi tak jako pletení [smích]. Nikdy jsem neměl vztah se ženou. Jde to vůbec? Tak to by se mi otevřely úplně nové možnosti [smích]. Jen žertuju. Se ženami jsem se pouze líbal, ale nikdy nic víc.

Respondent C

Žena, 30 let

Dětství a vztahy s rodiči

Jako malá jsem prožívala krásné dětství. Spokojené, bezproblémové. Vyrůstala jsem s oběma rodiči a dvěma bratry, kteří jsou oba heterosexuální orientace. Když jsem byla úplně malinká, tak jsem měla lepší vztah k mamince. Kolem pátého, možná šestého roku jsem přilnula spíše k tatínkovi, s ním to však bylo krátkodobé. Přibližně od 8let jsem měla opět vřelejší vztah k matce. To že jsem měla spíše lepší vztah s matkou, bylo způsobeno tím, že mamka byla vůči dětem vnímavější, taťka si rád vymýšlel a nebral děti jako sobě rovné. Ale ani u jednoho z rodičů se neprojevovala přílišná láska. Oba rodiče o mě jevili zájem a stále jeví. Taťka byl spíše tvrdší, ale jen tak, jak otcové bývají. Nebyl na mě nikdy zlý. Lhostejně a ironicky se ke mě nechoval ani jeden z rodičů. Chovali se tak jako normální rodiče, nic extrémního. Myslím, že funkci rodičů plnili a stále plní dobře. Oba rodiče jsou heterosexuálové. Jako ostatní členové mé rodiny. V rodině jsme měli opravdu dobré vztahy. Když jsem byla malá, naši se ani nehádali, ani nyní se nehádají. Nikdo z rodičů nebyl hysterický. Ani dominance není u žádného z rodičů, myslím si, že jsou na tom oba tak stejně. V dětství jsem se nepotýkala s žádným nenormálním chováním, naši nikdy neměli nějaké závislosti. Alkoholismus máme dvě generace zpět, ale v dětství jsem se s tím v rodině nepotýkala. Mamka v těhotenství neměla žádné problémy, nepožívala žádné látky. Tedy alespoň o tom nevím. Vyrůstala jsem na malé vesnici, kde žili chlapi, vždycky jsem k nim měla blíže. Také ve škole jsem také spíše inklinovala k chlapeckým hrám. Do kolektivu jsem zapadala dobře. Nevnímala jsem vůbec žádné odlišnosti.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Že jsem homosexuálně zaměřená, jsem začala poprvé pociťovat ve 20 ti letech, respektive za měsíc mi mělo být dvacet let. Ale zpětně jsem si uvědomila, že i kamarádky, které jsem měla, jsem platonicky milovala, předtím jsem si však myslela, že jde čistě o přátelský vztah. Uvědomila jsem si to, když jsem odešla z vesnice do okresního města. Tam jsem se zamilovala do dívky a poznala jsem, že to není přátelství,

ale něco více. Byla jsem z toho nejistá. A potřebovala jsem si zjistit informace o homosexualitě, bavit se o ní s ostatními lidmi, přijmout to, zjistit, jestli to je chvilkový zkrat, nebo jestli tomu tak skutečně je. Také proto jsem hned šla za nejbližšími přáteli a o své orientaci jim řekla. Úplně první to věděla moje nejlepší kamarádka. Řekla jsem jí to, protože jsem jí věřila. Spíše sem se jí ptala co si o tom myslí, že bych mohla být lesbička. Byla to učitelka. Řekla mi, že na tuto otázku čeká, co mě zná, že si to myslela. Určitě se mi hned ulevilo. Ani jsem se nebála jí to říci. Když jsem si byla jistá, že jsem lesbička, zoufalství, ani pláč jsem nepocítovala. Pouze ta nejistota, což bylo možná způsobeno tím, že jsem o tom nic nevěděla a nikoho jsem s touto orientací neznala. Nikdy jsem se to nesnažila změnit, ale než jsem svoji orientaci přijala, potřebovala jsem čas, bylo to postupné. K tomu, abych ji přijala úplně, mi také pomohlo, když jsem se začala svěřovat ostatním lidem a věděla jsem, že mě berou takovou, jaká jsem. Žádné období, že bych to popírala, jsem neměla. Ale občas mě napadlo, že by to třeba mohlo být lepší s chlapem. Když jsem zjistila, že se nejedná o žádný zkrat, ale že jsem opravdu homosexuálně orientovaná, byla jsem šťastnější, když jsem našla sama sebe...zejména, když to přijali rodiče... Vnitřně mě to uklidnilo. Samozřejmě byly chvíle, kdy jsem se trápila tím, že společnost má výhrady k homosexualitě, že jsou lidé, kteří homosexualitu odsuzují, že ne všichni mojí přátelé byli přijati po svém coming outu rodinou a přáteli. Víím i o jedné osobě, která nedokázala ustát to, že ji rodina zavrhla a spáchala sebevraždu, což by mě nenapadlo. Nikdy jsem podobné myšlenky neměla. Žádné těžké období jsem neprožívala. Neměla jsem potřebu nějak užívat nějaké látky, ale pod vlivem alkoholu jsem často ve společnosti otevírala téma homosexualita a chtěla jsem se o ní bavit. Slyšet názory lidí, bořit předsudky. Ale nikdy mě snad nenapadlo předstírat, že jsem heterosexuální. Vždy jsem to řekla narovinu. Když třeba doma ještě nevěděli o mojí orientaci, tak jsem mluvila neutrálně, ale zapírání to nebylo. Spíše to byly neutrální odpovědi na otázky, které rodina běžně má. Jako například, kdy si najdu nějakého partnera, apod. Pokud se ale někdo zeptal napřímo, tak jsem mu hned odpověděla, rozhodně jsem to netajila.

Coming out u rodičů

Mamka i taťka ví, o tom, že nejsem heterosexuální. Řekla jsem jim to zhruba po 5- ti letech. Respektive matka to věděla dříve, asi po 2,5 letech. Prvně jsem to řekla matce, protože jsem si myslela, že tento fakt přijme lépe. Otcovi jsem se nikdy příliš

nesvěřovala. Také jsem tušila, že na moji homosexualitu mamka otce trochu připraví. Řekla jsem jim to, protože jsem to přijala i já sama. Věděla jsem, že to není žádný krátkodobý pocit a u mamky vím, že chce vědět co nejvíce o mém životě. Navíc se to dozvěděla od nikoho jiného, a u otce jsem chtěla, aby moje partnerka už mohla k nám přijet jako partnerka a ne jako kamaráda. Rodiče to přijali jako fakt. Jejich dcera jsem byla, jsem a budu. Oba dva chtěli, abych to tajila, obávali se, aby mi náhodou někdo neublížil. Nesouhlasila jsem s tím, ale nekomentovala jsem to a chovala se podle svého. Čekala jsem, až to přijmou, ale vyloženě jsem je na naší malé vsi neprovokovala. Když jsem si poprvé přivedla domu ženu, s tím, že je to moje partnerka, rodiče byli nesví, byli oba nervózní a já taky. Partnerka byla v klidu, dělala si z toho legraci. Musím ale uznat, že oba rodiče se snažili s ní komunikovat. Nechovali se opovržlivě. Lépe to přijala asi mamka. Možná to trochu změnilo naše vztahy, ale asi jen na chvíli a po určité době se s matkou ještě zlepšily. Matka ani otec pro mě v tom oporou nebyli, jen to přijali jako fakt. Já jsem vždycky byla, co se týká soukromého života zavřena, neznali moje kamarády, nevěděli, co dělám ve svém volnu. Věděli pouze základní informace, o škole apod.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

Celé moje okolí ví o mojí orientaci. Řekla jsem to tak po dvou měsících, co jsem si byla jistá, říkala jsem to průběžně. Lidem, se kterými jsem se setkávala pravidelně, jsem to říkala hned. Většina z nich byla ráda, že jsem otevřená. Že před nimi tuto skutečnost netajím. Nebyla žádná reakce, která by mě mile, či naopak, překvapila. Řekla jsem jim to, protože chci být sama sebou a myslím si, že je dobré to netajit a ukázat světu, že i tak úžasní lidé, jako jsem já, mohou mít i odlišnou orientaci.[smích]. A hlavně být sama sebou. Pro mě je důležitý být otevřená. Také v práci o mé orientaci vědí, oznámila jsem jim to ze stejného důvodu. Avšak tam to záleželo jak komu, když na to přišla řeč, tak jsem to řekla, ale neběžela jsem to do kanceláře hned druhý den veřejně oznámit. Šéf to dokonce věděl, ještě předtím než jsem nastoupila. Viděli jsme se několikrát na různých akcích. Do půl roku to věděli asi všichni kolegové. Třeba na večírkách jsme se o tom bavili. Přijali to dobře, ale tuším, že dva lidé z práce s tím nejsou smíření. Za zády prohazují uštěpačné poznámky. Ale na mě přímo neútočí. Baví se se mnou úplně normálně. Myslím si, že je ve společnosti ještě spousta předsudků. Spousta lidí na oko homosexualitu toleruje, ale ve chvíli, kdy by se jednalo například o jejich potomka, tak

by určitě rádi nebyli, a to právě kvůli těm předsudkům. Také co se týká otázek výchovy dětí homosexuálním párem, tak předsudky stále jsou a k tomu společnost tolerantní taky není. Myslím si, že tomu tak je jednak kvůli malé informovanosti, tolerance lidí ve společnosti mezi sebou, nezáměr o okolí. A navíc nejvíce jsou vidět extrémní případy v minoritní společnosti- nejvíce jsou viděni gayové v růžových oblečkách, a lesby – nevzdělaný traktoristky, když to přeženu. Ale velká změna v postojích společnosti je určitě, hlavně co se týká registrovaného partnerství. Společnost je díky změně zákona více informována, v mediích se objevuje více zajímavých diskuzí a to bezpochyby zlepšuje celkové postoje. Setkala jsem se však i s negativními postoji společnosti. Když jsem navštívila několik Pride, lidé zde byli i nenávistní. Co se týká běžného dne, tak jsem několik nezcela hezkých slovníků narážek postřehla. Nejčastěji to bylo od chlapců, kteří měli pocit, že by mi udělali větší útěchu, než dokáže žena. Byly to takové ty „nemachrované kecy“. Přišlo mi to líto, někdy jsem z těch nenávistných reakcí měla i strach. Samozřejmě se mě dotýkala i řada názorů od bývalého pana prezidenta Klause a pana Hájka. Vyrovnala jsem se s tím tak, že jsem si řekla, že každý má právo na svůj názor a že vím, že nejsem zlý člověk. Rodiče měli strach, aby se mi něco nestalo, když jsem se účastnila Prague Pride. Snažili se mě přesvědčit, abych tam nešla a to mi nebylo příjemné. S diskriminací jsem se naštěstí nepotýkala a nepotýkám, několikrát jsem však zažila homofobii, ale zase jen slovní. Například u jedné spolužačky jsem byla zaskočena, jak se změnilo její chování ke mně. Je silně věřící, je o dva roky starší než já, dříve jsme se hodně kamarádily. Poté co se dozvěděla o mé orientaci, změnilo se její chování, cítila jsem znatelný odstup. Bylo mi to opravdu líto, ale nějaký větší dopady na moji psychiku to rozhodně nemělo.

Dopad na psychiku

Nikdy jsem kvůli homosexualitě neměla žádné problémy, a proto jsem nepotřebovala vyhledávat žádnou odbornou pomoc, i když o těchto možnostech samozřejmě vím. Což je způsobeno i tím, že sleduji činnost řady spolků. Jak jsem říkala, mnoho lidí s homosexualitou bojuje, já jsem spokojená. Také coming out jsem měla spokojený, žádný drama ani komedie, trval relativně dlouho, byla jsem netrpělivá vůči rodičům. Vnitřní coming out trval tak půl roku až rok. Říkala jsem si, jestli to není, jen kvůli tomu, že se chlapi chovají, tak jak se chovají. Vnější coming out byl až kolem pěti let, bylo to postupné, ale žádné drama. Jediné, co pro mě bylo těžké, že jsem se stáhla vůči

rodině a místu, kde jsem vyrůstala. Uzavřela jsem se vůči nim ze strachu, že mě nepřijmou takovou, jaká jsem. Což se nakonec nepotvrdilo. Ale žádné zásadní problémy kvůli orientaci jsem neměla.

Partnerství

Nyní mám partnerku. Díky ní jsem spokojenější, vyrovnanější a šťastnější. Seznámily jsme se, když přišla na Velikonoce na sportovně- společenské setkání, které jsem dávala dohromady. Toto setkání bylo pro homosexuálně orientované lidi. Díky tomu jsem nemusela mít pochyby o orientaci dnes už mé přítelkyně, jinak bych na ní vůbec nepoznala, že je lesba. Jsme spolu od roku 2013. Často pořádám a organizuju akce, baví mě to. Jsou různé, jako např. dětský den, úklid obce, rodinné srazy. Sportovně společenská setkání, kde jsem se s partnerkou poznala, dělám stále, v různých časových intervalech dle svých časových možností. Žijeme spolu asi tak pět měsíců, i když už předtím jsme u sebe přebývaly. Společné bydlení nám moc vyhovuje. Díky tomu jsme začaly více plánovat budoucnost, společně jezdíme navštěvovat naše rodiny a zveme k sobě naše přátele. Před mojí nynější přítelkyní jsem měla dva téměř roční vztahy, a několik krátkodobějších. Každý by, dle mě, měl v pubertě vystřídat několik partnerů, aby se naučil být tolerantnější, poznal líp sám sebe. Důvody rozchodů byly různé, nejčastěji asi to, že jsme nedostatečně komunikovaly o tom, co nám vzájemně vadí a snažily jsme se přizpůsobit jedna druhé, místo toho, abychom byly samy sebou a komunikací hledaly kompromisy. První úlet jsem měla zhruba po pěti měsících- ten jsem měla s heterosexuálně orientovanou ženou na internátě. Opravdový vztah jsem měla tak nějak po roce, co jsem se o své orientaci dozvěděla. Poznala jsem ženu na internetu. Dříve to bylo hodně častý způsob komunikace s homosexuálně orientovanými. Po první sexuální zkušenosti s osobou stejného pohlaví jsem byla překvapená, co dokáže někdo jiný udělat s mým tělem[smích]. Často s přítelkyní přemýšlíme a hovoříme o registrovaném partnerství, ale ještě jsme se nerozhodly, jestli do registrovaného partnerství vstoupíme dříve, než porodíme dítě, nebo až posléze. Když vstoupíme dříve, odpadá možnost umělého oplodnění. Myslím, že registrovaným partnerstvím se nic nezmění, ale je to přirozený vývoj vztahu. Oslavit to s nejbližšími, a dát vztahu jiný rozměr, něco silnějšího. Jednou bychom chtěly samozřejmě děti. Nejdříve se o dítě pokusíme domácí inseminací, verba v bandasce[smích]. Pokud by to nevyšlo touhle cestou, pak by následovalo umělé oplodnění. Nejdříve by byla těhotná

partnerka, po roce, po dvou bych chtěla já. To že nemůžeme mít dítě přirozenou cestou, nám nevadí, nijak nás to neomezuje. Ba naopak, máme to lepší než homosexuální chlapi. Spíše mě mrzí, že právní věci jsou kolem toho nedořešené. Bohužel bych musela obejít zákony ČR a najít si muže, který by podepsal papíry, že je mým přítelem a že nemůžeme mít děti. Dárcem spermatu by byl můj dlouhodobý kamarád. Nevěřím tomu, že by to mohlo mít na dítě nějaký špatný vliv. Na sexualitu rozhodně ne. Jsem přesvědčena, že nezáleží na pohlaví, nesmí ten člověk být s prominutím „magor“, jako např. extrémní feministky. Pokud je člověk normální, nejedná se o žádný extrém, na dítě to vliv nemá. Podle mě nezáleží na pohlaví, co se týká výchovy dětí, ale na tom jaký člověk je. Než jsem si byla vědoma, že jsem homosexuální orientace, měla jsem půl roku přítele. Měla jsem asi dva půl roční vztahy, plus nějaký měsíční. Měla jsem pocit, že bych měla mít vztah, abych byla okolím vnímaná dobře, tak jsem se přizpůsobila přání společnosti. Vztahy pro mě byly povrchní a necítila jsem se šťastná. Jednou jsem i souložila s chlapem a vůbec se mi to nelíbilo. To jsem však ještě o své orientaci nevěděla. Myslela jsem si, že to není ten pravý, ale nenapadalo mě, že je to tím, že je to chlap.

Respondent D

Muž, 23

Dětství a vztahy s rodiči

Měl jsem šťastné dětství, vyrůstal jsem s otcem a matkou, kteří jsou heterosexuální orientace. S oběma rodiči jsem vycházel bez problémů. Celé mé dětství mi rodiče projevovali dostatek lásky a já jim také. Pocházím z nevěřící rodiny, ani já nejsem věřící. Což je jistě způsobeno tím, že mě k tomu nikdo nevedl. Myslím si, že na tom záleží hodně. Málokdo je věřící, když nepochází z věřící rodiny. Podle mě teda. Nemám však žádného sourozence, jsem jedináček. Když jsem byla malý, tak mi občas chybělo, že nemám bratříčka nebo sestřičku, ale později jsem se s tím smířil, a možná je to ještě lepší, že jsem se nemusel s někým dělit, nebo tak něco. Zpočátku jsem měl vyrovnaný vztah s oběma rodiči, později však spíše bližší k mamce, asi proto, že si se ženami rozumím víc [smích], vždycky však o mě jak matka, tak otec jeví zájem a jsem přesvědčen, že oba plnili svoji funkci dobře. To, že jsem měl k matce vřelejší vztah, neznamená, že bych otce neměl rád, nebo tak něco, ale prostě jsem více vycházel s matkou. Otec je super chlap, a nikdy jsme neměli žádné problémy. Každý dítě má k rodičům odlišný vztah. Někdo více vychází s tím, někdo zase s tím. Nikdo z mých rodičů nebyl dominantní, řekl bych, že byli tak na stejno. Také žádné špatné chování, jako například užívání alkoholu, nebo že by na sebe byli rodiče zlí, se u nás v rodině neobjevovalo. Ani v těhotenství neměla mamka žádné problémy. Alespoň o nich nevím. Ale vím, že se na mě oba těšili a že jsem byl chtěný. Doma jsem pomáhal s domácími pracemi, ale ne příliš rád. Většina dětí asi rádo nepomáhá, ale každý s něčím pomáhat musí. Ale jinak jsem byl nejhodnější dítě [smích]. Myslím, že jsem byl opravdu hodné dítě. Nedělal jsem žádné průšvihy, samozřejmě klukoviny jo, ale nikdy nic závažného. V dětství mě nenapadlo, že se liším od ostatních dětí. Vždycky jsem měl mezi dětmi mnoho přátel, byl jsem společenský, bavilo mě si hrát s ostatními dětmi. Což mám i dnes. Neříkám, že vyjdu úplně s každým, ale mám hodně lidí kolem sebe.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

V patnácti letech jsem pořád čekal, až se mi začnou líbit holky, ale nějak to nepřišlo, nebral jsem to moc vážně. Myslel jsem si, že to přijde třeba déle. Nelámal jsem si s tím příliš hlavu. V devatenácti letech jsem se však začal považovat za homosexuála, jelikož

mě holky stále fyzicky nepřitahovaly. Takže jsem si to tedy uvědomil v devatenácti letech. Nebylo to ze dne na den. Nějaký čas jsem nad tím přemýšlel, a pak jsem se přesvědčil, že tomu tak opravdu je. Neměl jsem při tom žádné zvláštní pocity, bral jsem to prostě jako fakt. Nepocíťoval jsem nějaké nepříjemné pocity, nebo zlobu či nějakou podobnou negativní emoci. Nesnažil jsem se nějak svoji orientaci změnit, přijal jsem to, tak, jak to je. Věděl jsem, že homosexualita se nedá vyléčit, jak se i dneska někteří domnívají. Takže jsem prostě věděl, že s tím nic nemůžu dělat, a že se nemám za co stydět, takže jsem to přijal hned. Když jsem zjistil, že jsem homosexuál, nijak to mé chování neovlivnilo a ani nezměnilo, alespoň si to nemyslím. Ani jsem neprožíval žádný smutek, nemusel jsem procházet žádným těžkým obdobím kvůli své orientaci. Nepožíval jsem alkohol. Jako samozřejmě jsem se někdy napil, zašel jsem si sednout s přáteli, ale nemělo na to vliv to, jakou mám orientaci. Nikdy mě nenapadlo, že bych třeba mohl kvůli své orientaci spáchat sebevraždu. Nepřijde mi to rozumné, a hlavně mi to nepřijde jako dostačující důvod. Přijal jsem to opravdu velmi dobře. Nikdy jsem svoji orientaci vyloženě netajil, ale lidem okolo sebe to neříkám, jen těm opravdu nejbližším. Neříkám jim to, protože si myslím, že do toho nikomu nic není, a že je to pouze moje věc. Úplně první to věděly moje dvě nejlepší kamarádky, jelikož jsou to pro mě nejbližší osoby. Řekl jsem jim to asi tak po roce, co jsem si byl jistý, takže ve dvaceti letech. Obě kamarádky to vzaly pozitivně a velice mě podpořily. Za co jsem byl moc rád. Myslím, že podpora přátel je vždycky důležitá, a kdyby mě holky nepodpořily, bál bych se tento fakt dál někomu sdělovat. Měl jsem velký strach jim to říct. Zpočátku jsem to neříkal nikomu, dokud jsem si nebyl jistý. Poté, co jsem to oznámil, jsem byl rád za jejich reakci.

Coming out u rodičů

Moji rodiče nevědí o tom, že jsem homosexuál. Neřekl jsem jim to zejména kvůli tomu, že se obávám jejich reakce. Přece jenom nemám žádné sourozence, tak první, co je napadne, jsou jistě vnoučata. Oběma rodičům to plánuji říci. Většina homosexuálů asi ví, kdy jim to přibližně řekne. Ale abych řekl pravdu, já vůbec nevím, neplánuji to, a může se to stát za měsíc, nebo třeba za rok. Až to prostě přijde, tak jim to řeknu. Možná bych jim to řekl, kdybych měl nějaké problémy, či vážnou nemoc. Kdyby se mě jeden z rodičů zeptal přímo, tak bych jim to možná potvrdil, ale také to není jisté. Nikdy neplánuji, co v jaké situaci udělám, jelikož na konec je to vždycky všechno jinak. Ale

jak jsem řekl, obávám se jejich reakce. Domnívám se, že tatky reakce bude negativní, mamka bude jistě smutná, ale věřím, že mě podpoří. Smutná bude asi kvůli těm vnoučatům. U otce si myslím, že to bude negativní reakce, protože ho znám, a je prostě takový. Ne že by byl zlý, ale občas neumí na určité věci dobře reagovat. Třeba se ale mýlím.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

Lidé, s kterými se vídám, a mám s nimi opravdu velmi přátelské vztahy, vědí o moji orientaci, ale široké okolí o ní neví. Je to opravdu jen pár nejbližších přátel. Přátelé mě snad všichni podpořili, jejich reakce byly dobré. Řekl jsem jim to právě proto, abych v nich měl podporu a také proto, abych k nim mohl chodit pro rady a pomoc. Přátelé se to dovídají průběžně od mých dvaceti, kdy jsem to vlastně vyslovil poprvé, pak už jsem to začal říkat dál. Když se tak zamyslím, tak se u nikoho z lidí, kterým jsem svoji odlišnou orientaci oznámil, neobjevila žádná reakce, která by mě překvapila, ať už mile či nemile. Všichni to vzali normálně, a život šel dál. Nedávali jsme tomu žádné velké řešení. Je to možná tím, že máme ještě jednoho homosexuálně zaměřeného kamaráda, takže to bereme úplně normálně. Myslím si, že lidé žijící v Česku jsou do určité míry k homosexualitě tolerantní, ale ne tolik, jako v jiných zemích. Je to určitě způsobeno tím, že se o homosexualitě začalo veřejně hovořit teprve nedávno. Myslím si, že jak běží čas, tak společnost je čím dál více tolerantní. Někteří lidé chápou homosexualitu jako běžnou a nemají s ní žádné problémy. Nikdy jsem nemusel čelit diskriminaci, ani špatným postojům ze strany veřejnosti, což je jistě způsobeno tím, že o své orientaci říkám pouze přátelům, kterým věřím. Ostatním neříkám o tom, jak jsem na tom s orientací kvůli tomu, jak jsem už jednou říkal, je to moje věc, a člověk nikdy neví, co může od společnosti čekat, takže se tím možná vyvarovávám nějakým nepříjemným reakcím, nebo dokonce urážkám. Lidi jsou různí. Nikdy jsem neměl žádného partnera, se kterým by to bylo vážné, to by možná ovlivnilo to, že bych to dával okolí najevo. Ale zatím nemám potřebu.

Dopad na psychiku

Homosexualita vůbec nijak neovlivnila moji psychiku, dalo by se říct, že jsem měl bezproblémový coming out. Opravdu jsem kvůli své orientaci nikdy neměl žádné problémy, a nikdy mě nenapadlo, vyhledat nějakého odborníka. Sice o těch možnostech

samozřejmě vím, ale od toho mám přátele, abych k nim chodil pro rady. Možná nastanou problémy, až to řeknu třeba rodičům, že bude jejich reakce hnusná, a mě to nějak vezme, ale myslím si, že ne. Jak jsem říkal, u matky si dovoluji tvrdit, že mě podpoří, a otec to vezme taky v rámci možností normálně. Víím, že mnoho lidí řeší třeba problémy, že jde do hospody nebo tak. Dělají to i lidé z mého okolí, ale já jsem naštěstí žádné problémy kvůli orientaci neměl.

Partnerství

Prvního homosexuálního partnera jsem si našel hned v devatenácti letech. Měl jsem několik homosexuálních vztahů. Nyní však partnera nemám. Ale přesný počet už fakt jako nevím. Vždy trvaly půl roku, až rok. Ale déle jsem vztah neměl. Nakonec to však nedopadlo, pokaždé jsme si uvědomili, že nás to nenaplňuje a že nejsme šťastní. Je to stejně jako u heterosexuálních vztahů. Důvod rozchodu nebyl nikdy nějak vážný. Po první sexuální zkušenosti s mužem jsem se cítil příjemně, cítil jsem, že je to konečně ono. Jednou jsem měl dokonce i partnerku. Jednalo se, o několika měsíční vztah, ale věděl jsem, že to není ono, ani mě nenaplňovaly sexuální praktiky, tak jako s mužem. Tuto partnerku jsem měl však předtím, než jsem začal sám sebe považovat za homosexuála, ale trochu mi přišlo divný, že mě ten vztah nenaplňuje. Ale prostě jsem si myslel, že jsem se nezamiloval. Myslím si, že až jednou budu mít partnera, že půjdeme do registrovaného partnerství. Jelikož schvaluji, že byl u nás povolen zákon o registrovaném partnerství. Myslím, že je to vstřícný krok k tomu, že už se na homosexuály kouká jako na normální lidi, kteří se mají rádi a chtějí se o to podělit s ostatními. Dle mého názoru však není nutné k tomu přistupovat tak brzy, jako to mají obvykle heterosexuální páry se svatbou. Jednou bych chtěl i dítě. Třeba se do té doby povolí adopce dětí homosexuálními páry, a pokud ne, tak to budu řešit, až problém nastane. Nyní to nemá smysl, když zatím nemám toho pravého, s kým bych dítě chtěl mít. A co se týká, s prominutím hloupých názorů, na to, jestli by měla výchova homosexuály vliv na dítě, to je lepší se nevyjadřovat. To že v některých případech vychovávají děti prostitutky, či lidé bez koruny, to nikdo neřeší, zda to má vliv na dítě. Homosexualita na dítě dle mého názoru vliv rozhodně nemá.

Respondent E

Žena, 25 let

Dětství a vztahy s rodiči

Měla jsem krásný dětství, úplně normální. S dětstvím v dnešní době se to rozhodně nedá srovnávat. Vyrůstala jsem se sestrou a oběma rodiči do sedmnácti let. Pak už jsem vyrůstala jen s otcem. Nechci však řešit, co bylo s matkou. Sestra i oba rodiče jsou heterosexuálové, jinak by mě neměli přece. Když jsem byla malá, i poté v pubertě jsem měla raději matku, otec s námi totiž moc často nebyval doma, proto jsem měla k mamce lepší vztah. Táta také trochu pil, ale myslím si, že to nemělo vliv na mojí a sestry výchovu a ani na moji orientaci. Mělo to možná trošku vliv na moji psychiku, ale myslím, že když má člověk rozum, tak to prostě přejde. Otec pije doteď, občas když je opilý má „kecy“, ale že by nás týral, nemůžu říct. Oba rodiče se však chovali tak, jak by měli. Vydělávali peníze a starali se o nás. Byli jsme normální rodina se všemi zákonnými povinnostmi. Nikdo mě příliš nerozmazloval, se sestrou se k nám chovali stejně. Matka ani otec na mně nijak příliš nelpěli, fungovali jsme úplně normálně. Občas se rodiče hádali, ale to taky nemělo vliv na to, že jsem homo, každá hádka je normální ať jde o homo či hetero vztahy. Pocházím z nevěřící rodiny, Bůh prostě není! Matka měla bezproblémové těhotenství, vše jak má být. Musela jsem také doma pomáhat s domácími pracemi, což každý dítě má za trest, postupem věku si říkám, že jsem rodičům ulehčila práci. Co bych za to teď dala, kdyby mi někdo pomohl. Jako malá jsem byla hodná, nosila jsem domu hezký známky, a byla jsem slušná. Od šesté třídy jsem však začala dělat průsery, a hodně jsem se zhoršila ve škole. Nemyslím si, že by to bylo způsobeno něčím zvláštním. Prostě tímhle si projde asi každý. Jako malá jsem raději hrála fotbal s kluky než s holkami na pískovišti, ale i hry s děvčaty mě bavily, spíš jsem to měla podle nálady. Rozuměla jsem si s oběma pohlavími.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Byla jsem normální holka, která měla zájmy jako ostatní děvčata. Když se však holky bavily o chlapcích, řekla jsem, že jsou trapný, nevím, přišlo mi to divný a úplně zbytečný. Do deváté třídy to nikdo nevěděl. Už od šesti let se mi líbila jedna kamarádka, ale nevěděla jsem co to je. Neznala jsem homosexualitu. Kluky jsem brala

jako kamarády, ale holky, ty mě určitým způsobem přitahovaly. Nevím, těžko se to vysvětluje. Holky jsem prostě brala jinak. Ale ne všechny. Bylo to individuální. Ve dvanácti jsem však věděla, že jsem lesba. Vzala jsem to dobře a hned jsem se s tím naučila žít. Nevadilo mi to. Dalo by se říci, že jsem z toho měla příjemný pocity, které byly doprovázeny tím, co řeknu doma, až se mě třeba zeptají, kdy se vdám nebo podobně. Což pro mě bylo absolutně nereálný. Nesnažila jsem se homosexualitu nějak skrývat, jak jsem říkala, nejsem věřící, věřím pouze v osud. Jen ten ví, jak má člověk naložit se svým životem. A já mu dávám prostor, takže jsem to brala tak, že to takhle má být. Vůbec mě zjištění, že jsem lesba, neovlivnilo. Jsem to pořád já. Chovám se stejně. Nechovám se jako kluk, nebo jako babochlap. Jsem normální holka jako každá jiná, jen po svém boku nemám muže, ale ženu. Na sobě jsem rozhodně nezaznamenala žádné změny. Nebyla jsem z toho vůbec smutná. Neužívala jsem kvůli tomu žádný větší množství alkoholu či drog. Každý však v životě zkusí drogy, ať už se jedná o lehké, jako třeba marihuana, cigarety a alkohol, nebo i těžké drogy - pervitin, extáze. Vše jsem zkusila, ale určitě to nebylo kvůli tomu, že jsem homosexuálně zaměřená, nebo že bych kvůli orientaci měla nějaká problémy. Musím přiznat, že jednou jsem se snažila předstírat heterosexuality, a to kvůli pracovní pozici, bála jsem se, že by mohla orientace hrát roli. Ale když jsem se s lidmi z práce poznala blíže, tak jsem jim to řekla, s tím, aby to neříkali vedení. První člověk, kterému jsem řekla, že jsem homosexuálně orientovaná byla moje spolužačka. Řekla jsem jí to, protože jsme byly kamarádky odmala a hlavně jsem jí věřila. Kamarádka se hodně divila, ale řekla mi, že je ráda, že je první člověk, kterému jsem to řekla. Ale teď jak jsem starší, tak bych to téhle osobě už neřekla. Mám spoustu jiných lepších přátel. Ani nevím, po jak dlouhé době jsem to řekla, to si nevzpomenu, ale vyslovila jsem to, až když jsem si byla sto procentně jistá, že je to pravda. Pak jsem to říkala dalším přátelům. Kamarádi co mě znají, mě neodsoudili a nepřipadám si výjimečná ani podřadná s tím jaká jsem. Jak říkám, kdo se semnou chce bavit, bere mě jako normálního člověka. Ani si nepamatuju, jak jsem se cítila, než jsem to poprvé řekla, i poté co jsem to říkala, to opravdu nevím, ale pamatuji si, že to byla strašná úleva, když jsem to řekla, oddychla jsem si. Tohle se přece věčně tajit nedá.

Coming out u rodičů

Nestihla jsem matce říci o mé orientaci, jelikož zemřela, ale myslím si, že tušila, že jsem lesba. Otec o tom samozřejmě ví. Řekla jsem mu to, ale až po deseti letech, protože jsem k tomu neměla dříve příležitost, kvůli mému věčnému stěhování. Bylo to pro něj sice zklamání, ale pořád jsem jeho dcera, tak to bral taťka v pohodě. Řekla jsem mu to, protože si myslím, že rodiče by měli vědět vše. Dá se tak předejít problémům, co mají holky, které to tají. Zapírají to, a pak rodiče třeba ani netuší, proč si sáhly na život. Hlavně rodiče musí mít svoje děti rády, takové jaké jsou. Jsem přece jejich dcera pořád. Ze začátku táta měl takový hloupý poznámky, ale to bylo hlavně kvůli tomu, že si myslel, že nikdy nebude dědou, ale později si na to zvykl. Přijal to dobře. To samé i babička to vzala v pohodě. Nechtěla jsem však, aby mi někdo byl oporou, nesnáším, když mě někdo lituje. Jsem to přece pořád já. V té době, když jsem jim to řekla, jsem měla partnerku. Když jsem si ji přivedla domu, táta se k ní choval dobře. Respektive normálně. Šli jsme na pivo, a vše bylo v pohodě. Neřešila se naše orientace. Chování otce se vůbec nezměnilo. Vše bylo při starém.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

O tom, že jsem lesba, vědí snad všichni. Nejčastější reakce byly, že se mě ptali, zda mám přítelkyni a jestli nám to klapě. Říkám to všude, protože chci, aby mě lidé brali takovou, jaká skutečně jsem. Začala jsem jim to říkat hned od začátku, co jsem si byla úplně jistá. Žádná reakce, která by mě nějak zaskočila, nebyla. Byla jsem ráda, že to říkám, alespoň si na mě kluci nedělali nároky [smích]. Také v práci jsem to později řekla, jsem stejná jako oni přece. Na jejich názory jsem se ani neptala, jsou mi ukradené, tam by je měl zajímat můj výkon a ne orientace a osobní život. Řekla bych, že postoje společnosti jsou tak 50:50. Jsou lidé, kteří homosexualitu neberou, protože o ní nic neví, a pak jsou lidé, kteří to prostě neřeší. Myslím, že se postoje nějak nezměnily, že to vždycky někdo bral, a někdo ne. Stalo se mi, že se lidi ke mně chovali hnusně nebo se mi vysmívali, ale neřešila jsem to a poslala je někam. Takový lidi v mém životě nehrají vůbec, ale vůbec žádnou roli. Neřešila jsem to, nebylo mi to ani líto, prostě jsem si myslela svoje. Nikdy jsem ani nebyla diskriminována, jako že bych něco nemohla nebo tak, kvůli tomu, že nejsem heterák.

Dopad na psychiku

Na moji psychiku to teda nemělo ani nejmenší dopad, jsem úplně normální, jako každý jiný a tak to taky беру. I přesto, že jsem byla dost mladá, tak mě to nějak nevadilo a neřešila jsem to. To, že chci mít po boku ženu, neznamená, že jsem nějak nenormální, nebo že mám kvůli tomu problémy s psychikou. Ani při mém coming outu jsem neměla problémy. Jsem pořád stejná. Kdo potřebuje pomoc odborníka, je nenormální, a to já rozhodně nejsem. Jsem člověk, jen s tím rozdílem že nemám ráda kluky ale holky, tím pádem nejsem nemocná. Na nějakou odbornou pomoc se můžu z vysoka vysrat. Nikdy jsem kvůli homosexualitě nechlastala nebo podobně. Jednou jsem si málem sáhla na život, ale ne kvůli tomu, že nejsem heterosexuálně orientovaná. Bylo to z toho důvodu, že jsem přišla o mojí první lásku. Neznala jsem nic jiného než ji, proto mě to tak zasáhlo. Tato ztráta mě málem stála život, ale pak jsem si uvědomila, že pro jedno kvítí slunce nesvítí. Mám život normální. Blbá nálada, zoufalství nebo tak prožívám při rozchodech. Ale stejně jako heteráci.

Partnerství

Nyní mám partnerku. Dřív to seznámení bylo jiné než teď. Stačilo pár dopisů, fotka a už to bylo. Teď je rozvinutý hodně internet. Když jsem si našla partnerku, tak jsem pociťovala štěstí, radost. Stejně jako heterosexuálové. S přítelkyní jsem teď půl roku, předtím jsem měla vždycky vztahy tak kolem roku. Zatím spolu nežijeme, ale za měsíc se chystáme sestěhovat se. Moc se na společné bydlení těším. Doufám, že to náš vztah nezmění k horšímu. Myslím, však že ne. Ba naopak, zjistíme o sobě všechno, jak tomu bývá, když dva spolu začnou žít. Tím myslím i heteráky. Měla jsem tak nějak normálně homosexuálních partnerek. Nespočítám to. Ale nebyla jedna a ani dvacet. Tak normálně. Vždycky jsme se rozešly z jiného důvodu, sama nevím proč. Možná dálka, možná jsme se omrzely. První partnerku jsem měla ve čtrnácti letech. Vydrželo nám to sedm měsíců. Po první sexuální zkušenosti s ní jsem se cítila příjemně, bylo to přesně to, co jsem hledala. Měl jsem i jeden roční vztah s mužem, ale nebylo to ono. Sex s klukem, to ani nebudu řešit, byl to hnus. Také jsem měla sex s heterosexuální ženou. Pro mě úlet, pro ni dobrá zkušenost, myslím si. S nynější partnerkou chceme jednou uzavřít registrované partnerství, ale to až se více poznáme, budeme spolu alespoň rok, ať nic neuchvátáme. Za registrované partnerství jsem ráda, myslím, že je to v pořádku.

Proč by se nemohli dva homosexuálně orientovaní lidé vzít, když se mají rádi. Děti nechci, nemám je ráda. Nanejvýš si je půjčit a zase vrátit [smích]. Stačí mi kočka. Takže to, že jednou nebudu moct mít děti přirozenou cestou, mě vůbec netrápí a vůbec to neřeším.

Respondent F

Muž, 34 let

Dětství a vztahy s rodiči

Dětství jsem měl naprosto spokojené. Do šesti let mě vychovávala spíše babička, jelikož matka i otec museli pracovat. Pak už mě, ale vychovávali spíše oni. Žili jsme ve dvougeneračním baráku, takže o mě vždycky bylo dobře postaráno. Vyrůstal jsem také se dvěma sourozenci, starší sestrou a starším bratrem. Oba jsou heterosexuálové, stejně jako moji rodiče. Z naší rodiny jsou všichni heterosexuálové. Vlastně sestřenka ne, ale s tou se moc nevidám, jelikož naše rodiny jsou rozhádané kvůli majetku a dědictví. Sestra má už vlastní rodinu, bratr je rozvedený. Když se zamyslím nad tím, ke komu jsem měl vřelejší vztah, tak to byla asi máma. Ta totiž dbala na to, aby se o všem mluvilo, a byla více doma než otec. Ten totiž jezdil, a stále jezdí kamiónem. Řekl bych, že otec se ke mně choval docela nadřazeně, ale tvrdý na mě nebyl. Měli jsme spíše hádavý vztah. Hlavně v pubertě jsme se hodně hádali. Moc jsme spolu nevycházeli. Ale zájem o nás docela jevil, ale řekl bych, že o mě méně než o sourozence, ale nevím, proč tomu tak bylo. Myslím, že oba rodiče plnili dobře rodičovskou funkci, ale třeba na rodičáky chodila jen máma. Řekl bych, že se matka chovala ke všem dětem stejně, i když trošku jsem asi byl mazánek, protože jsem byl nejmladší, což je i dnes. Řekl bych, že možná u mámy se trochu projevovala přílišná láska, ale nebyl to žádný extrém. O mě přehnaně pečovala, byla starostlivá. Ale u ostatních sourozenců tomu tak nebylo. Naši rodiče se občas hádali, klasika, jak normální rodiny. Chvíli byli v pohodě, pak měli zase období hádek. Máma byla vždycky taková ráznější. Zavelela a muselo se to udělat. Možná je trochu hysterická, často dělala scény. Pocházím s nevěřící rodiny, ale si občas říkám, že někde něco být musí, ale neříkám, že Bůh. Ale párkrát jsem se modlil, když jsem byl třeba nešťastný. V naší rodině jsem se trochu potýkal s alkoholismem, strýc byl alkoholik. Respektive byl muzikant, tak dostával flašky, takže prostě pil. Dokonce i řídil opilý. Pak také druhý strýc. Ten se dokonce upil k smrti. Otec má taky sklony, zatím alkoholik není, ale myslím, že se to projeví. Když jsem byl v pubertě, táta často chodil opilý domu, byl sprostý, s bratrem se i popral. Mně nikdy neublížil, ale snažili jsme se všichni bránit mámu. Už když byla matka těhotná, tak bývala často ve stresu, jelikož jí matka často opakovala, jak nezvládne tři děti a podobně. Byl jsem

neplánovaný. Jako malý jsem hrál kolektivní hry, ale to až na ZŠ, ve školce jsem byl spíše nemluvný. Nerad jsem doma pomáhal matce s udržováním domácnosti, ale samozřejmě jsem musel. Do sedmi let jsem byl takový tiché, hodné dítě. Pak jsem ale začal dělat průšvihy, rád jsem se předváděl, chtěl jsem něčím vynikat, ale jelikož jsem nevynikal, tak jsem dělal třídního šaška. Zapadal jsem dobře do kolektivu, hrál jsem vřady všechny hry a vše mě bavilo. Byl jsem jako normální děti, vůbec jsem si neuvědomoval a ani nepocíťoval, že jsem „odlišný“.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Zhruba v šestnácti letech jsem si začal uvědomovat, že jsme od ostatních odlišný. Byl jsem se spolužákem opilý a dali jsme si pusy. Moc se mi to líbilo, ale pořád mi to přišlo nějaký divný. Mimochodem ten spolužák je heterosexuál. Říkal jsem si, že to nic neznamena, že to byl jen úlet, ale cítil jsem, že je tam rozdíl, než když si dám pusy se ženou. Bylo to s mužem lepší. Do dvaceti let jsem si to nechtěl připustit, snažil jsem se hrát, že jsem heterosexuál, a to zejména kvůli tomu, že mi to nepřišlo normální. Snažil jsem se to nějak neřešit, pouze jsem to vypustil. Ale ve dvaceti byl ten zlom, kdy jsem si to uvědomil, odešel jsem z malého města, pracoval jsem na horách. Měl jsem spolubydlicího a ten byl paradoxně homosexuál. Když byl v práci, prohlížel jsem si jeho gay časopisy. Myslel jsem si ale, že je divný on, a já normální. Spolubydlicí nevěděl, že jsem gay, ani já jsem to nechtěl přiznat. Pořád jsem to viděl 50:50. Zkoušel jsem to stále s holkami, ale nic. Ještě ten rok jsem to ale věděl už sto procentně, smířil jsem se s tím hned, jelikož jsem na to dlouho sám sebe připravoval. Neřekl bych však, že jsem to hned úplně přijal. Takže jsem měl pocit úlevy, že už se nemusím hledat. Našel jsem si totiž partnera. Od gaye jsem se odstěhoval, v práci byla hezká holka, tak jsem šel bydlet s ní, chtěl jsem, aby mi všichni záviděli, že s ní bydlím. Ale nic jsme poslu nikdy neměli. To, že jsem gay, jsem poprvé řekl jedné kamarádce hned ten rok, co jsem si byl jistý. Sice jsem jí to řekl, ale určitě jsem to sto procentně neakceptoval. Ale říct jsem jí to musel. Bylo to hodně složité. Měla přítele, a já jsem s ním za opilosti měl úlet. Když jsem mu dal pusy, div mi jednu nevpálil, ale pak jsme nakonec měli sex. On za mnou pořád dolezal, a také za mnou chodila pořád jeho přítelkyně, a stěžovala si, že s ní nechce spát. Pak jsem to nevydržel a řekl jí to, cítil jsem se hrozně, než to ze mě vylezlo. Brečela. Byla první, kdo to o mně věděl. S tím klukem jsem začal chodit, byly jsme spolu sedm let. Po druhé jsem to vyslovil, když jsem se rozhodl říct nejlepší

kamarádce, nevěřila tomu a chtěla mi najít ženskou. Do mě by to totiž nikdo neřekl, byl jsem hodně na holky. Ve škole jsem měl pusinkovanou každou [smích]. Než jsem to poprvé vyslovil, bylo mi zle, přemýšlel jsem, zda to říct, nebo ne. Pak jsem se opil a už to jelo. Hrozně se mi ulevilo, pak jsme se tomu i zasmáli. Nikdy jsem nepotřeboval odbornou pomoc, kvůli tomu, že bych měl nějaký problémy díky své orientaci. Ale za psychologem jsem chodil z jiného důvodu, a o mé orientaci jsem mu řekl. Často jsem však měl sebevražedné myšlenky, před třemi roky dokonce i pokus, bylo to kvůli tomu, že jsem se cítil osamocen. Ale nakonec jsem to vyřešil sám. Našel jsem si partnera a všechny problémy zmizely. Ale kdybych měl celkově hodnotit svůj coming out, byl to dlouhý proces.

Coming out u rodičů

Rodiče vědí o tom, že jsem gay. Řekl jsem jim to, protože jsem měl partnera. Nechtěl jsem se přetvařovat. Hlavně nejsou hloupý, bydlel jsem pět let s přítelem. Mámě jsem to řekl po pěti letech, co jsem o tom věděl. Tátovi to hned potom máma řekla. Mamka brečela, oba jsme si pobřečeli, řekl jsem jí, že je mi to líto, že nebude mít vnoučata. Táta mlčel, dodneška o tom mlčí, jednou jsme se o tom bavili, a to na svatbě bratra, zeptal jsem se ho, jestli mi taky půjde na svatbu [smích]. Prý v žádném případě. Matka se s tím smířila hned, a u táty sám nevím, ale asi taky dobrý. Ani u jednoho z rodičů jsem však nepociťoval, že by mě nějakým způsobem podporovali. Oba rodiče i sourozenci si rozuměli s mým tehdejší partnerem. Chovali se k němu jako ke kamarádovi. Když to otec vůbec neřešil, myslel jsem, že potřebuje čas, ale trvá to do dneška. Matka pro mě byla však velkou oporou. Naše vztahy doma to vůbec nezměnilo. Všechno je stejný, jako když si mysleli, že jsem hetero.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

Většina lidí ví o tom, že jsem homosexuál. Někomu to řeknu na rovinu, u jiných ne. Je to podle lidí. Třeba kdybych nastupoval do nové práce, tak to hned neřeknu. Báł bych se reakce a i případné diskriminace. Překvapily mě reakce dost lidí, například té kamarádky, která mi sháněla holky. Nechtěla, aby to tak bylo. Nepřijala to do dnes. Dávám to najevo veřejnosti, protože jsem přesvědčen, že se nemám za co stydět. Mělo by se o tom přece mluvit, není to tabu, nežijeme přece za komára. Stejně se člověk nepředělá. Začal jsem to ale oznamovat až tak po 3, 4 letech. Žil jsem v té době v Praze,

tam to lidé chápou víc., než na malém městě. Také v práci o mé orientaci vědí. Dozvěděli se to od někoho jiného. Je tam člověk, který do mě hnusně reje, myslí si, že jsem nenormální. Vždy pocit'uju vnitřní vztek, ale jinak to na moji psychiku vliv nemá. Poznal jsem akorát, že je neinteligentní. Jinak si ze mě dělají srandu i ostatní, ale to je fakt jen legrace, které se já sám směju. Člověk se musí umět zasmát sám sobě. Také šéf o tom ví, a je úplně v pohodě. Řekl bych, že v dnešní době je společnost daleko více tolerantní, ale ne úplně. Více se o tom mluví a chápou to i lidé, kteří to dříve nechápali a netolerovali. Dřív to bylo horší kvůli malé informovanosti, zažitému komunismu. Nemluvalo se o tom tolik. V dnešní době se to už mnohdy objevuje v TV, ale mohlo by se o tom mluvit více. I přesto, že se společnost změnila v postojích, tak cítím, že některým lidem to vadí, žiji na malém městě, a lidé, co mě dříve normálně zdravili, nyní nepozdraví. Spíše to pocit'uju u starších. Taky jsou ke mně někteří lidé ironičtí. Nejprve mi to bylo líto, měl jsem až deprese, ale teď už to vůbec neřeším. Vždycky to odpinknu zpátky a tím to pro mě končí. S diskriminací jsem se naštěstí nesetkal. Ale s homofobii jo. Jednou jsem byl v hospodě a přišel za mnou nějaký kluk a řekl mi: *“Co na mě čumíš ty buzno!”* a dal mi pěstí do obličeje. Také jednou měli lidé kecy na ulici, když jsem vycházel z gay baru. Pokřikovali na mě nadávky. Měl jsem vztek, bral jsem to špatně, byl jsem až zoufalý, ale to naštěstí jen vždy, když se to dělo, pak jsem to okamžitě vypustil.

Dopad na psychiku

Řekl bych, že homosexualita určitě měla dopad na moji psychiku, ale jen ze začátku. Měl jsem deprese a říkal jsem si, že kdybych byl na holky, bylo by vše snazší. A to třeba kvůli dětem, nebo okolí, jak se chovalo a tak. Pocit'oval jsem úzkosti. Trvalo to až do mých dvaceti osmi let, takže by se dalo říci, že jsem to sto procentně přijal až ve dvaceti osmi letech. Teď už jsem v pohodě. Dřív jsem se utápěl v alkoholu, pořád jsem se ožíral, pak jsem to ze sebe pouštěl. Bylo to pro mě těžké období. A to taky kvůli tomu, jak jsem vyprávěl, že někteří lidé na mě byli zlí. Nyní už to neřeším. A předtím, jsem to vždy řešil sám, bez pomoci odborníka.

Partnerství

Nyní mám partnera 5 měsíců, seznámili jsme se v baru, respektive ve vinárně, ale nevěděl jsem, že je to gay. Byl jsem tam s kamarádem. Ten kluk po mě pořád koukal,

když jsme šli s kamarádem domu, dozvěděl jsem se, že ten kluk z baru je gay. Tak jsem tam druhý den šel znova a začal ho balit [smích]. Prokecali jsme spolu šestnáct hodin, ještě ten večer jsme se spolu vyspali. Cítil jsem se hned šťastnější. Přišlo mi skvělé, že na to nejsem sám, a můžu o tom s ním kdykoliv mluvit. Plánujeme spolu začít bydlet, chceme se sestěhovat co nejdřív, asi tak do měsíce. Myslím si, že se nic nezmění. Jen si možná polezeme víc na nervy [smích]. Partnerovi je třicet let. V budoucnosti také plánujeme vstoupit do registrovaného partnerství. A to zejména, kvůli tomu, kdyby se mu něco stalo, aby mi lékaři podávali informace, a tak podobně. Myslím, že registrované partnerství je super, ale chtělo by to doladit některé právní věci. Jednou bychom chtěli i dítě, vidím to tak, že bychom se domluvili s dvěma lesbičkami a měli střídavou péči. Na dítě by to vliv určitě nemělo, pokud by bylo dobře vychovávané. Ale to, že nemůžeme mít děti, jako heteráci, nějak neřeším. Za svůj život jsem měl několik homosexuálních partnerů. Ale opravdový vztahy asi tři roky. Postupně se z nás stávali spíše kamarádi, než partneři, proto to většinou skončilo. Ale úletů, to jsem měl hodně. Po prvním sexu s mužem jsem se cítil parádně. Překvapivě a zároveň trochu v šoku, ale jako dobrý [smích]. Když jsem se však druhý den s tím klukem potkal, sklopil jsem oči a styděl se. Bylo to hned v těch dvaceti letech. Dříve jsem měl také heterosexuální partnerky, ale vždy šlo jen o krátkodobé vztahy. Maximálně 3 měsíce, až půl roku. Měl jsem takhle asi čtyři holky. Ale vztahy byly neuspokojivé a nenaplňující. Od těch 20-ti let jsem měl už jen homosexuální vztahy. Předtím jsem s ženami měl i sex. Přišlo mi to normální. S jednou slečnou si nejsem jistý, jestli náhodou nemám dítě. Jednou mi totiž zavolala, jestli se za nimi přijedu podívat. Vysvětlila mi, že má čtrnácti roční dceru, a naznačovala mi, že je moje. Ono by to tak vycházelo, ale já vím, že spala s více muži. Už se pak neozvala, tak nevím no.

Respondent G

Žena, 27 let

Dětství a vztahy s rodiči

Měla jsem spokojené dětství v malém bytě na sídlišti jednoho nejmenovaného města. V našem městě je hodně možností, jak využít volný čas, ale žádná mě neoslovila. Žila jsem pouze s otcem, protože má matka od nás odešla v mých šesti letech. Dodnes nevím, proč nás opustila. Můj otec na toto téma nikdy nehovoří. Dlouho jsem čekala, že se vrátí. Postupem času jsem si s otcem vybudovala skvělý, přátelský vztah a začala s ním probírat veškeré své problémy. Možná už z toho pramení, že jsem stejného člověka pro svůj budoucí život nikdy nehledala, ale naopak jsem vyhledávala objetí od kamarádek nebo spolužaček. Celkově jsem v době dospívání hledala spíš je, i když dnes jsou pro mě lepšími přáteli muži, protože mě nikdy nezklamali. Možná proto, že jsem nikdy žádného nemilovala jako partnera. Do jisté doby, jsem tomu však nepřikládala žádný velký důraz. Byla jsem jedináček, a tudíž můj otec byl můj jediný a nejbližší příbuzný. Byla jsem taková ta hodná holčička, co si ráda hrála sama, ale neopovrhovala jsem ani hrát s ostatními dětmi, ať se jednalo o chlapečky či holčičky. Prarodiče jsme navštěvovali omezeně, protože bydlí daleko a vztahy mezi mým otcem a jimi po odchodu matky ochladli. Vinili ho z jejího odchodu. Myslím, že otec plnil rodičovskou funkci skvěle. Chodil do práce, ale zároveň měl čas i na mě. Hodně jsem mu doma pomáhala, věděla jsem, že musím. Měli jsme vždy skvělý vztah. Téměř jsme se nehádali. Nevím o nikom z rodiny, kdo by byl homosexuálně zaměřen, respektive se k tomu nikdy nikdo nepřiznal. Až já. Doby, kdy s námi matka žila, si příliš nepamatuji, ale vím, že na sebe často křičeli, tudíž jejich vztah idylický určitě nebyl. Já ani můj otec věřící nejsme, ale právě to, že prarodiče věřící byli a já se později k homosexualitě doznala, ukončilo vzájemnou komunikaci úplně. Co se týče problémů s alkoholem, nemám pocit, že by můj otec k němu měl nějak vřelý vztah, ale často při mých experimentech s alkoholem v mládí podotýkal, že dopadnu jako má matka. Z toho usuzuji, že ona problémy mít mohla a nevyklučuji ani to, že se napila v těhotenství. Z doslechu vím, že opilá chodila často. Nevím, jestli láska mého otce byla přílišná, ale rozhodně mě měl velmi rád a vynahrazoval mi chybějící matku.

Uvědomování a přiznání vlastní orientace

První pochybnosti mě napadli v době, kdy si mé kamarádky vyhlédly například spolužáka, s tím že se jim líbí. Já už tehdy měla pocit, jakoby se mi vzdalovaly v názorech nebo jako bych na ně žárlila, že už místo chození ven se mnou, by radši s klukama na rande. Nicméně jsem tomu v té době nepřikládala velký důraz. Dokonce jsem po čase začala uvažovat, zdali můj spolužák také není tím hezkým klukem, jako o tom mé kamarádky mluvili. Nakonec jsem se do spolužáka „zamilovala“ a chodila s ním. Na první problém jsem narazila hned na naší první schůzce, kde došlo na první polibek. Připadalo mi, jako by mi někdo vlezl do mého osobního prostoru, ve kterém nemá co dělat. Do kterého ho nechci pouštět. Během dalších pár let jsem se o navázání vztahu s chlapcem pokusila, ale nikdy to nebylo ono. Největší problém byl v okamžiku, kdy mělo dojít na nějaké intimnosti. Až na vysoké škole, kdy jsem se dostala na kolej, se vše začalo vyjasňovat. První okamžik, kdy jsem přišla na to, že jsou mi ženy i fyzicky blíž, byla hned první párty našeho ročníku. Bylo mi čerstvých dvacet let. Asi to v té době bylo moderní a tak se ke mně měla jedna z mých spolužaček. Políbily jsme se, tancovaly. Bylo to pro mě velmi vzrušující. Bohužel ona to viděla jen jako srandu na večírku. Kdežto pro mě to bylo něco jako prozření. Zjistila jsem, že fyzický kontakt se ženou je pro mě přirozený. V prvním okamžiku to byl šok, jak z toho, že mi to bylo příjemné, tak z toho, že dotyčná slečna to brala pouze jako vtip. Na té párty nás viděla spousta spolužáků, kteří se mi poté smáli. Do školy jsem chodila co nejméně a mé studijní výsledky se prudce zhoršovaly. Tím se zhoršil i můj vztah s otcem, který ve mně přestal vidět jeho chytrou a šikovnou holčičku. Odmítala jsem, že jsem lesba, a propadala jsem depresím. Naštěstí jsem v baru, kam jsem chodila zapíjet špatnou náladu, narazila na slečnu, později kolegyni na brigádě, která měla známou psycholožku. Moje kolegyně byla také prvním člověkem, který o mé orientaci věděl, ještě předtím než byla kolegyně. Zнала jsem ji pouze z baru, proto sem se jí to nebála říct, cítila jsem se vyrovnaně. Překvapilo mě, že byla úplně v pohodě a navíc mi dokázala, že lidí s jinou orientací je všude kolem nás plno. Což mi hodně pomohlo, takže se mi ulevilo fakt dost. Přemluvila mě, abych se s ní sešla a zkusila si s ní promluvit. Bylo to pro mě vysvobození, protože i když mám svůj život ráda, myšlenky na jeho ukončení mě čas od času doháněly. Nikdy jsem neměla odvahu se o sebevraždu ani pokusit. Docházela jsem k ní několik měsíců. Pomohla mi smířit se nejen s mou

orientací, ale i s posměchem, se kterým jsem se potýkala. Ve dvaceti jedna letech jsem byla plně smířená a úplně jsem přijala, to že jsem lesbička. Dokonce mě přesvědčila do školy se vrátit. A nejen to, přiznala jsem také otcí, z čeho mé problémy pramení.

Coming out u rodičů

Mému otcí jsem to přiznala hned po několika schůzkách s mou psycholožkou, asi tak po čtvrt roce. Řekla jsem mu to, jen kvůli tomu, že mi to psycholožka poradila. Jeho reakce mě mile překvapila. V jeho očích bylo sice vidět velké zděšení a vlastně bych řekla, že i určité zklamání. Ale zachoval se jako charakter. Řekl mi, že bude potřebovat nějaký čas proto, aby se s tím smířil, že si pro mě vždy představoval nějakého silného muže, který mě bude chránit a se kterým se mi podaří vybudovat takovou rodinu, jaká mně chyběla. Ale že i kdybych si domů přivedla hned několik ženských, budu pro něj vždy jeho dcera. Která je silná, statečná a má jí rád. Také mi řekl, že mě podpoří, když budu něco potřebovat a že si musím uvědomit, že začátky budou těžké. Hned se mě zeptal, jestli už mám nějakou partneru. V té době jsem však na hledání vztahu neměla sílu. V době, kdy jsem se odhodlala za otcem jít, mi bylo dvacet jedna let. Dokonce ani po několika letech, kdy jsem za ním poprvé přišla s tím, že mám partnerku, mě nijak nepodrazil. Choval se k nám oběma dobře. Byl galantní a vstřícný. Upřímně však musím říct, že jsem na něm viděla, že mu to úplně příjemné není. Přeci jen, princ na bílém koni to nebyl.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

Jak jsem již zmínila, svou orientaci jsem dala najevo díky pomoci psycholožky. A to velmi brzy poté, co jsem si to uvědomila. Myslím, že ještě v ten samý rok, tedy ve dvaceti jedna letech. Věřím, že hodně lidem z našeho okolí připadalo, že se ještě všechno změní a že si jednou toho „chlapa“ přivedu. Nicméně co se týče reakcí okolí, bylo to různé. Nějak extra mě nepřekvapila žádná, protože mě má psycholožka na mnoho různých reakcí připravila. A tak jsem věděla, co můžu čekat. V zaměstnání o mé orientaci zatím nevědí. Pracuji v jedné malé firmě, jsem tam krátce, a jak se říká, jsou to věci, na které se neptá. Pokud by se mě někdo zeptal, svou orientaci bez problémů přiznám. Víím, že někdo by si na můj úkor zavtipkoval, dokonce jsem se během života setkala i se ztrátou lidí, o kterých jsem si myslela, že jsou přátelé. Vzhledem k tomu, že mě jako homosexuálně orientovanou nedokázali, přijmou, dnes víím, že to přátelé

nebyli. Copak bych jim nějak ublížila tím, že mám partnerku a ne partnera? V době, kdy se takhle zachovali, jsem nad ním samozřejmě nedokázala mávnout rukou a jít dál, ale myslím, že jsem si prošla i horším obdobím. Myslím, že stejně jako každý kdo je v mé situaci, i já můžu říct, že s nadávkami a různými posměšky se setkávám dosti často. Ale jak říkám, díky pomoci mé dlouholeté psycholožky si z toho hlavu nedělám. S diskriminací jako takovou, jsem se zatím nesetkala a doufám, že nesetkám. I když vím, že realita bude asi jiná. Přece jen, i když už je dnes život homosexuálů jednodušší, ani dnes s tím okolím rozhodně úplně smířené není a někdo, kdo to nechápe se i v budoucnu vždy najde.

Dopad na psychiku

Jak jsem již uváděla, z počátku byl dopad mého zjištění velký. Sama bych se s tím smířovala asi těžko. Možná ne s homosexualitou jako takovou, ale hlavně s tím, že bych to nedokázala přiznat svému okolí, nebo dokonce vyrazit shánět partnerku. Už jsem zmiňovala, že mě to stálo prodloužení studia, na které jsem se v počátku vykašlala a místo přednášek se utápěla ve sklenicích alkoholu v baru. Jsem ráda, že barmanka byla takový poklad.

Partnerství

Nyní mám již druhým rokem partnerku, kterou jsem poznala v baru, jak se říká mezi vámi normálními, pro teplouše. Hned jsme si padly do oka. Je o dost starší a tak na mě viděla, že se se svou orientací tak trošku peru a nejsem si jistá, jak začít. Bylo fajn, že mě oslovila první. Po mém zklamání se spolužačkou na vysoké, jsem nejdřív byla dost nedůvěřivá. Po nějaké době se však všechno změnilo a má partnerka je vlastně mým druhým já. S partnerkou jsme nějaký čas randila jen tak po restauracích, barech, kinech a jak to tak bývá. Později, i když zpětně vzato docela rychle, jsme si našly společné bydlení. Bydlíme spolu přes rok a musím s radostí říct, že si nemám na co stěžovat. Nastěhovaly jsme se k sobě po třech měsících. Když jsme se k sobě nastěhovaly, pociťovala jsem velkou změnu k lepšímu, byly jsme si blíže a téměř nepřetržitě spolu. Když nejsme zrovna spolu, jedna o druhé ví, co dělá a s kým je. Nezapomínám ani na svého otce, který mi byl oporou a tak pořádáme 2x do měsíce společný nedělní oběd. Předtím jsem žádný vážný vztah neměla, jelikož, jak jsem psala, byla jsem dost stydlivá, a jak se říká, ze všeho toho nového vykulená. Kromě pár polibků, je má

partnerka mou první a doufám, že poslední. Co se týče sexuálních zkušeností, bylo to pro mě něco úplně nového, krásného a vzrušujícího. Konečně jsem našla to, co mi chybělo. S partnerkou o registrovaném partnerství zatím neuvažujeme. Skočily jsme do všeho narychlo a zatím jsme názoru, že na to, že se máme rády a rozumíme si, to v občance mít nemusíme. Na druhou stranu, nikdy neříkej nikdy. Registrované partnerství mi přijde jako super, ale zatím o tom neuvažuji. Zatím to je pro mě bezpředmětné. Ale jsem ráda, že bylo uzákoněno. Co se týče dětí, určitě je fajn se o nějakého prcka starat, ale raději než si pořizovat načerno naše společné, bychom chtěly, aby byla umožněna adopce nějakého, které štěstí mít milující rodinu nemá. To, že vlastní dítě mít nemohu přirozenou cestou, nevidím jako problém. Přeci jen jsem si to takhle vybrala. Nemyslím si, že to, že bychom s partnerkou měly v péči nějaké dítě, by mělo mít vliv na to, jestli si přivede v budoucnu domů partnera stejného nebo opačného pohlaví. Partnera opačného pohlaví jsem dlouhodobě neměla a jak jsem zmínila, ani v sexuální oblasti to nikdy nebylo ono, přišlo mi to divné. A žádný hezký pocity jsem necítila. Neuspokojovalo mě to. Samozřejmě nějaké zkušenosti byly, ale samotný styk se nikdy nepodařil.

Respondent H

Muž, 26

Dětství a vztahy s rodiči

Už od malička bylo jasné, jaká role mě bude celý život provázet a že bude hodně teplo. Jako malý sem byl hrozně uzavřený a moc si toho nepamatuju, ale růžové to nebylo. Můj starší bracha byl feťák a nevlastní fotr alkoholik a zrovna rádi jsme se neměli. Můj vlastní fotr mě jen štvál proti mamce. No a už jsem si vytvořil svůj svět a tam mi bylo hej. Ale asi bych to nikomu nepřál. Vždy jsem měl lepší vztah k mámě. Naši se rozešli, když mi byly čtyři roky a vyrůstal jsem s mámou a nevlastním fotrem. Mám čtyři sourozence, a pokud vím, všichni jsou „normální“ alespoň orientačně. První dva sourozenci se povedli a já s bráchou jsme, jak to říct, černé ovce. Můj bracha byl skinhead, feťák. No celkově jsme to měli doma divoké. Bracha zdrhnul z domu, když mi bylo asi dvanáct let, bylo to husté, tehdy šest let o sobě nedal vědět a máma se na mě trochu upnula. Já jsem poslední dítě, mámy takový omyl. Jsem z podvázaných vaječníků, takže spíš taková hříčka přírody. My benjamini máme tu výhodu, že už se od nás moc neočekává a nikoho už moc nezajímáme. Vlastní fotr mě používal jen jako prostředek, jak dělat mámě ze života peklo a mě dlouho trvalo, než sem na to přišel. Máma dělala první poslední, abych měl všechno, co sem potřeboval a chtěl a taky sem to i měl. I když musím říct, že taková ta citová stránka byla trochu chladnější, ale na druhou stranu musím říct, máma je starší a se spousty věcmi, které se mi tehdy děly a čím sem si procházel, myslím coming out a všechno s tím spojené, mi ani pomoc nemohla. Každopádně je to skvělý člověk a nemůžu říct nic špatného. Matka je heterosexuální orientace, a otec je sice buzerant, ale ne tím teplým způsobem. Mám pocit, nebo to spíš vím jistě, že syn mého bratra (svědek Jehovův) má od malička pěkně našlápnuto, že jednou bude teplej, ale to už je jiná věc. Jinak z naší rodiny o nikom nevím. Můj fotr dělal mámě a vlastně i mě ze života peklo. Hrozně dlouho se s matkou soudil o mně. Několik let zpět byl dokonce o mě článek v Blesku přes 2 stránky. No komedie jako hrom no. Jednoho dne jsem držel fotrovi kuchyňský nůž pod krkem a pak už byl pokoj. Máma je vůdčí typ a já to mam po ní. Je to takový ten typ super - mámy. Pamatuji si, že můj otčím byl docela ochlasta první třídy. Jednu dobu, když sem byl malý, to bylo docela kruté. Měl jsem párkrát omlácenou hlavu o stůl atd., když si otčím hrál na otce. I přesto, že jsem byl spíše omyl, matka neměla problémy v těhotenství.

Jediný problém, který vlastně mama v těhotenství měla, byl můj vyjebaný fotr. V místě, kde jsem vyrůstal, nebylo moc dětí. Já byl od mala „teplej“, takže to bylo se mnou složitější. Ale nějaké ty dětské hopsandy přes gumu a rádoby fotbal na dvorku si pamatuju. Pamatuji si také, že jako malý jsem musel pomáhat s domácími pracemi, matka totiž pracovala, ale nevadilo mi to, ale že bych to dělal rád, to fakt ne. Já jsem vždy byl rozmazlený fracek, a to jsem doteď, ale jinak jsem byl hodné dítě. Nepocházím z věřící rodiny, ale přikláním se k buddhismu.

Uvědomování si a přiznání vlastní orientace

Už od mala jsem vnímal, že jsem prostě jiný a zůstalo mi to doteď. Měl jsem a mám svůj svět. Já jsem měl to štěstí v neštěstí, že semnou se to všechno táhlo už od zakládky. Pamatuju si, že jsem byl zamilovaný do jedné holky a koncem roku, myslím, že ve třetí třídě, jsem si kvůli té holce hrál s děvčaty s panenkami. Barbíny mi byly vždycky bližší, než míče. Kluci si toho tehdy všimli a tím to tak nějak začalo. Jako malý jsem to ještě nějak nechápal, ale věděl jsem, že něco je jinak. Od mala jsem se koukal chlapům mezi nohy, i když jako malý jsem byl hrozný úchyl. Máma mi jednou říkala, že jsme jeli z koupaliště, máma mě měla na klíně, ještě jsem neuměl mluvit a pořad jsem št'ouchal do nějaké slečny, co seděla vedle nás. Když mě máti okřikla, ať to nedělám, že má slečna pěknou halenku, tak sem na celý autobus prohlásil: ne, ne ci, ci [smích]. Do třetí třídy jsem byl obletovaný děvčaty, jako málokdo jiný. No a pak už se to vezlo. Takové to rozlousknutí záhady přišlo v druháku, takže tak sedmnáct let mi bylo, když jsem poprvé prováděl orální sex muži. Je to docela vtipná historka, když si uvědomím, že s tím klukem jsme se po deseti letech dali dohromady. Nějak jsem to neřešil, u mě to bylo daný bohužel a vlastně bohudík a přijal jsem to za pár dnů. Měl jsem to štěstí, že já byl za buznu už od mala, takže vlastně pohoda. I když ještě na střední škole v prváku jsem chodil s holkou, byla to moje poslední velká láska. Tehdy jsem jí nechal, protože jsem věděl, že už jí v něčem lžu, ale ještě jsem nevěděl proč. Ale byla to láska jako trám. Když jsem teda zjistil, že jsem teplej, měl jsem chvíli takové uzavřené období, ale netrvalo to dlouho. Pak jsem objevil kouzlo diskoték a čepovaných vín, takže sem to vlastně tak nějak vypařil na akcích - ale samozřejmě jsem měl takové ty dny, kdy jsem si říkal proč já. Myslím, že v té době sem i začal hulit, takže to byla vlastně pohoda. Věděl jsem, že by nemělo cenu předstírat heterosexuality, ale pamatuji si, že jsme ze srandy s mojí neteří dělali, že spolu chodíme před jejími kámoškami, když sem u nich

byl na prázdninách. První komu jsem řekl, že jsem teplej byla moje kamarádka Eva, říkali jsme si všechno. Pamatuji si, že se tenkrát jen zasmála. Než jsem to vyslovil, strach jsem vůbec neměl, když jsem to vypustil z pusy, spadl mi ze srdce takový ten pomyslný kámen. Vyslovil jsem to po pár dnech, co jsem si to uvědomil.

Coming out u rodičů

Co se týče rodičů, tak máma o mé orientaci ví. Oznámil jsem to tak nějak plynule za chodu. Ptala se mně, kam jdu, že se parádím a já ji řekl, že mám rande. Ona se mě zeptala s kým, tak jsem jí řekl, že s Honzou. Na to se mě zeptala, jestli jako s klukem? A já řekl, že jo, odešel sem a bylo to. Oznámil jsem to prakticky hned, po pár týdnech. Byla to pro mě spíš formalita, jsou to základní věci o mě, které by matka měla vědět. Pamatuji si, že máma byla asi týden na měkko, ale pak prohlásila, že vnučata už má a že si mám dávat bacha. S otcem se už spoustu let nevidám, od té doby co jsem mu držel ten nůž pod krkem, takže u něho to nějak odpadlo. Matka mi svým způsobem byla i oporou. Zbytek mojí dysfunkční rodiny dělá, že se nic neděje. Vztahy s matkou to vůbec nezměnilo.

Postoj okolí a společnosti k homosexuálně zaměřeným osobám

O mé orientaci vědí snad všichni, nepatřím zrovna k mužským typům, takže u mě se s tím tak nějak počítá hned od začátku. Navíc si myslím, že když je někdo debil, taky mu nikdo nebrání, ukazovat to veřejně, tak proč bych měl já [smích]. O svoji homosexualitě jsem začal taky mluvit prakticky hned, možná po měsíci, jsem takový ukázkový příklad. Reakce okolí byly spíše milé, postupem času sem se naučil vydobýt si respekt a udělat z mojí teplé výstřednosti přednost. V práci o tom také ví, ale z druhé strany si myslím, že není důležité, s kým trávím noc, ale jak pracuju. A nikdy jsem s tím neměl problém, nakonec z toho pro mě byla vždycky výhoda. Myslím si, že i společnost v poslední době nemá moc na výběr a musí být k homosexualitě tolerantní, už nás je tolik, že to ani jinak nejde. Bohužel Česká republika je pořád sto let za opicemi. Ale stejně si myslím, že se to nikdy ani nezmění. Těch dvacet let komunismu tady je cítit pořád. Určitě ale nějaké, alespoň malé změny, ve společnosti jsou. Když jsem procházel coming outem já, tak to bylo pořád takové tabu, za to teď je moderní mít teplou kamarádku či kamaráda. Dnes už je běžné, že se sem tam drží kluci za ruce, nebo si dají pusy venku. Už to není taková událost jako za mě. Už se mi několikrát stalo, že si ze mě dělali lidé legraci a měli

nenávistné řeči, ale já z toho mam srandu, sice dalo mi práci se nad to povznést, ale ono vlastně záleží na tom, jak na sebe pohlížíte vy a ne nějaký idiot, co se doma kouká na gay porno a venku dělá machra. Byl jsem i diskriminován, ale nedokážu říci, jaké oblasti se to týkalo. Řekl bych, že v podstatě všeho. Já jsem se naučil všechno si prosadit a to je myslím nejdůležitější. A nakonec jsem kolikrát diskriminoval já heteráky. Každý si musí uvědomit, že ať je člověk gay, lesba nebo hetero, všichni jsem na tom stejně. I když mi homo jsme na tom možná líp, protože díky prožitému coming outu jsme psychicky odolnější. Býval jsem terčem takových těch infantilních vtípků od těch rádoby borců. Ale jak sem už říkal, nikdy jsem to neřešil. A po nějakém čase sem zjistil, že někteří s těch mamlasů, jsou na tom stejně jako já. Také s homofobií jsem se setkal, každý se s tím někdy setkal. Lidé na mě pokřikovali, sem tam mě i někdo napadl. V tu chvíli se modlíte, aby to už skončilo. A ono to jednou skončí. Takže určitě to ještě změnu od společnosti chce.

Dopad na psychiku

Nikdy jsem kvůli homosexualitě neměl žádné větší problémy, ani jsem nepotřeboval nějakého specialistu. Ale z druhé strany, když ti dojde, že si teplej, tak nevíš, co se s tebou děje, ani co si počít. Ale časem ti dojde, že o nic nejde. Pamatuju si však, že nějaký takový ty sklony, třeba sebevražedný, tam byly. Měl jsem pořezaný zápěstí, teď se tomu směju, ale tehdy sem to bral jinak. Bylo to spíš demonstrativního typu, aby si mě někdo všimnul, nikdy se nic vážného nestalo. Jak jsem říkal, taky jsem začal hulit a objevil kouzlo diskoték a alkoholu. Měl jsem i špatné nálady a trochu i deprese. Tím si projde každá buzna. Co pomáhá, je že si člověk uvědomí, že je vlastně výjimečný. Já jsem měl coming out celkem v pohodě, protože jsem s tím bojoval od dětství, takže pohoda. Myslím si, že buzny to mají těžší v životě, i když...mají i nemají. Záleží na tom, jak se ten dotyčný dokáže prosadit a mě se to vždycky podařilo.

Partnerství

V tuhle tu dobu jsem se dal dohromady s mým prvním klukem, ještě z doby střední školy. Jsme spolu tři měsíce. Potkali jsme se v práci po deseti letech, no a jak se říká, stará láska nerezaví. Zatím nejsem v registrovaném partnerství, nemám zatím důvod do toho vstupovat. Jsme spolu přece jen krátce, ale pokud vztah vydrží, tuto možnost asi využiju. Pokud člověk najde někoho, kdo ho má rád a váží si ho, tak celkově i u

heteráku je život lehčí, jelikož se máte o koho opřít, máte s kým sdílet hezké i ošklivé chvíle a život je celkově lehčí a to platí u jakékoliv orientace. S tímhle partnerem nežijí ve společné domácnosti, ale už jsem to několikrát zažil. Většinou nás k tomu dovedly okolnosti. Měl jsem několik homosexuálů. S jedním to bylo tři roky, s dalším čtyři dny. Vztahy byly různě dlouhé. Buď vyprchala taková ta prvotní zamilovanost, nebo v tom byla nevěra, nebo se člověk zamiluje do někoho jiného. V zásadě je to samé, jako v hetero vztahu, žádné významné rozdíly tam nejsou. Já měl to štěstí, že jsem si našel prvního partnera ještě na střední, takže prakticky hned a vydrželo nám to asi tři roky. Bylo to hezké, ale nakonec se projevil věkový rozdíl. To byl kámen úrazu. Můj první kluk byl pankáč, takže máma byla na nervy, ale to byl spíš takový ten pubertácký vztah a brzy to skončilo. Shodou okolností, můj první kluk byl bracha kamaráda mého brachy, takže docela sranda. Byla to jedna taková prázdninová epizoda. No a pak přišel můj první opravdový vztah, našel jsem si tehdy o hodně let staršího chlapa a matka to dlouho nemohla překousnout, ale nakonec se spřátelili a bylo to v pohodě. První opravdová sexuální zkušenost byla taková, jako dobrodružství. Člověk objevuje krásy. Já jsem třeba poprvé spal s klukem v druháku na praxi v šatně. Takže to bylo takové nebezpečné, ale bylo to super. Bylo to s mým spolužákem, se kterým jsem teď. Párkrát sem spal také s holkou a bylo to super, i když jsme vždycky byli v určitém opileckém deliriu. Já jsem v tomhle jiný, znám kluky, co by v životě na holku nesáhli, ale já si rád sáhnu pořad, prsa jsou moje. Nikdy jsem však neměl nějaký dlouhodobý vztah se ženou. Můj bývalý přítel byl dokonce i ženatý, má se ženou tři děti. Jeho manželka dřív nic nevěděla, bylo to tabu, ale nyní jsou přátelé. Já jednou taky určitě děti budu chtít, snad se to nějakou cestou podaří, třeba adopcí, až to bude povoleno.

ABSTRAKT

ZHORNÁ, P. *Pohled do života homosexuálů na území jižních Čech*. České Budějovice 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a charitativní práce. Vedoucí práce D. Urban.

Klíčová slova: homosexualita, sociální preference, coming out, homofobie, diskriminace, odborná pomoc, dopady homosexuality na psychiku jedince

Diplomová práce se zabývá životem homosexuálů a dopadem orientace na jejich psychiku. Práce se snaží o srovnání poznatků z vlastního výzkumu provedeného v jihočeském kraji a výsledků, které jsou dostupné v odborné literatuře. Diplomová práce se zabývá především tím, jaké dopady má homosexualita na psychiku jedince. Jsou zde však i nastíněné základní informace o této orientaci včetně definice, příčiny, historie a variantách homosexuálního života. Také se zde zabývám postoji veřejnosti k homosexualitě, které mají bez pochyby vliv na psychiku jedince. V poslední kapitole je zmíněné rodičovství homosexuálních párů.

Cílem práce bylo zjistit, jaký má homosexualita vliv na psychiku jedince. Pro splnění cíle byly stanoveny výzkumné otázky. Pro sběr informací byla použita technika dotazování - hloubkový rozhovor. Získaná data jsou zpracována a podrobena komparaci s dosavadním poznáním daného jevu. Je zde upozorněno na shodu a také rozpor odborné literatury a vlastního výzkumu. Práce může pomoci obohatit dosavadní znalosti daného jevu a může být východiskem pro další zkoumání.

ABSTRACT

Look into Life Story of Homosexuals in South Bohemia Region

Key words: homosexuality, social preferences, coming out, homophobia, discrimination, professional help, repercussion on individual's mentality

This thesis is about life of homosexuals and repercussion on their mentality. It strives to compare results of my own research made in southern region and results available in professional literature. It is most of all about impact on individual's mentality. There are outlined basic information about this orientation including definition, cause, history and variants of homosexual life. I also deal with public attitude to homosexuality which undoubtedly has influence on individual's mentality. In last chapter, there is also mentions parenthood of homosexual couples.

The goal of this thesis was to find out effect of homosexuality on individual's mentality. To achieve this goal, research questions were made. Asking method was used to collect data - depth interview. Gathered data were processed and compared with existing knowledge of this matter. Matches and disagreements between professional literature and my own research are highlighted. This thesis can enrich existing knowledge of this matter and can be a resource for further research